לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', כ"א באלול תשמ"ז, 15 בספטמבר 1987 / שנה מ"ח מס' 13447 / המחיר — 1. ש"ח כולל מע"מ

הנשיא רייגן: אדרוש משוורנאדזה חופש הגירה מוחלט ליהודים

וושינגטון.— נשיא ארה"ב רונאלד רייגן מתח אתמול ביקורת קשה על יחסה של ברית־המועצות אל היהודים החיים בה, והזהיר, כי מתרבים הסימנים המעידים על אנטישמיות גוברת בארץ זו. הדברים נאמרו בשדר לארגון היהודי "איחוד המועצות למען יהודי בריה"מ". רייגן אומר כי בכוונתו לדרוש משר החוץ הסובייטי, אדוארד שוורנאדזה, בפגישתו עימו היום, שיפורים מרחיקי־לכת ביחסה של ברית־המועצות ליהודיה, לשם הקלת סבלם. בין היתר, ידרוש רייגן משר החוץ הסובייטי להנהיג חופש הגירה מוחלט ליהודים.

רייגן אומר כי בצד ה"גלסנוסט", נראים סימנים מבשרי־רעה, שמספר המורשים לצאת יקטן בעתיד ושהאנטישמיות בחוגים סובייטיים מסוימים גוברת.

שמיר מכין תשובות לשליח הרומני — "יפגשו שוב היום"

לשכת רה"מ הטילה איפול על הפגישה אתמול — שמיר ביקש פגישה נוספת כדי לאפשר לו לענות על הצעות חדשות שהעלה צ'אושסקו ● מעריכים כי השליח דיווח על תשובות שליליות של מצרים וירדן להצעות שמיר לוועידה אזורית ● פרס: הליכוד מציע לנהל מו"מ ללא הערבים — בין חוסיין לערפאת אני בוחר בחוסיין

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

ראש־הממשלה יצחק שמיר נועד אתמול לפגישה קצרה בת 40 דקות עם השליח המיוחד של נשיא רומניה, קונסטנטין מיטיאה, וסוכם כי הם ייוועדו הבוקר שוב. הפגישה הנוספת נועדה לאפשר לראש הממשלה להכין תשובות לנשיא צ'אושסקו על הצעות שהעלה, הנוגעות לקידום תהליך השלום ולתגובות ששמע השליח הרומני המיוחד בקהיר וברבת־עמון על רעיונות שמיר.

לשכת ראש הממשלה הטילה איפול מוחלט על תוכן הפגישה

(סוף בעמוד 2)

הקראסביצות של "אומסק"

רקדניות הלהקה הסובייטית / ידיעה בעמוד 17

(צילום: פרטוש)

פגישת דיניץ — לא בשליחות פרס ● עמוד 2

רבין: ה"לביא" היה פרוייקט אמריקני ● עמוד 3

גרנות: נעלה שאלת השבת בקונגרס הציוני ● עמוד 4

צפוייה מיתקפה של 3 סוגי שפעת ● עמוד 17

תא"ל סנה מתפטר בגלל חילוקי דעות ● עמוד 19

ביטוח החובה מתייקר ב־26% ● עמוד 19

אין שיתוף פעולה גרעיני עם דרא"פ ● עמוד 2

שוחרר מאגאריק

מוסקווה. — אלכסיי מאגאריק, פעיל יהודי בן 28, שהוגלה על־ידי השלטונות הסובייטיים, לפני כשנה, למחנה־עבודה, שוחרר ועומד לשוב למוסקווה עוד השבוע — מסרה אתמול ידידת משפחתו.

מאגאריק נידון ביוני 1986 לשלוש שנות מאסר על החזקת סמים. התביעה טענה, כי הסמים נתגלו בחפיסת סיגריות שהיתה ברשותו, בעת חיפוש שנעשה בכליו בנמל־התעופה של טביליסי, בגרוזיה.

ידידת המשפחה מסרה בשיחה טלפונית, כי רעייתו של מאגאריק, נאטאליה ראטנר, נסעה לעיר הסיבירית אומסק, כדי לפגוש שם את בעלה, והם עומדים לשוב

קיסר: הסכם השכר מוכן, כמעט, לחתימה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

בקרוב ייחתם הסכם העבודה החדש לסקטור הציבורי, לאחר שהוסרו מרבית המיכשולים וסוכמו רוב הנקודות במחלוקת בין ההסתדרות לבין הממשלה. — כך אמר אתמול מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר. קיסר אמר שמלבד "שאלה אחת" כבר סוכמו כמעט כל פרטי ההסכם. הוא סירב לפרט מהי אותה שאלה. ככל הנראה היא מתייחסת להפעלת ההסכם על החברות הממשלתיות. קיסר ציין שהוא מקווה שמרבית האיגודים יצטרפו להסכם.

תתוספת: 100 — 50 ש"ח

עפ"י הנקודות שסוכמו במו"מ יקוצר בהדרגה שבוע העבודה והעובדים בדרגים הנמוכים יקבלו תוספת של 100 שקלים ואילו העובדים בדרגים הגבוהים יקבלו תוספת של 50 שקלים. קיסר אמר שההסכם יהיה רק לשנה. בכל הנושאים האלה, התקבלה דעתה של ההסתדרות בניגוד לעמדות שהוצגו בתחילת המו"מ ע"י נציגי הממשלה. הוא אמר, שקיצור שעות העבודה יהיה הנושא הראשון שיעמוד על הפרק כשיפתחו השיחות לקראת ההסכם הבא על השכר

דיווח למזכירי האיגודים

כתבנו לענייני עבודה מוסר: יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד דיווח אתמול למזכירי האיגודים המקצועיים בשירות הציבורי על התפתחויות האחרונות במגעים בינו לבין הממונה על השכר במשרד האוצר הילל דודאי. בפגישת המזכירים התגבשה דרישה המכוונת להבטיח כי השכבה הנמנית עם הצמרת השלטונית וצמרתיה (סגני שרים, שרים ומנכ"לים) תזכה בתוספת שלא תחרוג מהתוספת שתקבע בהסכם המסגרת לכלל העובדים במיגזר הציבורי.

דרא"פ מציעה חוזים שמנים למפוטרי ה"לביא"

מאת כתבנו לענייני תעופה

כמה מהנדסים והנדסאים בכירים בתעשייה האווירית, מחזיקים בידיהם טיוטות של חוזי עבודה עם תעשיית המטוסים של דרא"פ. נודע כי למהנדסים הבכירים מוצע שכר של בין 5000 ל־7000 דולר כאשר חלק גדול מהכסף יועבר לחשבון בשווייץ. תעשיית המטוסים בדרא"פ זקוקה למספר רב של מהנדסים, הנדסאים ואנשי תוכנה בתחום האווירונאוטיקה כדי לבצע את תוכנית הייצור של מטוסי קרב ומסוקים. דרא"פ מייצרת כיום את מטוס הקרב "ציטה" שהוא תערובת של המיראז' הצרפתי והכפיר הישראלי. הדרום אפריקניים מייצרים גם מסוקים. בחודשים האחרונים, עוד לפני ביטול פרוייקט "הלביא", עשתה תעשיית המטוסים והמשק של דרא"פ, מאמץ כולל לגייס בעלי מקצוע ישראליים, זאת ע"י פירסום מודעות בעיתונים והפעלת נציגים מקומיים לאיתור כ"א.

מתח בין השובתים להנהלה

אתמול, גבר המתח בין הנהלת התעשייה האווירית ונציגות העובדים על רקע מורת הרוח הגלוייה שהביעה ההנהלה בעקבות ההפגנות שלשום בת"א. ההנהלה הודיעה לנציגות העובדים כי ההפגנות היוו תריגה "מהקווים האדומים" ודרשה החזרת העבודה למתכונת רגילה. בנציגות העובדים ראו בהודעה זו של ההנהלה שינוי עמדה בסיסי כלפי מאבק העובדים והדבר הגביר את המתח בין הנהלת התעשייה האווירית ונציגי העובדים.

רשויות מקומיות לאורך כביש גהה מונעות הקמת מחלפים חיוניים לבטיחות

בני־ברק חוששת מחילול שבת; רמת־השרון מתנגדת למחלף בצומת הכפר־הירוק בשל ריב סמכויות ● ובינתיים — עוד שבעה אנשים נפצעו אתמול בתאונות דרכים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים: אתי רונאל וניצה רימון וכתבי עתי"ם

ריב בין הממשלה לבמה רשויות מקומיות לאורך כביש גהה מונע בניית מחלפים, העשויים לחסוך חיי אדם וכסף רב.

פקידים ממשלתיים אמרו אתמול לכתבנו, כי למרות כוונות הממשלה להקים שלושה מחלפים חיוניים, מתנגדות רשויות מקומיות לפרוייקטים אלה מתוך מניעים כלכליים ודתיים ומתוך ויכוח על סמכויותיהן.

המחלף בגבעת־שמואל

זה כשלוש שנים, מקציבה הממשלה כשני מיליון דולר בשנה לבניית מחלף בצומת גבעת־שמואל, ליד בני־ברק. לפי החישובים של הממשלה, אחד הפרוייקטים הרווחים ביותר במשק. אך מידי שנה, נאלצת הממשלה לוותר על התוכניות, שכן עיריית בני־ברק מתנגדת להקמת המחלף, שמא יגרום תנועה גדולה יותר של כלי־רכב ברחוב השומר בכל ימות השבוע וכן בשבתות.

הכפר הירוק ואלוף שדה

במקרה שני, נאלצת הממשלה, זה שנה, לוותר על תוכניות להקים מחלף בצומת הכפר הירוק, בגלל ההתנגדות של הרשות המקומית ברמת־השרון. שלוש שנים, אין בונים מחלף בצומת אלוף שדה, למרות שהסכומים הדרושים לכך, כמיליון דולר, קיימים בתקציב.

בממשלה מותחים ביקורת על הוועדה לקביעת ייעוד קרקע, שאינה מזדרזת לשנות ייעוד קרקע חקלאי לצורך הקמת המחלפים. לדברי פקידים ממשלתיים, יש במקרים אלה לחץ מצד חקלאים, המקווים לזכות בפיצוי מוגדל תמורת הקרקע שלהם ומונעים את

(סוף בעמוד 4)

ה"משרדי אינטרסים" עד לשגרירויות

אחרי מוסקווה ווארשה עשתה אתמול בודפשט את הצעד הראשון לחידוש הקשרים עם ישראל לאחר שנותקו בבת־אחת לפני 20 שנה, יחד כל מדינות העולם הקומוניסטי (פרט לרומניה), בתגובה על מלחמת ששת־הימים וכיבוש השטחים על־ידי ישראל. במרוצת השנים הוברר, כי מדינות כמו פולין והונגריה היו מעוניינות לחדש את היחסים עם ישראל, אלא שצעד כזה כמו שאר המהלכים במדיניות הבינלאומית, היה מותנה בהסכמתה של מוסקווה. היא אשר גררה את המדינות הקומוניסטיות לניתוק היחסים והיא היתה צריכה גם לתת את לחידושם. ההנחה הזאת מתאשרת על־ידי העובדה, כי פולין, וכעת הונגריה, אינן חורגות מהמסגרת שנקבעה על־ידי ברית־המועצות: עדיין לא קשרים דיפלומאטיים, שפירושם החלפת שגרירים, אלא קשרים בדרג נמוך, בעלי אופי טכני, שאפשר להגדירם כקשרים קונסולריים; או על־פי המונח שהומצא במיוחד לחדגשת המוגבלות הזאת – "משרדי האינטרסים".

אתמול נחתם הסכם כזה בשווייץ בין הונגריה לבין ישראל. הצד הפורמאלי נושא חותמת של פרופיל נמוך – המשרדים שיוקמו בתל־אביב ובבודפשט ישכנו בשגרירויות השוודית והשווייצרית. הפולנים עשו צעד קטן קדימה, כאשר קבעו לשכות עצמאיות לנציגויות של שתי הארצות. הסובייטים הסתפקו עד כה במשלחת קונסולרית זמנית. אבל במציאות מערכת היחסים עם הונגריה היא מסועפת למדי: בתחום המסחר נעשות עסקות בשווי של כמה עשרות מליוני דולרים. תיירים ישראלים מגיעים באלפיהם להונגריה, ובמקצת באים גם תיירים הונגרים לישראל. כמובן שיש לברך על ההסכם המוגבל הזה, מתוך תקווה, כי הרחבתו לקשרים דיפלומאטיים מלאים תבוא בעתיד הקרוב. עתה יש לצפות ולראות מי מהמדינות בגוש המזרחי תבוא אחרי הונגריה. על־פי רמזים נראה כי תהיה זו בולגריה ואחריה יוגוסלאביה, בעוד שצ'כוסלובאקיה, המצטיינת במשטר נוקשה ודוגמאטי, תהיה כנראה האחרונה, והיא דווקא תזדקק לתמריץ מצד ברית־המועצות. התפנית המלאה צריכה להתרחש במוסקווה. על־פי הידיעות מצמרת הסובייטית מודעת מזמן, כי ניתוק הקשרים עם ישראל מקורו בהחלטה שגוייה, אשר הסבה יותר נזק לברית־המועצות מאשר לישראל. נדמה, כי גורבצ'וב עצמו מודע למחדל זה, והוא אשר יקבל את ההחלטה הדרמטית על חידוש יחסי הגוש הקומוניסטי עם ישראל. דבר שיחזיר את ברית־המועצות כגורם בעל השפעה במזרח־התיכון. מכל מקום הכיוון ברור – דרך "משרדי האינטרסים" והקשרים הקונסולריים לחילופת השגרירים, וקץ לניתוק חסר הצדקה בין ישראל לבין מדינות מזרח אירופה.

בברן נוסדו "קשרי אינטרסים" בין ישראל להונגריה — המשרדים ייפתחו בת"א ובבודפשט

נציג הונגרי יבוא בקרוב לאתר בניין למשרד — כנראה ברחוב פנקס בת"א ● יצחק שלף ייצא להונגריה למשימה דומה ● סמנכ"ל משה' החוץ ענוג: צעד לקראת נורמאליזציה מלאה

מאת יוסף אלגזי כתב "על המשמר" בשווייץ, ומאת כתב עתי"ם

ברן. — טקס פתיחת "משרדי האינטרסים" של הונגריה וישראל בבודפשט ובתל־אביב התקיים אתמול בבוקר בבניין משרד החוץ השווייצי בברן. 45 דקות לפני החתימה, הגיעו לבניין שתי המשלחות לשם סיכום הפרטים האחרונים. בראש משלחת ישראל עמד ישעיהו ענוג, סמנכ"ל משרד החוץ, ואיתו באו גם היועץ המשפטי ויקטור הראל ושגרירנו בברן, דוד ריבלין.

ארשת פנים רצינית

ד"ר יאנוש גורוג, ראש המחלקה המשפטית של משרד החוץ, עמד בראש משלחת ארצו, וחבר אחר של המשלחת היה ד"ר וילמוס קומאבי,

(סוף בעמוד 4)

על המשמר

בשטח / מבצע "מטרה"

העיקר כיסוי תקשורתי

מבצע "מטרה" גלש היום אחר הצהריים בלי הרבה "רוח". ארבעה בחורים על מגדל אחד — הכלבו של השלום. מפגן ראווה שבא להזדהות עם יהודי ערב. 160 ק"מ יעשו על אופניים ו"רק" 190 ק"מ ברגל. המסלול יכלול בין השאר את ירושלים, מדבר יהודה, טיפוס למצדה וגלישה ממנה. את עשרת הק"מ האחרונים הם ירוצו ביום חמישי אל עבר כיכר אתרים בת"א. יגיעו, אם ירצה גופם, עייפים אך מרוצים.

בלילה יחלמו שהם ישנים במיטה בבית מלון וזה יהיה אמיתי. הצ'ופר של סוף המסע. משך המסע כולו יישנו אולי חמש שעות. כגודל הקושי כן גודל ההזדהות. למעלה למעלה בקומת המצפה התאום היה מושלם. חיוך של "לפני" למצלמות המתקתקות — הצלמים דרשו פוזה של 90 מעלות כדי שישתלבו נכון על רקע הגגות הנחותים — ולדרך.

למטה שחררו לחץ. אמרו שאם אחד מהם היה נופל באמצע

דורון מאירי "שאינו מפחד" יורד על בתי ת"א

הסנפלינג אפילו לאלוהים היה קצת קשה לעזור.

דורון מאירי, חבר קיבוץ עין דור, בוגר שלושה מסעות כאלה, פחד רק מדבר אחד. שלא יהיה כיסוי מספיק באמצעי התקשורת, שהטלוויזיה לא תצלם. ממוות? הוא לא מפחד.

אלישבע איילון

ציור מצב

רק רקע / קלדוניה החדשה

"קאנקים" נגד לבנים

יותר מ־98 אחוז של תושבי קלדוניה החדשה, האי הצרפתי באוקיינוס השקט, הצביעו בעד המשך הקשר עם צרפת ונגד מתן עצמאות לטריטוריה. ראש ממשלת צרפת כינה את ההצבעה "ניצחון לדמוקרטיה", אך שרי החוץ של שלוש מדינות איים באיזור, שתמכו בעצמאות, קראו לקהיליה הבין־לאומית לדחות את התוצאה. קלדוניה החדשה הוא אי לא גדול הנמצא צפונית־מזרחית לאוסטרליה. זה 143 שנים שולטים הצרפתים במקום. במרוצת השנים נמשכו לאי מתיישבים לבנים, רובם (כדרך הטבע) ממוצא צרפתי. המתיישבים, המכונים "קלדרוש", עוסקים בגידול מטעים ובניצול מיכרות הניקל העשירים. היום חלקם של המתיישבים הלבנים והמהגרים האסייניים באוכלוסיית האי בת 140 אלף הנפשות, עולה על 50 אחוז. היתר הם תושבים כהי־עור ממוצא מקומי ("קנאק"). רשמית נחשבת קלדוניה החדשה חלק מצרפת עצמה, ונציגיה נשלחים לאסיפה הלאומית בפאריס. התנועה הלאומית של "קנאקים" דורשת לבטל את הקשר עם צרפת ולהעניק לאי עצמאות מלאה. על רקע זה פרצו לפני כשלוש שנים מהומות, בהן נהרגו 20 איש משני הצדדים. הנשיא מיטראן מינה גם ועדה שהמליצה על עריכת משאל עם. ה"קנאקים" דרשו שרק פ שלפחות אחד מהוריו הוא יליד קלדוניה יורשה להצביע. ממשלתו השמרנית החדשה של ז'אק שיראק דחתה את הדרישה ולחצה לקיום ההצבעה. שאלת עצמאות קלדוניה סיכסכה את צרפת עם ממשלות האיזור. איתן היא מסוכסכת בלאו הכי בגלל סירובה להפסיק את הניסויים הגרעיניים בטהיטי. בינתיים החליטו ה"קאנקים" להחרים את המישאל. הם קיוו ש־80 אחוז מאנשיהם לא יצביעו כלל. מבחינתם, התוצאות מאכזבות: אחוז נמוך בהרבה נמנע מהצבעה. בקרב ה"קאנקים" יש, מסתבר, רבים המתנגדים לעצמאות. אחת הסיבות: מצבן העגום של מדינות האיים מסביב. המצב הכלכלי הירוד במדינות אלה, ההפיכה הצבאית שהיתה בפיג'י ומהומות אלימות שהיו שם אתמול, משמשות תזכורת שעצמאות אינה פתרון לכל הבעיות.

ירון אמית

בין הכיסאות / דואר

לפנים משורת הדין

זהו סיפורה של חבילה מספר שמונים ותשע שנשלחה מרומניה לישראל. זהו גם סיפור עצוב על הביורוקרטיה במירעה, ועל שני אנשים מבוגרים שנותרו חסרי־כל — חסרי רכוש, חסרי חלומות. לפני חצי שנה עלו האחים נפתלי (58) ויצחק (52) דולר מרומניה. בחסכונותיהם קנו מגבות, מצעים, כלי מטבח. את מה שקנו שלחו לישראל. כשהגיעו לארץ לא היתה חבילה. בישרו להם שבסוכנות הדואר נגנבה תכולתה. נתנו להם פיצוי: ארבעים ותשעה שקלים.

חצי שנה התרוצצו במסדרונותיה החשוכים של הביורוקרטיה כדי לקבל סכום הוגן יותר. בתום כמה חודשי התרוצצות הייתה מחווה: ביקשו מהם להכין רשימה של המוצרים שנגנבו ושוויים. הם הכינו רשימה. הסכום הכולל היה שבעת אלפים שקלים. בתשובה קיבלו הביתה מכתב מן הדואר: "על אף שבקשרי הדואר רומניה־ישראל אין הסכמי פיצוי", נאמר שם, "החלטו לפצותכם משום שהמקרה הייתה כניפגע". היה גם צ'ק מצורף על סך שלוש־מאות שקלים. האחים דולר החזירו את הצ'ק בעלבון.

בינתיים הם מסריכל בדירתם שבמרכז הקליטה. הם אוכלים מכליו חד־פעמיים. "רע לנו", הם אומרים בפשטות. "כל הזיים חסכנו כסף לעלייה לישראל. כל החיים חלמנו על העלייה, עכשיו אנחנו רוצים למות".

דובר רשות הדואר, אסף בקר: "הנושא בטיפול היועץ המשפטי של הרשות. אמנם מדובר במקרה מצער מבחינה אנושית, אבל המשרד נהג לפנים משורת כשהחליט לפצות אותם בשלוש־מאות שקלים".

שלי יחימוביץ'

עורך "עמודאחורי": אפי לנדאו

תמונת־מצב/פועלים

זעה שחורה

בְּפַרְדֵּסֵי הַשָּׁרוֹן
נוֹטֶפֶת זֵעָה שְׁחוֹרָה
זוֹלָה וּנְקִיָּה
מִקַּלְקִילְיָה וּמִתֻּל־כַּרְם
כִּשְׂעִירִים עֲלֵי עֵשֶׂב.

הַלְנָצַח
הַתַּפּוּחַ בַּשָּׁרוֹן
יְשִׁים אֶגְמוֹן
בְּאַף קַלְקִילְיָה
וְיִקֹּב חוֹחַ
בִּלְחִי תֻּל־כַּרְם.

בְּפִגּוּמֵי תֵּל־אָבִיב
מַגִּירִים זֵעָה שְׁחוֹרָה
זוֹלָה וּנְקִיָּה
מֵעַזָּה וּמֵחַאן יוּנֵס
כַּאֲפִיקֵי נְחוּשָׁה לַמֶּסֶד
וְכִמְטִילֵי בַּרְזֶל לַגַּג.

הַלְנֶצַח
הַפִּגּוּם בְּתֵל־אָבִיב
יְמַלֵּא בְּשְׁפּוֹת*
אֶת עוֹר עַזָּה
וּבְצִלְצַל דָּגִים
אֶת רֹאשׁ חַאן־יוּנֵס.

*איוב מ' 31

איתן קלינסקי

אח"מ/ציון 10

מבטא אנגלי משגע

מלאכה קשה הטיל המגאזין האמריקני "סטאר" על קוראיו, או כך, מכל מקום, חשבו העורכים, כאשר ביקשו מקוראיהם לדרג את הכוכבים

מייקל ג'י פוקס — נחמד

האהובים עליהם מאחד עד עשר. הקוראים נתנו את ציון המקסימום כמעט לכל אחד. הם גם נתבקשו לנמק מדוע בחרו כפי שבחרו ויש בנימוקים שלהם כדי ללמד משהו על דרך המחשבה של הטינאייג'ר האמריקני.

או ככה: תום קרוז הוא עשר משום שהוא מוכשר. עדיין בתחום הסביר ההגיוני. אתה מוכשר, אתה עשר, מייקל ג'יי פוקס. שחקן הקולנוע המופיע כעת על המרקע שלנו בסדרה "קשרי משפחה", הוא עשר משום שהוא נחמד וההצלחה לא סחררה את ראשו. עדיין שום דבר החורג מן הרגיל ו/או הטעם הטוב וחוש־המידה. אבל למה מגיע הציון הגבוה הזה לשון פנז ניחשתם, משום שהוא בעלה של מרונה. ומדוע לג'ון טיילור, איש להקת "דוראן דוראן"? כי יש לו מבטא אנגלי משגע.

אבל הסיבה ההגיונית ביותר קשורה, כנראה, לבחירתו של מלקולם ג'אמל וורנר, הבחור המגלם את תיאו, בנו של ביל קוסבי, בסדרה המצוינת. יש לו בגדים משגעים וזה חשוב מאוד. ריקי שרודר, אגב, קיבל ציון עשר בגלל מכונית הפורשה שלו.

עומר ניר

רגע בעיר/תאוות

סתם עקיפה

זה קרה תוך שנייה — צריחת הבלמים, קול משק המתכת במתכת, ואחר־כך הדממה הנוראה. על אי התנועה באמצע הכביש ניצבה המכונית הלבנה, ממנה הגיח כמתוך חלום רע הנהג ההמום. המכונית הארומה, שנזרקה ימינה, התלבשה על עמוד כמו מסטיק לעוס, חלקה הקדמי מעוך לבלי הכר ועשן עולה ממנה. את הנהג לא רואים.

בסרטים זה כליכך פשוט, אפילו מרתק, אם הסטאנט מן עושים עבודה טובה. בחיים, זה גורם לך שיתוק ברגע הראשון. האנשים בתחנת האוטובוס ממול עומדים כמוקסמים. אחרים מתחילים לנוע לעבר המכונית ההרוסה. "הנהג גמור", אומר מישהו, מפליט קללה עסיסית ורץ לטלפון. ואז, פתאום תופסים כולם את שהתרחש לנגד עיניהם, בשבריר של שנייה, ומתחילים לרוץ מכל הכיוונים. רק כשאני עולה לאוטובוס אני מרגישה שהברכיים שלי כמו גלי, מתכופפות תחתי. "איך זה קרה?" שואל הנהג. "סתם עקיפה", מסביר מישהו: "האוטו הלך". אולי גם הנהג. עוד מספר בכרוניקה היומית.

מרים פרנקל

מדף/ מידע לנוער

לאן אנו הולכים

ניל גלן "בני אדם הם בני־ארדם"; איור: סנדי קליפורד; מאנגלית: רימונה גיסין. מרלין ברנס, "הגיע הזמן"; איור: מרתה ומטון; מאנגלית: רמה יעקבין; הוצאת כרטא ניצנים, ספטמבר 1987.

מה הייתם אומרים על הפעולות הבאות לאור ערכי התרבות שלנו? א. אנשים מתהלכים ברחוב כשבפיהם מקלות שמעלים עשן. ב. אנשים נוהגים בתיבות מתכת שלעיתים מתנגשות זו בזו. ג. אנשים יושבים במשך שעות רבות ומביטים בקופסאות מאירות, וכן הלאה.

זוהי דרכו של מחבר "בני־אדם הם בני־ארדם", לבחון יחד עם הקורא "מאין באנו, לאן אנו הולכים ומה קורה בדרך". באופן דומה, מובילה מחברת "הגיע הזמן" את הקורא "להתבונן בזמן ולהרהר בו".

בסדרה נכללים, כפי שמצוין על גב אחד הספרים "פרטים קטנים העוסקים ברעיונות גדולים". הספרים נכתבו בידי קבוצת מורים, סופרים ואמנים מקליפורניה, אשר מאמינים, כי "לומדים דברים חדשים רק כשרוצים ללמדם. ודברים אפשר ללמוד בכל מקום מפני שלא תמיד צריכים לכך אמצעים מתוחכמים". וזוהי, בעצם, תזכורת לנו, בני האדם בעידן המחשב והטכנולוגיה המתפתחת בתאוצה.

המפגש עם ספרים אלה ממחיש אפשרות הלימוד בטכניקה מהנה, בהומור (שביטויו אף באיורים, שהינם גם בהירים ואסתטיים), בדרך של שעשועים והתנסויות פשוטות לביצוע. הנושאים מפותחים לרוב באמצעות דו־שיח עם הקורא, שההתייחסות אליו מלאת כבוד, תוך הצגת שאלות המגרות את הסקרנות.

והחבל — הוא על אי שימת־לב לכמה מן הדברים הקטנים, ובעיקר: "בני־אדם הם בני־ארדם" מצוין כ"עוד ספר מן הסדרה 'יסודות המדע'", בעוד ש"הגיע הזמן" מוצג כ"עוד ספר מסדרת 'אבני יסוד במדע'": או באיזה סדרה מדובר כאן?

מרים שה

בפגישה עם אורחים שחורים מארה"ב

פרס: אין לנו שיתוף־פעולה גרעיני עם דרום־אפריקה

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס הכחיש אתמול מכל וכל קיום שיתוף פעולה בין ישראל לדרום־אפריקה בתחום הגרעיני.

פרס דיבר בפגישה שקיים אתמול המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, עם קבוצת שחורים מארה"ב. ביניהם בנו של המנהיג השחור מרטין לותר קינג, המתארחת בישראל בחסות הליגה נגד השמצה.

פרס נכנס לפגישה לאות ידידות וניאות להשיב על מספר שאלות מצד האורחים.

צפויים צעדים נוספים

הפגישה וכן השאלות נסבו בעיקרן על מדיניות ישראל כלפי דרום־אפריקה. פרס אמר, כי בשבועות הקרובים עומדת הממשלה להחליט על צעדים נוספים נגד דרום־אפריקה.

ד"ר ביילין אמר לאחר־מכן באותו עניין, כי ועדה בין־משרדית בראשותו הגישה המלצות לקבינט בעניין צמצום היחסים עם דרום־אפריקה בתחומים שונים.

ד"ר ביילין ציין, עם זאת, כי יש הגזמה רבה בתיאור נפח יחסי הסחר בין ישראל לדרום־אפריקה, שהוא קטן ומצומצם ביחס לנפח הסחר של מדינות אחרות עם דרום־אפריקה, אף על פי שהן קוראות להחרמתה של מדינה זו.

ישראל לא תוביל

ד"ר ביילין אמר עוד, כי אין לצפות שישראל תוביל את המאבק נגד האפארטהייד בדרום־אפריקה. ישראל, אמר, רואה עצמה חלק ממועדון המדינות הדמוקראטיות המערביות, והיא תנקוט צעדים ברומה לשאר המדינות.

ד"ר ביילין הזכיר את החלטת הקבינט לא לחתום על חוזים צבאיים חדשים עם דרום־אפריקה ואמר, כי אין לזלזל בצעדים שכבר ננקטו בתחום צמצום הביקורים הרשמיים, המדיניים והתרבותיים בדרום־אפריקה.

המשכים

שמיר מכין תשובות

(סוף מעמוד ראשון)

אתמול, לפי בקשת השליח הרומני. משקיפים מדיניים העריכו, כי השליח שמע תגובות שליליות במצרים ובירדן על רעיונות שמיר, ולאחר שדיווח על כך לצ'אושסקו, החליט נשיא רומניה להעלות שוב לפני שמיר את מחשבותיו שלו וכן רעיונות חדשים, שמטרתם לגשר בין הוועידה הבין־לאומית, לה שמיר מתנגד, לבין ועידה אזורית, בה שמיר תומך.

ניתן לגשר?

כאשר ביקר שמיר ברומניה בחודש שעבר השמיע באוזני צ'אושסקו את הערכתו, כי יש התמתנות באש"ף וכי כל הגורמים הערבים ואש"ף בכללם סבורים היום, שיש להגיע לדו־קיום עם ישראל. נשיא רומניה היה גם בדיעה, שאין הבדל גדול בין ועידה בין־לאומית ובין ועידה אזורית. הוא אף הציע, שבמקום ועידה בין־לאומית תקום ועידה בהשתתפות ארה"ב ובריה"מ בלבד, אולם שמיר דחה את ההצעה על הסף באומרו, שהבעייה אינה השתתפות או אי־השתתפות האו"ם בוועידה, אלא השתתפות המעצמות, העלולות לכפות פתרון על ישראל. שמיר כינה את הצעת צ'אושסקו „נון סטארטר".

ייתכן שצ'אושסקו, נאמן להכרתו כי עתה הזמן המתאים למו"מ במזרח־התיכון וכי ניתן למצוא נוסחה מגשרת בין שני סוגי הוועידות, צייד את שליחו המיוחד בהצעות נוספות בכיוון זה.

לא דיווח לפרס

אל השליח המיוחד נלווה אתמול שגרירה החדש של רומניה בישראל יוליאן ביטולנו. היום עומד קונסטנטין מיטיאה לשוב לבוקרשט. יצויין, כי שמיר לא דיווח לשר החוץ שמעון פרס דבר על תוכן הפגישה.

מו"מ בלי הערבים

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס אמר אתמול, כי הליכוד מציע למעשה לנהל מו"מ לשלום בלי הערבים, שכן הליכוד יודע שירדן זקוקה לפתיחה בין־לאומית כדי להגיע למו"מ ישיר עם ישראל על שלום. פרס אמר זאת לחברי קיבוץ אפק, בפגישה שקיים אתם במלון „קיסר" בירושלים.

פרס אמר עוד, כי „בין חוסיין לערפאת אני בוחר בחוסיין, כדי לנהל איתו מו"מ".

שרי־השוק תוקפים ההתנחלויות ואבן־הפינה ל„אבני חפץ"

בריסל. — שרי החוץ של הקהיליה האירופית מתחו אתמול ביקורת על ישראל בקשר עם חידוש מדיניותה להקמת ישובים בשטחים.

„השרים סבורים, שכל התנחלות חדשה וכל ישוב קיים מהווים הפרה של החוק הבינל־אומי. הם קוראים לממשלת ישראל לשים קץ למדיניות הבלתי־חוקית של הקמת ישובים בשטחים הכבושים," נאמר בהו־דעה שפורסמה בבריסל.

שר החוץ הדני, אופה אלמאן־ג'נסן, אמר במסיבת עתונאים, כי הסיבה להצהרה זו של השוק המשותף היא הנחת היסוד להתנחלות אבני־חפץ.

(עדי)

הרבנות: מותר לקבור בקומות

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הרבנות הראשית החליטה, כי עקרונית אין מניעה לקבור בקומות. הודעה ברוח זו קיבלה ועדת הפנים של הכנסת, ממנהל הרבנות הראשית, הרב איתן אימון.

ח"כ המערך דב בן־מאיר העלה את נושא הקבורה בקומות, והרבנים הראשיים, דנו בדבר, והחליטו כי ההלכה אינה אוסרת קבורה בקומות. לפי החלטת הרבנות, מבנה בית הקברות יוקם כתוך גבעת עפר, ויופעל לאחר שהמקום יאושר על ידי חברת קדישא והרב המקומי.

לקבורה בקומות תידרש הסכמת המשפחה. הרבנות הראשית הדגישה כי היא מקבלת פתרון זה, בשל המצוקה בקרקע לקבורה.

נוביק: פגישת דיניץ לא בשליחות פרס

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של „על המשמר" ומאת דליה רפאל כתבתנו בוושינגטון

בשיחה שקיים שלשום בערב היועץ המדיני של שר החוץ ד"ר נמרוד נוביק עם שגריר ישראל בוושינגטון משה ארד, הבהיר ד"ר נוביק לארד, כי פגישת ח"כ שמחה דיניץ עם מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ לא היתה בשליחות שר החוץ, שמעון פרס.

השגריר ארד מצדו הבהיר, כי אמנם קבל דיווח מפי דיניץ על דבר הפגישה, אך רק אחרי שהתקיימה. כתבתנו מעירה, כי ח"כ דיניץ נפגש עם פרס לפני שיצא לארה"ב. ככל הנראה עדכן אותו פרס בהתפתחויות המדיניות האחרונות, מתוך ידיעה שהוא עומד להפגש עם שולץ, אך הדבר לא דווח לשגריר ארד מאחר שהיה מדובר בפגישה בעלת אופי פרטי.

מרוץ גרסאות

לאחר יומיים של מרוץ גרסאות שונות, אימצה שגרירות ישראל בוושינגטון את גירסת משה"ח בירושלים. בעניין פגישתו והשאיית של דיניץ עם שולץ בשבת שעברה: חה"כ דיניץ נועד במהלך סוף השבוע לפגישה פרטית עם שה"ח האמריקני שולץ.

„השגריר ארד שמע מפיו על הפגישה", מסר יוסי גל, דובר השגרירות, ללא הסבר האם נודע לארד לפני, או אחרי שהתקיימה הפגישה. כדור הפינג־פונג החל מקפץ לאחר שהטלוויזיה מסרה אתמול על דבר פגישתו של דיניץ, ככל הנראה בשליחות פרס, לקראת פגישותיו של שולץ עם עמיתו הסובייטי שווארנאדזה בוושינגטון, שיחלו היום. מקור אחר טען בוושינגטון שדיניץ אף „הביא לשולץ שורת הצעות מפורטות בנושאים השונים. תגובת השגריר ארד ל„על המשמר" אתמול היתה שידע על הפגישה, ולמיטב ידיעתו היתה פרטית. מדבריו השתמע שנודע לו עליה לאחר קיומה. „קול ישראל" גרס אתמול, בשלב מסויים, שארד ידע אודות הפגישה, לפני שהתקיימה. חה"כ דיניץ עצמו, אישר שסיפר לדיניץ על פגישתו, רק לאחריה.

הודעה צורמת

גם נושא הפרטיות איננו עומד במבחן המציאות. הודעת שה"ח פרס ש„מקובל" שפגישות כאלו מתקיימות צורמת במיוחדת בוושינגטון, עיר הדיפלומטים, התקנונים והפרוטוקול. לכל אלה מיוחסת כאן חשיבות מהותית ולא ערך טקסי בלבד. „בכל מקרה אין זה מקובל כלל שנציג כלשהו, או אפילו שר ממדינה כלשהי יפגש עם שר אמריקני, ללא ידיעת שגרירותו", אמר ל„על המשמר" פקיד בממשל. אי־אפשר לפרש פגישה כזאת, אלא כנסיון עקיפה או אפילו „תקיעת סכין בגב", הוסיף. הנזק והבושה כבר נגרמו. הזוכים בטוטו הגירסאות, לא היו שגרירה של ישראל בוושינגטון, שגרירותה, או כבודה.

החתמת־יתר על הנפקת „קונצרן כור"

מאת כתבנו הכלכלי בתל־אביב

הנפקת אגרות החוב של „קונצרן כור" נסגרה בהצלחה ניכרת. חתימות היתר עלו פי 2.75 על הסכום שהוצע לציבור.

„כור" מתכוונת להנפיק אג"ח בסכום של 33 מיליון ש"ח, לתקופה של 17 שנה, בריבית של 7 אחוזים. אתמול ניסגרה החתימה על מחצית הסכום. 472 ההזמנות שנתקבלו הסתכמו ב־45.4 מיליון ש"ח, לפיכך נמכרה ההנפקה במחיר של 100, לעומת מחיר המינימום של 90. כל המזמינים שהציעו מעל ל־100 קיבלו את מלוא הזמנתם, ואלה שהציעו 100 קיבלו רק 90.5 אחוז מהזמנתם.

החלק השני של ההנפקה יוצא לציבור ב־29 בספטמבר במחיר מינימום של 90.5 אחוז.

משלחת של ותיקי מפ"ם בפגישתה אתמול עם נשיא המדינה, חיים הרצוג, שהעלה את זכרו של מאיר יערי והביע הוקרתו לתרומת המפלגה למען המדינה, החברה והעם. הנשיא הביע את בטחונו, כי מפ"ם תמשיך להשרות מרוחה ומחזונה על תהליך השכנת השלום והגשמת הצדק החברתי. (צילום: ויקי כהן)

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999.
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבנר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר
אתי רונאל

מיכאל אליצור, לשעבר שגריר ישראל בווינה

דיניץ היה צריך להודיע ל...עיתונות

האם נהוג, שנציג ישראלי נפגש עם שר־חוץ ללא נוכחות השגריר הישראלי באותה מדינה?

התשובה היא שזה נהוג. חשוב שהשגריר ידע במה מדובר, אבל אין צורך שיהיה נוכח תמיד בפגישה. עובדה היא, שזה קרה לעיתים קרובות גם בוושינגטון וגם במקומות אחרים.

זה קרה גם לך?

לא הקפדתי על רישום מקרים כאלה, אבל זה קרה גם לי.

ולא ראית בכך פגיעה במעמדך?

אני מניח, שאם עצם קיום הפגישה היה מוסתר ממני, הייתי רואה בכך פגיעה. נכון גם, שחשוב להקפיד, דווקא בוושינגטון, שמעמד השגריר יתחזק ולא יפגע. אבל, מתוך מה שפורסם על פגישת דיניץ עם שולץ, אינני מסיק שהפגישה פגעה במעמדו של השגריר. מה גם, שהפגישה התקיימה בביתו של שולץ. ככל הידוע, לא נוהג שולץ לקיים פגישות רשמיות בביתו, כך שלא היתה שום סיבה להשתתפותו של השגריר באותו מיפגש.

ואולי היתה הפגישה כורח־השעה, במצב שבו מייצג השגריר הישראלי בוושינגטון שתי עמדות סותרות?

לא הפעם. ושוב, הרושם שלי הוא, שהפגע היחיד שקרה במקרה זה הוא, שדיניץ לא טרח להודיע על דבר הפגישה לעתונות הישראלית. אם היה עושה זאת, לא היתה העתונות עושה מזה עניין כל כך גדול.

ועדי העובדים שליד מפ"ם:

להבטיח בחוק המעמד הציבורי של הקרקעות המשמשים למפעלי תעשייה

מאת כתבנו לענייני עבודה

מזכירות מועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם, יצאה שלשום בישיבתה, בקריאה לפעול לחקיקה נגד ספקולציות בקרקעות, דבר שימנע אסונות כמו מפעל „אתא" והאיום הרובץ כיום על סגירת מפעל „רום כרמל".

בישיבת המזכירות, אשר נערכה בתל־אביב סקרה ח"כ חייקה גרוסמן את ההתפתחויות האחרונות ביחסי העבודה והדגישה כי הליכי פירוקו של מפעל ומכירת חלקים ממנו, היא ביטוי למגמה כללית של הפיכת נכסים יצרניים לנכסים פיננסים. בדברי ההחלטה נקבע כי יש לשאוף לחוק עליפיו יום, אשר יקבל קרקע בתנאים מועדפים לצורך הקמת מפעל תעשייתי, לא יהיה רשאי להשתמש בו למטרות אחרות. עוד דורשת המזכירות להבטיח בחוק את מעמד הקרקעות התעשייתיים כמעמד הקרקעות בחקלאות, ובמקרה של שינוי במעמד המפעל ניתן יהיה להפקיען ולהחזירן לבעלות ציבורית.

הלווייתו של
אריה רביץ
תתקיים בבית זרע
ביום רביעי, 16.9.87, בשעה 16.00
נפגשים בשער בית הקברות
המשפחה
וקיבוץ בית זרע

במלאת שלושים למותו של חברנו
זאב שטיין
נעלה לקברו ביום רביעי, 16.9.87, בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ עין שמר

ביום השלושים למותו של חברנו
יואב בר־און ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום ד' 16.9.87, בשעה 21.30
באולם הספורט
המשפחה וקיבוץ דליה

שר הבטחון בדיון סוער בכנסת:

ה„לביא הלאומי" הוא מטוס אמריקני עד הסנט האחרון

125 חברות אמריקניות היו שותפות בבניית המטוס השיב שר הבטחון למבקריו מן הליכוד □ „ועדי עובדים לא יכתיבו דרכי הבטחון של ישראל"

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר" בכנסת

הלביא לא „ימריא" בשום מקרה. מערכת הבטחון לא יכולה לשאת אותו. המטוס הזה איננו פרוייקט לאומי. הוא מטוס אמריקני עד הסנט האחרון. 125 חברות אמריקניות היו שותפות בבנייתו. שרי הליכוד לא גילו בממשלה שום נכונות תקציבית להטסת הלביא. דברים אלו אמר אתמול בכנסת שר הבטחון יצחק רבין, בהשיבו להצעות לסדר היום בנושא הלביא.

הויכוח על המטוס היה סוער מאוד. ביציע האורחים ישבו ראשי ועד העובדים בתעשיה האווירית. חילופי הדברים הקשים אילצו את סגן יו"ר הכנסת אהרון נחמיאס (מערך) להרחיק מהמליאה את יגאל כהן (ליכוד). חריפים במיוחד היו חילופי הדברים הקשים בין ראשי שתי הסיעות הגדולות בהסתדרות המזכ"ל קיסר (מערך) ויעקב שמאי (ליכוד).

לא הוועדים יקבעו

שר הבטחון יצחק רבין, שמר על קור רוחו למרות קריאות הביניים, הסביר כי לא יהיה מנוס מפיטורי 3000 עובדים, מתוך 20 אלף עובדי התעשיה האוירית. המפוטרים יבואו מחטיבות ההנדסה, היצור והמפעל ש.ע.ל. לשר יש כבר ניסיון בפיטורי עובדים, שכן בתקופה האחרונה פוטרו מצה"ל ומהתעשיה הצבאית 14,000 חיילים בקבע, אזרחים עובדי צבא, ועובדים אחרים. עשרים אחוז מהטייסים, בעיקר אנשי מילואים, קורקעו. הצבא דומם כלי שיט, „ביטל" אוגדות שריון, בשל מחסור בכספים צומצמו גם האימונים והמחקר והפיתוח. אין בטחון בלי כלכלה וחברה, קבע שר הבטחון, וועדי עובדים לא יכתיבו לצה"ל באיזה אמצעי לחימה הוא ישתמש. „הלביא הוא בן כיתתו של האף 16. אינני רואה מי בממשלה ומי בכנסת מוכן להוריד רמת החיים למען הבטחון". הלביא היום לא מוכן לטיסות מבצעיות. ליעד זה חסרו לו שנתיים עד שלוש שנים.

„האש תשרוף גם את הליכוד"

רב שילנסקי (ליכוד־חרות) טען כי היה צריך להרתם למאמץ לאומי להטסת הלביא. המערך הכשיל את המטוס כ„גנבים בלילה". האמריקנים מעדיפים למכור לנו מטוסים, כי כך הם מרוויחים כסף, יש להם תעסוקה, והם מכתיבים לנו פוליטיקה. אהרון הראל (מערך) גינה את התנהגותם של רה"מ שמיר ושרי הליכוד, אחרי שהממשלה החליטה לקרקע את הלביא. התנהגות מורה, ומעוותת, בלתי אחראית. חסרת תקדים בחברה דמוקרטית. שמיר מביע אי־אמון בממשלה שלו וממשיך בתפקידו כאילו לא ארע דבר. הליכוד מלבה את האש, בתקווה כי תשרוף את הנהגת המערך. אך הליכוד שכח ואולי איננו יודע, כי לאש זרה אין גבולות. היא תשרוף את כולם, כולל הליכוד, אמר. הכנסת קיבלה את הצעתו של רבין, והעבירה את סיום הטיפול בלביא לוועדת החוץ והבטחון.

ח"כ רן כהן: צה"ל נכנס ללבנון כאשר הפקודה הינה: „עד ביירות"

ח"כ כהן התובע הקמת ועדת חקירה טוען כי פקודת ארבעים הקילומטרים התקבלה רק עם סיום יום הלחימה הראשון — בניגוד לטענת שרון

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר" בכנסת

צה"ל יצא למלחמת לבנון עם פקודת „אורנים גדולה", שגרסה תנועה עד ביירות. לפי תחקיר של צה"ל הפקודה על מלחמת של"ג, מלחמה מצומצמת לכיבוש דרום לבנון בלבד (מלחמת ה־40 הקילומטרים) הגיעה לצבא רק לקראת סיום יום הלחימה הראשון. דברים אלו סיפר אתמול לכנסת רן כהן (רצ).

כהן, שלחם במלחמה מהיום הראשון, בתפקיד פיקודי בכיר (אל"מ) טען אתמול, כי העובדות הללו סותרות דברים שאומר אריק שרון. שרון חוזר וטוען, בהרצאות ובכתיבה, כי הצבא יצא למלחמה לפי תוכנית של"ג המצומצמת, והרחבתה נבעה מהחלטות ממשלה. מלחמת לבנון כשלה בכל מטרותיה, אמר רן כהן, וכיוון שכרגע קיימת רק גירסה שלטונית אחת, זו של שרון, סבור כהן, כי הממשלה חייבת להקים ועדת חקירה ממלכתית. זו צריכה לברוק מה באמת קרה במלחמה, מי כשל, ומי הטעה את הממשלה.

מבקש שיכינו סריין קוד

לחזק דרישתו להקמת ועדת החקירה הציג כהן פתק שכתב סרן גוני הרניק המנוח ביום הראשון למלחמה: „אני מבקש שיכינו לי בבקשה סריין קוד עד ביירות. עדיף מחולק לשניים".

ראש הממשלה שמיר, החליט כי השרים לא ישיבו לכהן ואת זכות התשובה קיבל ח"כ ועדת החוץ והבטחון מהליכוד אהוד אולמרט, לדבריו תמך רן כהן בהתלהבות במלחמת לבנון. הוא גם הצדיק את מטרת המלחמה, חיסול המחבלים, בטלוויזיה. מאבקו הנוכחי בשרון, מטרתו אחת, טיהור שמו בתוך המחנה שלו, מחנה השמאל. אין צורך בהקמת ועדת חקירה, את בעיית כהן ניתן לפתור בקלות, אם תסודר גם לו הרצאה באוניברסיטה.

הרוב הגדול, 27, של ח"כי הליכוד, הדתיים, התחיה ואמנון לין (מערך), נגד 13 קולות השמאל, מערך (שישה ח"כים בלבד) כולל השר ויצמן, הסיר את הנושא מעל סדר יומה של הכנסת. מרבית ח"כי המערך, העדיפו שלא להשתתף בהצבעה.

יו"ר הכנסת: נוצר מצב של „חתום לי ואחתום לך" בדיוני פגרה

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר"

כשישים ח"כים, כמחצית מחברי הבית, נכחו אתמול בכנסת, בעת שהבית התכנס לישיבת פגרה מיוחדת. על שולחן הבית הונחו שמונה הצעות לסדר היום.

יו"ר הכנסת הלל התלונן כי האינפלציה בנושאים איננה מכובדת. „סדר היום גדוש. הרבה הצעות לסדר היום, כחלקן חוזרות על עצמן. כידוע, על מנת לכנס את הכנסת לדיון מיוחד, צריך ח"כ לאסוף עשרים חתימות של עמיתיו. „התפתח אצלנו משטר של חתום לי ואחתום לך", התלונן הלל. „כך אפשר להגיע למצב שעל כל נושא יכולים להיות עשרים מציעים שונים. מן הראוי שוועדת הכנסת תיתן את דעתה לנושא".

5 שנות מאסר למשליכי בקבוקי תבערה

חמש שנות מאסר בפועל וחמש שנות מאסר על תנאי הוטלו אתמול בבית־המשפט הצבאי בשכם על שני צעירים תושבי העיר ג'נין.

השניים הורשעו בכך שיידו בקבוקי תבערה בפברואר השנה לעבר מוצב של צה"ל בחצר המימשל הצבאי בג'נין. איש לא נפגע מיידוי הבקבוקים. (עתים)

רפול: פגישת יוסי אחימאיר עם ביטון — לגיטימציה למפגש בז'נבה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

בעקבות פגישתו של יוסי אחימאיר, מאנשי לשכת שמיר, עם צ'רלי ביטון, ביטל אתמול הליכוד ישיבה מיוחדת של ועדת הכנסת שנועדה לשבוע הבא.

הוועדה עמדה לדון בפגישת ערפאת עם ארבעה ח"כים מהמתקדמת וחד"ש, עם נציגי אש"ף בז'נבה בשבוע שעבר. אנשי הליכוד, בסיועם של ח"כים מהתחיה והסיעות הדתיות, רצו לפעול להסרת חסינותם של הח"כים, כדי שניתן יהיה להעמידם לדין. אתמול הפתיע מיכאל איתן (חרות) את הוועדה, משביקש לבטל את הישיבה המיוחדת. לדבריו, לאחר שנציג של רה"מ, וגם נציג של מ"מ ראש הממשלה, נפגשו עם ביטון, ניתנה לגיטימציה לפגישות בז'נבה. זהו מעשה חמור, בכירים במשרד המשפטים, התבטאו כשפתו, כי ביטון עבר על החוק. איתן ביקש מהוועדה להצביע על ביטול הישיבה המיוחדת. הוועדה קיבלה את הצעתו פה אחד.

קיצור התורים לרופאים מקצועיים בקופ"ח הכללית

שרותי קופ"ח הכללית נערכים לקיצור התורים לרופאים במקצועות:
• פנימית • כירורגיה כללית • אורטופדיה
• נשים • אורולוגיה • עיניים • עור • א.א.ג.

רופאים במקצועות אלה יקבלו את חברי קופ"ח עם הפניית רופא המשפחה במרפאות המקצועיות (וגם ע"י רופאים עצמאיים הקשורים לקופת חולים).

3
רשימה שלישית בסדרה
המאמץ ימשך ויתמיד

עיר	מקצועות	שם המרפאה
אילת	פנימית, כירורגיה, אורטופדיה, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
דימונה	נשים, פנימית, אורטופדיה, א.א.ג, כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
חיפה	כירורגיה, עיניים, עור, א.א.ג, נשים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ירוחם	נשים, א.א.ג, פנימית, אורטופדיה, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ירושלים	גניקולוגיה, פנימית, כירורגיה, א.א.ג, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
נתיבות	נשים, א.א.ג, אורטופדיה, פנימית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ערד	אורטופדיה, נשים, עיניים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
פתח-תקוה	פנימית, א.א.ג, כירורגיה, אורולוגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
תל-אביב	אורולוגיה, אורטופדיה, פנימית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
תל-אביב	נשים, עיניים, א.א.ג, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה

לנוחותכם מצורפת רשימה ראשונה ושניה בסדרה.

עיר	מקצועות	שם המרפאה
אפקים	עיניים, נשים, עור, א.א.ג, פנימית	מרפאה מקצועית
אשדוד	נשים, כירורגיה, עור, עיניים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
אשקלון	נשים, עיניים, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
באר-שבע	נשים, פנימית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
באר-שבע	אורטופדיה	ט', יא', מצדה, וינגייט, מעפילים
בית-שאן	א.א.ג, נשים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
בת-ים	כירורגיה, אורולוגיה, נשים, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
הוד-השרון	א.א.ג, כירורגיה, אורולוגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
הרצליה	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג, כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
חדרה	כירורגיה, אורולוגיה, נשים, א.א.ג, אורטופדיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
חולון	אורולוגיה, נשים, כירורגיה, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
טבריה	כירורגיה, נשים, עור, א.א.ג - רקתי	באמצעות כל מרפאות הקהילה
יבנה	נשים, עור עיניים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
יפו	נשים, א.א.ג, כירורגיה, עור, אורולוגיה, פנימית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
כפר-סבא	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג, כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
לוד	פנימית, כירורגיה, נשים, עיניים, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
נהריה	נשים, כירורגיה, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
נס-ציונה	נשים, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
נצרת-עילית	א.א.ג, נשים, אורולוגיה, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
עכו	נשים, כירורגיה, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
צפת	כירורגיה, נשים, עיניים - אזורית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
קרית-גת	א.א.ג, כירורגיה, עיניים, פנימית, נשים - מקצועית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
קרית-חיים	א.א.ג, עיניים, כירורגיה, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
קרית-מלאכי	עיניים, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
קרית-שמונה	כירורגיה, נשים, א.א.ג - מרכזית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמלה	פנימית, כירורגיה, נשים, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמת-גן	כירורגיה, א.א.ג, אורולוגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמת-השרון	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג, כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רעננה	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג, כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ראשל"צ	כירורגיה, נשים, אורולוגיה, עיניים, עור, א.א.ג	באמצעות כל מרפאות הקהילה
שדרות	נשים, אורטופדיה, א.א.ג	שדרות

שנה טובה וקריאה בריאות!
קופת חולים

המשכים

בברן נוסדו קשרי

(סוף מעמוד ראשון)

ראש המחלקה המדינית של המשרד. כן נכחו בטקס אלפרד רוג, סגן מנהל המחלקה המדינית של משרד החוץ השוויצי, ושגרירי הונגריה ושוודיה בברן. למן ניתוק היחסים, ב־1967, ייצגה שווייץ את האינטרסים של ישראל בהונגריה, ושוודיה ייצגה את האינטרסים של הונגריה בישראל.

ללא עיתונאים

לפי דרישת הונגריה, נמנעה מן העיתונאים ההשתתפות בטקס עצמו, שארך 15 דקות בלבד. ההונגרים יצאו ראשונים וארשת פניהם רצינית. „חתמנו הסכם בעל משמעות סימלית ומעשית גם יחד", אמר ד"ר גורוג לעיתונאים. הוא סירב להשיב לשאלתי על האפשרות של פגישה בין פרס לשר החוץ ההונגרי בניו־יורק ועל הסיכויים לכינון יחסים דיפלומטיים בדרג גבוה יותר.

הגענו לתחנה הסופית

לעומת ההונגרים, התעכבו חברי משלחת ישראל והשיבו לשאלות העיתונאים. „היתה אווירה טובה, ואחרי שתי פגישות קודמות, (בוינה) הגענו לתחנה הסופית", אמר לי הסמנכ"ל ישעיהו ענוג.

„נוכל בהחלט לתת בעתיד תנופה ליחסי הכלכלה, התרבות והתיירות בין שתי הארצות," אמר.

סיפוק מן הסיום המוצלח הביע גם השגריר דוד ריבלין. „אני מצטער רק על דבר אחד, ששתינו מיים מינראליים ולא טוקאי (היין ההונגרי הידוע)," התלוצץ ריבלין.

„עצם הדיבורים מצד כל הצדדים על המסגרת ועל תוכנה הקונסולרי, הכלכלי, התרבותי, והתיירי ועל יחסי אנוש — מהווה חבילה אחת, שמשמעותה המדינית לא יכולה להיות מוסתרת מאף אחד", אמר, ענוג. לדבריו, זהו ללא ספק צעד ראשון בכיוון לנורמליזציה מלאה בבוא הזמן. עם זאת הוא משער, שיש מגוון של מכשולים מצד ההונגרים.

לגבי ההשפעה על הקהילה היהודית בהונגריה, המונה 80 אלף נפש, אמר הדובר כי היא חלק במירקם האוכלוסיה בהונגריה, שעמה יהיו יחסים יותר רגילים ונורמליים.

יבוא נציג הונגרי

בימים הקרובים יגיע ארצה נציג הונגרי כדי לאתר מיבנה ששימש את משרד האינטרסים ההונגרי בישראל, לאחר שאתמול נחתם בברן שבשווייץ הסכם לכינון משרדי אינטרסים של הונגריה בתל־אביב ושל ישראל בבודאפשט, מסר דובר משרד החוץ, אהוד גול.

ברחוב פנקס בת"א

משרד האינטרסים ההונגרי יהיה בחסות שגרירות שבדיה בישראל, אך יימצא בבנין אחר, כנראה בבנין ברחוב פינקס בתל־אביב, ששימש בזמנו את צירות הונגריה, לפני ניתוק הקשרים אחרי מלחמת ששת הימים.

בקרוב גם ייצא נציג ישראלי, יצחק שלף, סגן המנכ"ל למינהל במשרד החוץ, כדי לאתר בבודאפשט מיבנה למשרד האינטרסים הישראלי. על מינויו של הנציג הישראלי בבודאפשט מתנהלים עתה דיונים במשרד החוץ. עימו ייצאו לבודאפשט מספר עובדים נוספים. ומשרד האינטרסים יפעל שם בחסות שגרירות שווייץ, אך לא בתוכה.

פרס ייפגש עם וארקוני

עוד נמסר כי שר החוץ שמעון פרס עומד להיפגש בקרוב, בשולי העצרת הכללית של האו"ם בניו־יורק, עם שר החוץ ההונגרי, פטר וארקוני. בהודעה הרישמית שמסר אמש משרד החוץ בירושלים, נאמר: „מתוך כוונה לקדם יחסים כלכליים, מסחריים, תרבותיים ואנושיים, ועל מנת להקל על טיפול בעניינים קונסולריים בין שתי המדינות, הגיעו נציגים של משרדי החוץ של ישראל והונגריה היום בברן להסכם על כינון משרדי אינטרסים.

„בעתיד הקרוב יתחילו בפעולתם משרד האינטרסים ההונגרי בחסות השגרירות השבדית בתל־אביב, ומשרד האינטרסים הישראלי בחסות שגרירות שווייץ בבודאפשט. המיסמכים נחתמו במשרד החוץ השווייצי בברן על ידי ראשי שתי המשלחות".

רשויות מקומיות לאורך

(סוף מעמוד ראשון)

הפרוייקטים בהגשת התנגדויות.

הערעורים לא עוזרים

הממשלה מערערת על ההתנגדויות של הרשויות המקומיות בוועדה לתיכנון ולבנייה, ולפחות במקרה של צומת גבעת־שמואל, הועלה הנושא בדרגים הפוליטיים הגבוהים ביותר.

למרות זאת, הביעו הפקידים פסימיות ביחס לסיכויים שהפרוייקטים ייצאו לדרך. במקרה כזה, יוקצו הכספים לפרוייקטים אחרים, הכדאיים פחות למשק ואשר יתרמו פחות לבטיחות בדרכים.

קול נשי ומפתה

הטלוויזיה הישראלית תפיק תוכנית שתעסוק בבטיחות בדרכים, ותנסה להעביר לציבור הנהגים מסרים. מידע, עצות־מומחים, חידושים וחדשות בענייני התחבורה, כחלק מהערכותה למלחמה בתאונות הדרכים — כך הוחלט אתמול בהנהלת רשות־השידור.

„הנהג הישראלי אוהב לטפל ברכבו ולשמוע על אורותיו אבל אינו מוכן לשמוע על תאונות דרכים" — אמר סמנכ"ל רשות־השידור לעניינים מיוחדים, נקדימון רוגל. הוא הציע שימוש בקול נשי ומפתה, שיושמע במפתיע ולסירוגין בכל הרשתות. כאמצעי זה יועברו מסרים, בקשה לסבלנות ולסובלנות, מידע, עצות וכיו"ב.

עוד 7 פצועים

שבעה בני־אדם נפצעו אתמול בתאונות־דרכים בכבישי הארץ.

„סיגריה ללא עשן"

ניו־יורק — חברת הטבק האמריקנית נביסקו, הודיעה כי היא מפתחת סיגריה „חסרת עשן" אך נמנעה מלפרסם פרטים נוספים על הפרוייקט החשאי ולא הודיעה מתי יימכרו סיגריות מהסוג החדש.

מנהל החברה רק מסר במסיבת עתונאים, כי בשנה הבאה יימכרו סיגריות ללא עשן באורח נסיוני.

„הסיגריה מבוססת על טכנולוגיה המחממת את הטבק, במקום לשרוף אותו, כדי להעניק למעשנים את טעם הטבק. היא דומה לסיגריות אחרות. נדלקת כמו אחרות, אך איננה מפיקה אפר וכמעט איננה מפיקה עשן אחרי הנשיפות הראשונות."

נודע כי גם חברות סיגריות גדולות אחרות מוציאות מיליוני דולרים במרוץ לשווק סיגריה ללא עשן, העשוייה להביא להתאוששות ניכרת בתעשיית הסיגריות, שנפגעה לאחרונה ע"י החששות לפגיעה בבריאות.

בהרצליה פיתוח
דרושה
יוצאת קיבוץ
לטיפול בילדה
+ משק בית (כולל בישול)
+ לינה
דרושות המלצות
נא לפנות טלפונית:
03־292128

בדיון בכנסת על מלחמות השבת

גרנות: נביא לקונגרס הציוני תכנית לעידוד החיים החילוניים בירושלים

„איננו מוכנים עוד לברך ברכת הגשם על היריקות בפני היהדות החילונית" ● שפירא: בלי השבת אין לנו עניין לחיות פה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

התחום בין חרדים והחילונים בירושלים נותרה אתמול בעינה, גם לאחר ששרי המשטרה והדתות ענו לארבע הצעות לסדר היום בנושא השבת. בדיון בכנסת הבטיח אברהם שפירא, יו"ר ועדת הכספים, כי אם חילול השבת יימשך, הוא עצמו ירד מהארץ.

דרוקמן: שיראו טלוויזיה

ראשון הדוברים היה הרב חיים דרוקמן (מפד"ל), טען כי בתי קולנוע שפתוחים בשבתות מעמיקים את הקיטוב בעם, ומגבירים שנאת אחים, וחילונים יכולים להסתפק בצפיה בטלוויזיה בבתיהם. „הסרט כשלעצמו איננו הבעיה האמיתית כלל וכלל. הבעיה היא הרצון של השמאל הקיצוני, בשיתוף עם הרפורמים, שדווקא בתי קולנוע יהיו פתוחים בליל שבת בירושלים עיר הקודש".

דרוקמן טען עוד, כי מכאיב מאד, שמי שרוצה נוטים לגלות הבנה לסבלות הערבים, אינם מוכנים לשום ויתור ליהודים ולמורשת היהדות.

שחרור ירושלים מחדש

ח"כ אלעזר גרנות הסביר, כי מפ"ם וחוגי שמאל אחרים נאבקים לשחרורה מחדש של ירושלים. המלחמה בעיר איננה רק על השבת, אלא נגד גירושה של מדינת ישראל הציונית מבירתה, ונגד הניסיון לחלק את העיר מחדש ולכוף את דרך וסגנון חיים דתי־אורתודוכסי על כלל האוכלוסיה. „איננו מוכנים עוד לברך את ברכת הגשם, על היריקות בפניה של היהדות החילונית".

מפ"ם יוזמת מתקפה רחבה בכל הדרכים הציבוריות לשחרורה מחדש של ירושלים. בקונגרס הציוני הקרוב תעלה המפלגה את בעית העיר. בין השאר תונח בפני הצירים תוכנית להקמת קרנות ועמותות לעידוד החיים החילוניים בבירה. „נקרא ליהדות התפוצות להשקיע בירושלים ולהשתקע בה".

דדי צוקר (ר"צ) ניסה להסביר לח"כים החרדים כי „העיר הזאת איננה רק שלכם. אתם חלק מן העיר הזאת. אתם אחד הפירושים ליהדות. זאת תהיה עיר שמתקיימות בה כמה קהילות, כאשר כל אחת מקיימת את אורח חייה כרצונה, מכבדת אורחות חיים של האחרים". צוקר הזמין את הח"כים החרדים לבוא בליל שבת לבית אגרון, כדי לראות צעירים חובשי כיפות סרוגות בין הבאים להזדהות עם מאבק החילונים.

„מה נעשה בלי שפירא?"

אברהם שפירא (אגו"י) התלונן כי למרות שלא הפגין, זכה למנת גז מכובדת ממשטרת ישראל. נבהלו, ואחד מהם אף נפל וכמעט לא היה יכול להתאושש. שפירא הבטיח כי לא יעבור בשתיקה על הפגיעה בו. ברעתו להיפגש עם שמיר ופרס „ואני רוצה לשאול אותם אם יש מנהיגות במדינה הזאת. האם כולם השתגעו?"

בסיום דבריו הבהיר שפירא כי „בלי השבת אין לנו עניין להיות פה", ואורה נמיר ענתה „מה נעשה בלעדיך?"

המר בסדר עם כולם

שר הדתות זבולון המר (מפד"ל), בדרכו, ניסה להיות בסדר עם כולם. לדבריו „אלו ואלו דברי אלוקים חיים. אלו הן מילות המפתח של מחלוקת כנה ונוקבת, שבה שומר כל צד על נחישות דעתו ועל עומק אמונתו, אולם מה שנחוץ לישראל כרגע, אלו הם גשרים של הידברות, של הבנה ושל שיתוף פעולה, ואת זה יש לבסס על ההיסטוריה, הערכה, מורשת היהדות". המר קבע, כי „הסטטוס קוו איננו מתפקר עוד. הוא צריך עיון. הוא צריך דיון. אבל כל עוד לא ימצא תחליף, יש לשמור עליו".

שר המשטרה, חיים ברלב (מער') טען, כי אנשיו תופקדו על־ידי המדינה לשמור על הסדר הציבורי, הם לא לטובת החרדים, וגם לא לטובת החילונים, חלק מהחרדים לא מכירים בישראל, בחוקיה וגם בשוטריה. השר הביע תמיהה על שאברהם שפירא נקלע למקום שם הופעל גז — „אתה ידוע, כקליגער ייד (יהודי חכם), אמר ברלב ליו"ר ועדת הכספים באידיש, ושפירא מיהר להשיב, „לכן אני גר בתל־אביב".

נגד גירוש ישראל הציונית מבירתה

אלעזר גרנות בכנסת (צילום: אליהו הראתי)

לכן אני גר בתל־אביב

אברהם שפירא בשומו־שמים אופייני (צילום: אליהו הראתי)

„פוילע שטיק עם המפד"ל"

מזכיר צעירי מפ"ם, אילן גילאון, שלח אתמול מכתב למזכיר המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, אפרים זינגר, בעניין הצטרפותם של צעירי העבודה לצעירי המפד"ל בפרשת השבת בירושלים. „כניעתה של מפלגתכם, כותב גילאון בפני סחטנותן של המפלגות הדתיות היא מן הידועות" כתב גילאון והוסיף: „מה חבל שגם באחד הנושאים שבו היתה תמימות דעים בינינו, נצטרך הפעם להיות משני צדי המתרס. במקום לחזק את מאבקו של המחנה המתקדם בכפייה הדתית, בחרתם לעשות פוילע שטיק עם המפד"ל".

גילאון מסיים את קריאתו במלים: „עדיין לא מאוחר לחזור בכם ולתקן את המעוות ע"י ביטול הודעתכם והצטרפותכם למטה העל נגד הכפייה הדתית בירושלים."

צעירי המפד"ל ברמז גס: גז על יהודים חרדים?

יו"ר חוג הצעיר במפד"ל, נחום לנגנטל, שלח למפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס את המכתב הבא:

בגדיהם המגואלים בדם של חרדים, אשר השתתפו בהפגנות השבת בירושלים הם כתובת אש על הקיר: עד כאן.

מוראות ההתגוששות השבועית בירושלים מועברים הקולות והמראות אל כל בית ישראל ואין בהם — אם לנקוט לשון המעטה — כדי להוסיף כבוד ויוקרה למשטרת ישראל.

עשרות שוטרים היורים פצצות גז מדמיע (גז) על יהודים, רודפים אחריהם עם אלות מתנפות, מתיזים סילוני מים, כשמגבעות וטליתות מתגלגלים תחת רגליהם של סוסים שועטים, האומנם טחו עינינו מראות ומהשוות? עש"ת

ועדת צרכי התרבות בי"ם התכנסה אתמול לראשונה

הוועדה לבדיקת צרכי התרבות והבילוי של הנוער והדור הצעיר בירושלים, שמונתה על־ידי ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, התכנסה אתמול לראשונה. קולק כתב לוועדה. בראשותו של אייב הרמן, נגיד האוניברסיטה העברית בירושלים:

„מתוך הכרה בצורך לשמור על אופיה המיוחד של ירושלים ומתוך ידיעה שיש הכרח למתן מענה לבעיה זו בתחום האמנות, התרבות, הספורט והבידור, אני רואה חשיבות בעבודתה של הוועדה, שתפקידה להגדיר את הצרכים, לעמוד על היקפם, לבחון מסגרות, תכנים ומיקום, ולהמליץ בפני על תכנית פעולות בשבת". (עתים)

ח"כ אלוני: פרס ושמיר, אל תהפכו ירושלים לגיטו שחור

ח"כ שולמית אלוני מר"צ אמרה אתמול, כי מוטב שהאדונים שמיר ופרס, ראש הממשלה וממלא מקומו יחדלו מנסיונם הכוטה לקנות את ליבם וקולם של החרדים ואל להם להפוך למענם את ירושלים לגטו שחור.

„זכותם של תושבי ירושלים לקבוע לעצמם עונג השבת שלהם ובילוי שעות הפנאי. 20 שנה מחזר טדי קולק אחרי הממשלה שתאפשר פיתוחה של ירושלים, הרחבתה וסיפוק צרכיה. ודבריו עורו כבוסות רוח למת. עתה באה להם לראש הממשלה ולממלא מקומו התעוררות, שאין בה דבר וחצי דבר לטובת ירושלים ותושביה, אלא היא שוחד פוליטי ואהבת שררה ושלטון", אמרה.

אלוני הביעה צער על כי ראשי שתי המפלגות ביחד ולחוד, מעולם לא התייצבו להגנת הליכים דמוקראטיים והזכויות האדם במדינת ישראל. (עתים)

משפט בתי הקולנוע — ב־8 באוקטובר

עיריית ירושלים פנתה אתמול למזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים, בבקשה לזרז את הדיון בתביעת העירייה נגד בעלי בתי הקולנוע המסחריים בירושלים, הפועלים בלילות שבת. [illegible] בעניין זה ב־8 באוקטובר. (עתים)

לחברינו
אהרון ניר ורעייתו
ברכות לבביות לנישואי הבת
סימונה עב"ל מנואל
בית „על־המשמר"

לה־פן רוכב על הסוס האנטישמי בגלוי: „תאי הגזים היו פרט קטן"

מנהיג הימין הפשיסטי בצרפת הרואה עצמו מועמד לנשיאות גם חשף קשריו עם אירגונים ניאו־נאציים □ נשיא האסיפה הלאומית לשעבר, לואי מרמאז תובע להשעותו מהפרלמנט □ שגריר ישראל ע. סופר: זו פגיעה באנושות כולה

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — מנהיג הפשיסטים הצרפתיים, ז'אן מרי לה־פן, מהלל מעת־דורות בפאריס, בהסירו מתאום את המסכה התמימה ובהביעו בראיון ברדיו „לוקסמבורג": כי ספק אם הנאצים השמידו שישה מליון יהודים. „תאי־הגזים הינם פרט קטן וחסר־חשיבות בתולדות מלחמת־העולם השנייה", אמר לה־פן.

אין זו הפעם הראשונה שלה־פן מביע תיזות אנטישמיות, אך עד כה עשה זאת רק במרומז. בראיון ברדיו התגלו מתאום קשריו עם ארגונים היסטוריונים ניאו־נאציים, הפועלים להפצת התיזה, כי השואה היא בדייה יהודית.

ההיסטוריון היהודי פייר וידאל נאקה הוציא באותו יום ספר חדש, „רוצחי הזיכרון", הקורא להתייחס אל שוללי־השואה כאל פושעים נאציים.

האם זו אמת אלוהית?

„אני מציג כמה שאלות. אינני אומר כי תאי־הגזים לא היו קיימים. אני עצמי לא ראיתי," אמר לה־פן.

„האם שישה מיליון קורבנות הם פרט קטן בהיסטוריה?" שאל אותו עיתונאי.

לה־פן ענה, כי „השאלה היא, אם אנשים אלה נהרגו או לא ואיך. זה פרט קטן במלחמה. האם אתה חושב כי זו אמת אלוהית, שבה מצווים כולם להאמין? האם האמונה בה היא חובה מוסרית? יש היסטוריונים החולקים על דיעה זו."

האם אתה סבור שהיתה השמדת יהודים בתאי הגזים? שאל העיתונאי.

„היו המוני מתים, כמה מאות, כמה אלפים. אולי מיליוני מתים יהודים וגם לא יהודים." אמר לה־פן.

מחאות וגינויים

נשיא האסיפה הלאומית לשעבר, הסוציאליסט לואי מרמאז, תבע להשעות את לה־פן מחברותו בפרלמנט הצרפתי. „זו בושה לשמוע דברים מפלצתיים כאלה מציר באסיפה הלאומית," אמר מרמאז.

גם שגריר ישראל עובדיה סופר, גינה את לה־פן בהודעה לעיתון, באומרו כי „הכרזות לה־פן הן פגיעה באנושות כולה."

מנהיגי הקהילה היהודית בצרפת, העמלים קשה לשכנע יהודים שמרנים בריטיים לא להיפגש איתו, כינו את לה־פן „גזעני וולגארי".

„היהודים שולטים בצרפת"

דווקא כמועמד בבחירות לנשיאות, הגביר לה־פן את ההסתה הגזענית האנטישמית. עיתונאית קנדית, שליוותה אותו במסעו בחופי צרפת, פירסמה בירחון „גלוב" ביטויים אנטישמיים שהשמיע לה־פן. לפי דבריו, נשלטת צרפת על־ידי קבוצת יהודים ומוצפת ערבים. הוא קבל כל הזמן, ש„טיפוסים יהודיים שחומים מתולתלים מייצגים את דמות הצרפתי, במקום הצרפתי הגועי."

„בשולחן עגול" של הפק"י באיטליה

„אם יש ממש בדברי ערפאת תיפתר בעיית הייצוג הפלשתיני במו"מ"

דעה אופטימית זו הביע אריה יפה, מזכיר המחלקה לקשרים בינ"ל של מפ"ם שהשתתף ב„שולחן העגול" ■ בכנס השתתף גם סניורה ונושאו היה: „20 שנות כיבוש — דרכים לפתרון הסיכסוך"

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא. — אריה יפה, מזכיר המחלקה לקשרים בינלאומיים של מפ"ם, הוזעק במיוחד, ברגע האחרון, מישראל לאיטליה, כדי להשתתף ב„שולחן העגול" שערכה המפלגה הקומוניסטית האיטלקית ביום א'. הכנס נערך בקמפוס הענקי של הפסטיבל הארצי של „אוניטה", דרכו עוברים כל המי ומי של הפוליטיקה, המדע והאמנות, לא רק של איטליה, ושל אירופה כולה (כולל הגוש המזרחי וברה"מ), אלא גם של ארצות־הברית.

לשולחן היוקרה היו מסובים, מלבד יפה, גם חנא סניורה עורך „אל פאג'ר", התיאולוג האמריקני אדוארד גרייס, יו"ר אירגון פאציפיסטי אמריקני ששמו „דה ברידג'" („הגשר"), ונציג המפלגה הקומוניסטית הסובייטית קרן טוטנטס, וכן אנטוניו רובי, האחראי ליחסי החוץ של המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, שעמד לפני זמן לא רב בראש משלחת של מפלגתו שביקרה בישראל כאורחת מפ"ם.

נושא הדיון היה „20 שנות כיבוש ישראלי — דרכים לפיתרון הסיכסוך הישראלי־הערבי". הקהל העצום עקב בדריכות אחרי דברי המתדיינים. סניורה דיבר בזכות הגדרה עצמית לשני הצדדים לסיכסוך. לישראל — אמר — יש כבר קיום מדיני עצמאי, לפלשתינים — לא. גם הם מחכים איפוא לקיום לאומי עצמאי.

אנטוניו רובי הרגיש את חשיבות הצהרותיו של ערפאת בז'נווה, בהן גילה רובי נכונות להפסקת הטרור, כולל הלחימה האלימה נגד ישראל.

דברי הרוסי היו שקולים, אולם חשובים. הוא אמר, בין השאר, כי תהליך חידוש היחסים הדיפלומטיים בין ארצו לישראל נמצא „באפיק התקדמות לקראת פיתרון הסיכסוך הישראלי־הערבי ולקראת הוועידה הבינלאומית למזרח התיכון."

אריה יפה ציין גם הוא את חשיבות ההצהרות של ערפאת בז'נווה. „יש לבחון בקפדנות אם יש ממש בהצהרות אלה. אם כן, כי אז עשויים להיסלל מהן הדרך לפיתרון בעיית הייצוג הפלשתיני במו"מ עם ישראל" אמר נציג מפ"ם.

יפה התעכב על הצורך בחידוש הקשרים הדיפלומטיים בין בריה"מ לישראל, וקרא לבריה"מ להוציא מסקנה מדברי גורבאצ'וב עצמו, שהגדיר את היעדר היחסים „כמצב־אנורמאלי".

הקהל הרב השתכנע מדברי יפה, שאין פיתרון צבאי לסיכסוך בין שני העמים, אלא דרך המו"מ. בפאתוס רב, הדגיש נציג מפ"ם את הקשר החזק בין העם היהודי לארץ ישראל. „ארץ ישראל הינה המסקנה היחידה של ההיסטוריה של העם היהודי, של הדת שלו, של חלומותיו במשך אלפיים שנות גלות," אמר יפה.

מזכיר האו"ם לא הצליח כנראה להשיג התקדמות בבגדד וטהראן

בגדד. — מזכיר האו"ם, פרז דה קויאר, אתמול עם מנהיגים עיראקיים בשלב האחרון של שליחות השלום שלו. אך דיפלומטים מערביים אומרים, כי מעטים הסימנים המעידים על התקדמות לקראת סיום הסכסוך.

נראה, שאיראן לא גילתה כל נכונות לוותר על תביעתה הבסיסית גינוי עיראק כתוקפנית, שפתחה במלחמה.

שני הצדדים מאשימים זה את זה בהפרת הפסקת־האש, שהאו"ם ביקש לקיים כל עוד מזכירו הכללי שוהה באיזור.

מזכיר האו"ם היה זהיר ביותר, כאשר השמיע את הצהרתו הפומבית היחידה בהגיעו לבגדאד. הוא אמר, שאין הוא אופטימי ואף לא פסימי באשר לסיכויי הצלחתו.

פרז דה קויאר, העומד לעזוב מבגדאד היום, ידווח למועצת הבטחון על תוצאות שליחותו. ועל המועצה יהיה להחליט, אם רצונה לדרוש הטלת אמברגו על משלוחי נשק כדי לשפר את הסיכויים שהחלטתה להפסקת־אש תכובד.

● חברי תנועת הרי קרישנה יפגינו היום אחר־הצהריים בתל־אביב במחאה על רדיפת חברי התנועה בברית־המועצות.

אנשי אש"ף בעין־אל־חילווה חוששים ממתקפה ישראלית כבדה

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — אנשי „האירגון לשיחרור פלשתין", הנמצאים בצידון, חוששים ממיתקפה ישראלית כבדה על עין אל־חילווה. הן מכיוון הים והן מכיוון ההרים, ובעיקר מכיוון העיר ג'זין, המוחזקת על־ידי צבא דרום־לבנון — מוסר „טיימס" הלונדוני.

הפסקת־האש בין אש"ף ל„אמל" שתאושר ביום ו' הקרוב, אמורה להביא לסוף תקופה של שלוש שנים, שבהן נהרגו כאלפיים איש משני הצדדים. הפסקת־אש זו נותנת לאנשיו של יאסר ערפאת בדרום־לבנון יד חופשית להכין מיתקפות חדשות על ישראל.

למעשה, הפסקת־אש זו היא פליקת מצירו של נביה ברי, שניסה להילחם באנשי אש"ף, ומשקיפים מעריכים, שכניעה זו נעשתה בלחץ הסורים, המעריכים שאנשיו של ברי ירכזו את מאמציהם נגד אנשי החיזבאללה הפרו־איראניים.

ההסכם יחתם השבוע בביתו של מוסטפה סעד, מנהיג סוני, שכמעט התעוור בהתפוצץ מכונית תופת בעת שישראל היתה באיזור. ניסיון אישי זה שלו איפשר לו להיות מתווך אמין בין השיעים לפלשתינים בלבנון. שני הצדדים ייסדו ועדה משותפת, שתכנה מחדש בתים שנהרסו בזמן הקרבות. בנייה זו תיעשה כנראה במימון הליגה הערבית.

מקומיים באיזור סבורים, כי הפסקת־האש תורגש בעיקר במחנה הפליטים ראשידיה, שממנו מסוגלים אנשי אש"ף לירות טילי קטיושה לתוך שטח ישראל.

אנשים המקורבים לברי טוענים, כי המנהיג נשבר במידה מסוימת בשל כישלון המאמצים של אנשיו במאבקם באש"ף ונוכח הלחץ הסורי.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 14.9.87

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6674	1.6882	1.6787
דולר אמריקני	1	1.56	1.63	1.5891	1.6089	1.6003
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8755	0.8865	0.8808
לירה סטרלינג	1	2.56	2.68	2.6053	2.6378	2.6229
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2617	0.2650	0.2639
ין יפאני	100	1.08	1.13	1.1020	1.1157	1.1086
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7782	0.7879	0.7828
פרנק שוויצרי	1	1.04	1.09	1.0563	1.0685	1.0624
כתר שוודי	1	[illegible]	[illegible]	0.2481	0.2512	0.2500
כתר נורווגי	1	0.23	0.25	0.2383	0.2413	0.2400
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2270	0.2298	0.2283
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3605	0.3650	0.3630
דולר קנדי	1	1.18	1.24	1.2034	1.2185	1.2117
דולר אוסטרלי	1	1.12	1.20	1.1557	1.1701	1.1637
ראנד דר' אפריקני	1	0.74	0.79	0.7720	0.7862	0.7820
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4215	0.4268	0.4240
שילינג אוסטרי	10	1.22	1.28	1.2424	1.2580	1.2223
לירה איטלקית	1,000	1.19	1.26	1.2139	1.2291	1.2512

אנשים ואירועים

קברי־אחים יהודיים נשדדו בקרים

מאת יוסף אלגרן, כתב „על המשמר" בשווייץ

ז'נווה. — המשורר הסובייטי הנודע אנדריי ווזנסנסקי גילה אתמול בעיתון רב התפוצה „לה סוויס", כי זועזע קשות משדידת קברי־אחים יהודיים בקרים, לפני שנתיים.

ווזנסנסקי כותב, כי בבית־קברות זה, המיתו הגרמנים בירייה 12,000 יהודים, אך לא הספיקו להסיר מהגוויות תכשיטים ושיני־זהב. עובדה זאת היתה ידועה למקומיים מן העולם התחתון, שחפרו את הקברים לשם שדידה.

„ראיתי את הגוויות החשופות והזדעזעתי. הדבר נשמר בסוד על־ידי השלטונות, אך כתבתי על זה פואמה. בסופו של דבר, נמכרה הפואמה שלי ב־3 מיליון עותקים והשלטונות הקימו מצבה במקום לזכר 12,000 הנרצחים, כותב המשורר.

ווזנסנסקי מוסר, כי קבוצת „פאמיאט" (הלאומנית והאנטישמית) איימה לרצחו.

מערכת אזעקה סודית מנעה שוד סניף בנק לאומי בפאריס

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שוד־כספות בסניף בנק לאומי במרסיי סוכל אור ליום אתמול, ברגע האחרון.

מערכת־אזעקה, הקשורה ישירות למשטרה, פעלה בשעה שעשרה שודדים הגיעו אל הכספת העיקרית, אחרי שעמלו 10 שעות כדי לפלס אליה דרך. השודדים ברחו ונעלמו לפני שהגיעה המשטרה.

השוד תוכנן בתיחכום. כמה מאנשי הכנופייה השתלטו בבוקר על מיתקן חברת שמירה, שהיתה מופקדת על שמירת הבנק באמצעות בקרה מרחוק. הם החזיקו בעשרה מאבטחים בעוד חבריהם חודרים אל הבנק מחנות פרחים שכנה.

השודדים קדחו חור בקיר אל תא המנהל וחדרו פנימה. הם השאירו מאחור, בבריחתם, כלי־נשק, להביורים, מקדחים, מזגן־אוויר נייד, שטיח וכלי־הלחמה. המשטרה מילאה בכליהם שתי משאיות.

הצילה את הבנק מערכת אזעקה סודית, שעל קיומה לא ידעו השודדים. היא פעלה ברגע שניסו לפצח את הכספת העיקרית, שבה היו טמונים כמה מיליוני פראנק.

ביגון: כשאני שואל מדוע עוצרים אותי, הם אומרים: הזמנה לשיחה

מוסקווה. — מעצרם של 18 פעילים יהודיים סובייטיים, ביום א', במוסקווה, והחלטת השלטונות למנוע עצרת־עם, שהיתה אמורה להיערך באותו יום, מצביעים על „המדיניות האמיתית" של הקרמלין לגבי הקהילה היהודית — אמר אתמול יוסף ביגון, שנמנה עם היהודים שנעצרו אתמול.

ביגון, בן 54, שקיבל בשבוע שעבר היתר־יציאה, אמר לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית, כי הוא ורעייתו אינה נעצרו בידי שוטרים בלבוש אזרחי בקרבת ביתם, ביום א' בבוקר. הם הוחזקו בתחנת משטרה במשך שבע שעות.

ביגון מציין, כי הוא לא קיבל הסבר לסיבת מעצרו. „כל פעם, כשאני שואל למה עוצרים אותי, משיבים לי, שאין זה מעצר, אלא סתם מזמינים אותי לשיחות. נדמה לי שזו דרך משונה של הזמנה".

עוד אמר ביגון, שכאשר השלטונות אסרו על עריכת עצרת־עם נגד האנטישמיות בפארק בבירת בריה"מ, „הם גילו את מדיניותם האמיתית לגבי היהודים. למעשה, השלטונות חוששים מאוד מכל הפגנה או פעילות מאורגנת, שנועדה לתת גיבוי לדרישה להעניק ליהודים זכויות תרבות וזכויות לאומיות", אמר ביגון. (ע"צ)

פיל דרס אדם למוות ו„המשיך" בהצגה

גונדה, אוסטרליה. פיל קרקס מחץ אתמול אדם למוות והמשיך להציג בהתאם לתוכנית שנקבעה לו — נאמר בהודעת המשטרה.

האיש שנהרג, פועל בשנות ה־50 לחייו, טיפס לאזור שבו נמצאו כמה פילים. „אין אנו יודעים מה עשה שם" — אמר סמל במשטרה המקומית.

הפיל הפיל אותו ומחץ אותו למוות. אחר־כך עזב הפיל את המקום, ובעבור שעה השתתף במופע הרגיל, על־פי התוכנית שנקבעה מראש. (ע"ד)

משרד הדואר הדרומי ביותר בעולם עומד להסגר

ווילינגטון, ניו־זילנד. — משלוח גלויות־ברכה לחובבים כלשהם מיבשת אנטארקטיקה תיתקל בקשיים מסויימים בהמשך השנה הנוכחית, לאחר שנמסר על סגירתו הקרובה של משרד הדואר הדרומי ביותר בעולם, ביבשת הקפואה זו.

משרד הדואר הניו־זילנדי מסר אתמול, כי הוא עומד לסגור בחודש הבא את סניפו בבסיס סקוט, ביבשת אנטארקטיקה, משום שאין מספיק פעילות־דואר שם והוצאות החזקתו של הסניף גבוהות מדי.

שלושה אנשי הצוות של משרד דואר זה יוחזרו לניו־זילנד, נאמר בהודעה. (ע"ד)

על היום
15.9.87

יש אינטרס

"משרדי האינטרסים" שיוקמו על־ידי הונגריה וישראל משקפים את האופי המורכב של היחסים בין שתי הארצות. רוצות אבל לא יכולות

מאת אריה פלגי

"מה אתה יודע על השפה הכפולה שסיגלנו לעצמנו" — אמר לי בשיחה לפני כמה שנים מכר הונגרי כאשר התקשיתי להבין ביטויים שונים בשפתו. קשה היה לי להבין, מדוע אפילו כאן, בשיחה המתקיימת בישראל, הוא מעריף לשון־סגי־נהור על פני לשון גלויה ופשוטה וזאת כאשר מדובר במדיניות־החוץ או במישטר־הפנימי או בהערכת מנהיגים של הונגריה וארצות הגוש־המזרחי.

הביטוי "משרדי אינטרסים" שיש לקוות שבהתפרסם שורות אלה כבר נחתמו עליהם ההסכמים בין הונגריה לישראל והורמו הכוסיות לכבודם, הוא ביטוי הלקוח ממילון ה"שפה הכפולה". אומנם עם הפולנים הוקמו משרדי־אינטרסים עוד קודם לכן, אך זהו ביטוי המשותף לכל המדינות אשר נגזר עליהן לחיות תחת חסות המעצמה־הסובייטית.

במידה מסוימת זהו ביטוי מדויק. המשרדים עונים על צרכים אמיתיים, ואינטרסים של שתי המדינות הם תולדה טבעית של קשרים המתהדקים והולכים זה שנים רבות והזוכים בימים אלה להכרה ולמיסוד על ידי שני הצדדים. יש להוסיף בצער, שזהו הסדר נדיר למדי השמור למקרים מיוחדים. עם קצת רגישות אבל בלי פרנויה אפשר לומר שזהו הסדר השמור ליהודים. רוב המדינות, מדינות הגוש־המזרחי מכוננות קשרים דיפלומטיים מלאים אם חלוף הסיבות לניתוקם. לא משחקים עימן במשחקי־מחבואים של שגרירות בדרג נמוך ודיירות־משנה בשגרירות של מדינה אחרת.

אולם מחמת העובדה כי לנו, גם לנו, יש אינטרס חשוב בהידוק הקשרים עם הונגריה, מוטב להבליג על רגישויות כאלה ולראות בהסדר הנוכחי צורת מעבר לקראת

נורמליזציה מלאה בין שני הצדדים. זאת ועוד, המעמד בברן הוא לא מעמד־פתיחה אלא ביטוי לתהליך אשר החל לפני שנים רבות ואין סיבה להניח שלא יילך ויתעצם.

תהליך זה, דווקא בתקופה הנוכחית יכול לקבל מימד מיוחד. נציגות־ישראלית בכל מקום בעולם, בהבדל מנציגויות של ארצות אחרות, מבטאת קשר מעשי וסמלי, לא רק בין שתי מדינות אלא גם בין ישראל־הציונית לבין היהודים בארץ בת שוכנת הנציגות שלנו. דרושה הרבה הבנה מטעם המדינה המארחת והרבה טאקט מטעם הנציגות־הישראלית, כדי שמימד מיוחד זה לא יעכיר את היחסים אלא אף יעשיר אותם. רומניה יכולה להיות דוגמה מעניינת.

עד כמה שידוע, עוברים על הונגריה ימים קשים מן הבחינה הכלכלית. זמן רב יעבור עד שהיא תיחלץ מקשייה. כמו תמיד בדייקנות של שעון היסטורי, מתגברים בימים כאלה גילויי האנטישמיות. השלטון אוסר ומעניש אך ההמונים תרים אחר שעיר־לעזאזל ומין ואין כמו היהודי. הדרך הבטוחה ביותר להפחית מחומרת האנטישמיות הוא לתת ליהודים הרוצים בכך לעזוב את המדינה, בה הם עלולים להפוך מטרה נוחה לזעם הציבור, גם אם מטרה לא נכונה, גם אם רק על פי תפישת חלקים שוליים של הציבור. כל הדברים האלה יכולים לספק עבודה לפעילות משרדי־האינטרסים ומן הבחינה הזאת הם קמים בעיתוי שקשה להגזים בחשיבותו.

כמובן שקשרים הנוגעים לכלכלה ותיירות, תרבות, אמנות וספורט הם גם בתחום האינטרסים המשותפים לשתי המדינות בהם יהיה המשך ולא חידוש.

כדאי לזכור כי העם ההונגרי הקדים את נציגיו בשנים רבות. למעשה מאז מלחמת־ששת־הימים, כלומר מימי המלחמה ששימשה עילה לניתוק היחסים, נהנית מדינת ישראל מאהדה רבה בקרב העם ההונגרי. יעיד על כך כל תייר המבקר שם. גם לאהדה הזאת תרומה מסויימת ביצירת העובדות והאווירה אשר אישרו ואף דחפו בכיוון הקמת המשרדים המשונים הללו, שיצמחו לשגרירויות לכל דבר בעזרת השם, הרצון הטוב — והאינטרסים המשותפים.

המערכה על הקו־הירוק

הנגב משווע למים אך הגשמים סוחפים את הקרקע העילית וגורמים לאובדן אלפי דונם של אדמה פוריה מדי שנה. הקרן הקיימת והאקליפטוסים יוצאים למערכה

מאת בצלאל עמיקם

גשם בנגב. המים יורדים בשטף במרחבים הצחיחים ותורצים בחם ערוצים. לכאורה מתאפיין הנגב במחסור במים אך דווקא למים השפעה הרסנית עליו. המים סוחפים את הקרקע־העילית, גורפים עימם שדות ויבולים ועמל החקלאים יורד לטמיון. סדק צר בקרקע עלול להפוך תוך שעות ספורות לנחל שוצף והנחלים מתחברים זה לזה ויוצרים ערוצים.

המים בנגב לא תמיד נושאים עמם ברכה. מי הנגר העילי, האופייניים לנגב, מעמיקים את הקניונים ומרחיבים את דפנותיהם. אדמת הלס מגלה אחיזה דלה ודפנות הערוצים מתמוטטות בנקל. התוצאה הבלתי־נמנעת: אלפי דונם אובדים עם כל שיטפון ושיטפון. המדבר משלם את המחיר הכבד של העדר צמחייה הקושרת אליו את הקרקע.

בעיית־סחף־הקרקע והשימוש בנטיעות להקטנת מינוריה ממלאת את עולמו של אלי קליגלר, הממונה על התכנון בחבל הדרום של הקרן הקיימת. כאחד הימים הצטרפתי אליו לסיור בשטחי הלס הנרחבים הגובלים ברצועת־עזה. סיור של טרם חורף כדי לאמוד את הצרכים וללמוד על דרכי הגנת־הקרקע.

הסחיפה. תולדת זרמי־המים המהירים, משנה את פני הנוף בחבל ארץ זה במהירות. השנה החולפת, שהתאפיינה בגשמי־ברכה המחישה היטב את התופעה. אדמת מישור פוריה הוצפה בנחשולי־מים שפרצו בה ערוצים, אשר הלכו והתרחבו עם רדת הגשמים. תהליך זה של יצירת ערוצים הולך ומתרחב ובעוד מספר שנים יהיה הערוץ הצר של אשתקד לנחל עז. קצב ההתקרמות הוא של עשרות מטרים בשנה ונוכחנו בכך כשהגענו לקטע כביש שנגרף והיה לתעלה עמוקה.

"הגשמים בנגב מעטים אך הם יורדים בעוצמה ובמרווחי־זמן קצרים. הלס הוא קרקע שמתקשה לספוג מים וכך נוצר לחץ של מי נגר שמתחפרים וחותרים כל הזמן לאחור" — אומר

אלי קליגלר. בשדות קיבוץ בארי מצוי אחד הבתרונות הללו. מסביבו, עד לשפתו ממש — שטח חקלאי מובהק. קליגלר בחן מקרוב את הערוץ וקובע בצער כי אלפי דונם של קרקע חקלאית נסחפו ונגרפו בדרכם לים. שטחים רבים שהיו ראויים לעיבוד מצטמקים ומחשופי הקרקע המתגלים — מלוחים. "עד לאחרונה חשבנו כי הדרך הרצויה להתמודד עם נוקי־קרקע אלה היא יישור פני־השטח בכלים כבדים וסתימת הערוצים. מתברר כי למים כוח רב יותר והם ימלטו לעצמם דרך בכל מחיר. אובדן שטחי־העיבוד לא נעצר ואולי אף החריף".

אנשי הקרן הקיימת, האמונים על נטיעות, חזרו איפוא לשיטה הישנה והבדוקה. שתילה בשולי הערוצים כדי לקשור את הקרקע. הערוץ יישאר צר והמים יתפשטו לרוחבו וייספגו בשורות שסביבו. העצים שנבחרו הם אותם עצים שמכים שורש מהר: אקליפטוסים, ברושים, קוזארינות. בשטחי־הבורכר בעלי המליחות הגבוהה יחסית נשתלו אורנים. בערוץ עצמו נמנעו היערנים מנטיעה כדי לאפשר זרימת מים ללא הפרעה. לעתים אף בונים סכרי־עפר כדי להעשיר את מי־התהום.

העבודה נעשית בתיאום עם האגף לשמירת־קרקע במשרד־החקלאות. קליגלר מציין כי היערנים ניגשים למלאכה רק לאחר שעומדים לרשותם תצלומי־אוויר מפורטים ובדיקות של מרגמי־קרקע. הנטיעה מתבצעת בחורף ואת השתילים הרכים אין משקים. עליהם להיאבק ולהכות שורש בכוחות עצמם.

הנוטעים באים מרצועת עזה ומאשקלון, מישוב הבדואים רהט ומכפרי הסביבה. הם מבצעים את העבודה בקבלנות. השדות הכלולים בפרוייקט בשלב זה שייכים לקיבוצים בארי, נחל־עוז, רוחמה, דורות, בית־קמה להב ודביר. לצמחייה החדשה כוח מלכד. אם תיעצר התקדמותם המהירה של הערוצים במישור־הנגב ייחסכו מיליוני מטרים מעוקבים של קרקע. שמירת הרשת החקלאית היא משימה חשובה בנגב וביצורו של קו־הגנה ירוק תתרום רבות להשגתה.

על הפרץ

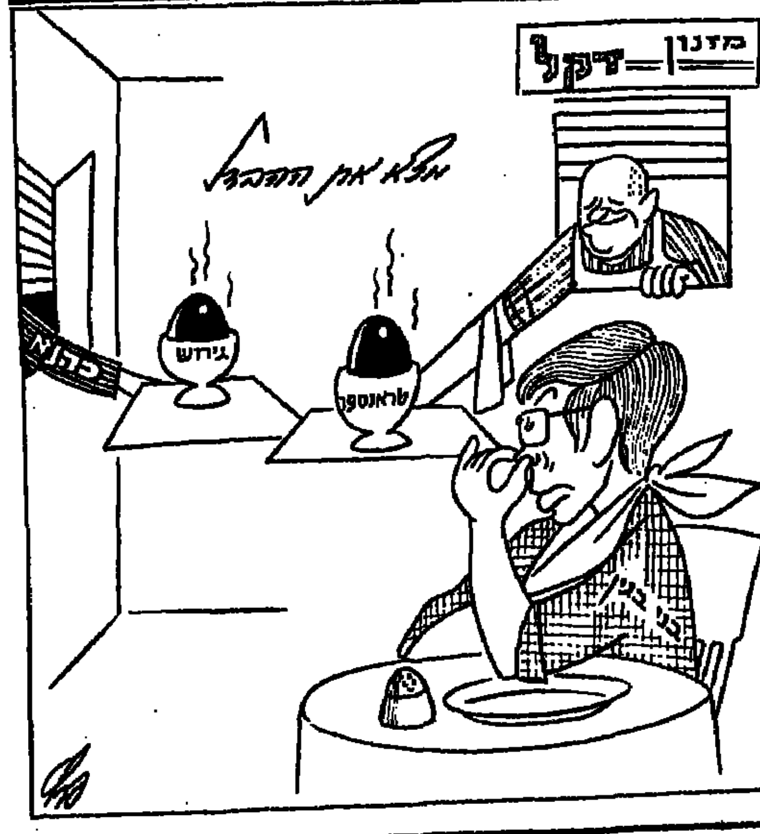

ראש דסק לענייני היום: לוי מורג עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

לבּיאשקר

מאת נפתלי בן משה

במאמרי "הגולם הלאומי" ב"על המשמר" השלכתי את שכלי ... ועשיתי מעשה, ששום ברדיעה ... על שמו הטוב לא עושת. התנבאתי, שהממשלה לא תחליט ... הפסקת ייצור הלביא. והתמכתי ... שמעון פרס, וכפי שכתבתי, ... ששמעתי את יצחק שמיר ... פרס לא אסתבן בלהיות שוטה ... אתנבא שהממשלה לא תשחית ... מלסיית הלביא".

מרוב ביטחון ויוהרה הוספתי ... על טפשות וכתבתי "היה אם ... מהרה, שטעיתי ויקרה הבלתי ... והממשלה תאזור עוז להפסיק ... משמעי את ייצור הלביא כעוזה ... — אני מוכן לאכול בתנאה רבה ... עליו מורספים הדברים האלה. ... שחז"ל צדקו גם הפעם כשאמרו ... שנחרב בית־המקדש ניתנה ... לשוטים, ומתברר עוד — וזה ... לענייננו — שאסור לסמוך על ...

מי יכול היה לשער, ... שנכתבו דברי הנבואה האלה ... את דעתו ומתומך בלביא יהפוך ... ללביא? כך נפלתי בפח יחד עם ... פרס פשוט סידר אותי — ועכשיו ... נאלץ — כפי שהתחייבתי קבל עם ... — לשבת וללעוס כמה אינצ'ים של ... מלוכלך. הכל בגלל שמעון פרס.

קוריוזים לרוב

מי שאינו יודע רצוי שידע, ... שפי יו"ר ועד העובדים של ... האווירית, זה שמוליך את עובדי ... האווירית למסע צלב נגד מפלגת ... ונגר מנהיגיה הוא חבר הוועדה ... של ההסתדרות מטעם מפלגת ... מה דעתכם? החיים מעניינים והם ... לנו קוריוזים לרוב. עכשיו אני מבין, ... שמעון פרס ממקימי התעשיה האווירית ... הוא בוגד, ומרוע יצחק רבין שר ... ומי שהיה רמטכ"ל מלחמת ששת ... הוא עריק, ומרוע עזר וייצמן מי ... מפקד חיל האוויר הוא ערכי, ... הרמטכ"ל הוא עוכר בטחון ישראל — וחילופיהם בליכוד. שם כולם ... נפש ופטריוטים לאילא, מלבד ... שמרוב חיכוך בשותפי הליכוד ... האחרונות נדבק בנגיף והכיעה ...

לא יעקב שפי, אילו ליכודניקים ... צחי הנגבי או רוני מילוא היו ... בראש עובדי התעשיה האווירית — ... לא יכלו לחרש ולשכלל במסע ... מפלגת העבודה ובמסע ההמיכה ... מה יכול להיות יותר גרוע מבוגד ... מעניין, שאותו יעקב שפי לא ... מחברותו בוועדה המרכזית לפני ... את עובדי התעשיה האווירית ... ובמנהיגיה. למען הלביא הוא ... להקריב את מפלגתו, אך לא את ... בוועדה המרכזית. למרנו עוד ... באתיקה מפלגתית.

אין דבר בזה

יש דבר כזה כמו עיתונאי קטן ... דבר כזה. שמענו על ראש קטן ועל ... ממשלה קטן ועל סתם איש קטן ... עיתונאי קטן זה פשוט לא יתכן.

מוג לב פוליטי

אפרופו ראש ממשלה קטן. יצחק ... לא תקף את הרמטכ"ל ואת אלוף ... על מעורבותם בוויכוח על הלביא ... שישב איתם בבור הביטחון ... שהופיעו והשמיעו את דעותם ... הממשלה או בעת שנפגש איתם ... פנים בהזדמנויות אחרות, אלא ... לכינוס מפלגתו באריאל כשהוא ... ומסובב בחסמי מות ומשלוחי ... כדי לנפנף איומים כלפי מפכ"ל ...

מי שמדבר על רמטקיה ... לגנון עלינו בפני קלישת צה"ל ... הדפול סובבו בכחש את כל ... במלחמות לבנון לא שמעו את ... פה ומצפצף. הוא גם שולק ... שצפורי — השר והחברי ... שהעזו להתייצב מול שרון ... אותו על השחיתה שהפלגת ... בידיעת צה"ל במחנות הפליטים ...

כך היה בוויכוח על ... הבינלאומית. כל עוד פרס ... ממשלה ושמיר מלא מקומו ... בכליון עיניים להוליך — ... והבינלאומית שפרס אלגל, ... בעצרת אוים, ובשיחותיו עם ...

וחוסין ובפורומים מדיניים אחרים — לא הבעית את שמיר ולא הטריד את מנוחתו. הוא ישב בשקט וחיכה לרוטציה. רק לאחר שהתיישב על כסא ראש הממשלה והיה נראה לו שהוא כוכב חזק על האוכף — נתגלה לו לפתע רעיון הוועידה הבינלאומית כחלום בלהות, כתוכנית שטנית, כמזימה כוגרנית המסכנת את קיומה של מדינת ישראל. יצחק שמיר כמפקד לח"י ולוחם מחתרת היה ודאי אדם נועז ועשוי ללא חת, אך כאישיות מדינית הוא פשוט פחדן.

מדוע לדחות על הסף?

רק מי שעוצם עיניו מלראות ואוטם אזניו מלשמוע יכול לומר, שאין כל חדש — כטון וכתוכן — בדבריו הפומביים ובשוריים הלא כליכך סודיים של יאסר ערפאת. מדוע לדחות על הסף? מדוע לא להעמיד את ערפאת לבדיקה ולמבחן במכונת האמת?

מאז ומתמיד סברתי, שהסכם שלום מוטב שייחתם עם הפלשתינים, ושאם צריך לוותר על מרבית השטחים תמורת פירוט וערבויות ביטחון והבטחת שלמותה ואיחודה של ירושלים (במתכונת הצעתו של י. חזן) מוטב לוותר ישירות לפלשתינים, ושמה שלא ייעשה עם הפלשתינים ובהסכמתם אינו שווה הרכה. אני מבין את הליכוד שאינו מוכן לוויתורים טריטוריאליים, אך מה על מפלגת העבודה?

נכון, שיאסר ערפאת — ברוב ערמומיותו מנסה להכניס טריז בין ישראל לבין ירדן, או אפילו בין הליכוד לבין מפלגת העבודה. זו זכותו. מה זה מדיניות אם לא ניצול משאבים וחוכמת האפשרי. אך תמורת זאת הוא משלם טבין ותקילין — הכרה בישראל ואימוץ החלטות מועצת הביטחון 338 ו־433. צריך לומר לאדון ערפאת: אתה רוצה שנדבר אתך — א. תתחייב קבל עם ועולם על הפסקת פעולות הטרור; ב. ננהל אתך מו"מ במסגרת משלחת משותפת עם ירדן. נשמע מה יאמר? אך לדחות על הסף?

אני מבין, שלשמעון פרס בעל האוריינטציה הירדנית המוקע על־ידי הליכוד כאשפיסט וכעוכר ישראל לא נוח להתעסק עם ערפאת. אך לא מפי מישהו אחר, אלא מפיו של שמעון פרס שמענו רק לאחרונה בהקשר ללביא, שלא טובת המפלגה היא החשובה, אלא טובת המדינה. ואשר למדינה — מוטב לא לסכן אותה שוב בהחמצה מדינית.

פיחות בייצר הקיום

אם לא נמצאו מאה, חמש מאות, אלף בחורות ובחורים יהודים בישראל ובכל התפוצות הגולה שיתייצבו מול השרצים הגרמנים החוגגים על קברו של רודולף הס, כדי למלוק מעל פניהם את חיוכם הכוחני — סימן שחל פיחות גדול ביצר הקיום וברגש הכבוד (יש דבר כזה) של העם היהודי שלאחר השואה.

לעומת זאת והתגברנו על השתתפותה של תזמורת ירושלים בחגיגות 700 שנה

טעות היתה להתנבא על המשך ייצורו של "הלביא" ונכון הוא כי הנבואה ניתנה לשוטים, אך גם לשמעון פרס, ששינה סטטוס — מתומך למתנגד, יש חלק בטעות

יהדות המזוודות

שבוע שידורים ברשת ב' על דרום־אמריקה ■ בין הסיפורים: עדויות של אמהות הנעדרים, עולים שעלו וירדו, יהדות חסרת זהות

מאת אלישבע איילון

דרום אמריקה, על מפת תוכניות השבוע ברשת ב'. מידי יום בין 18.00־19.00 ובין 23.00־01.00 שולט ברשת המבטא הדרומי, הרייש המתגלגלת תוך כדי דיבור מהיר, הטמפרמנט.

למה עכשיו ולמה דווקא דרום אמריקה?

— ה"למה" הוא רטורי, משיב אברהם בן־מלך, עורך ומפיק התוכנית ומוסיף: "אין שום מאורע יוצא דופן". הרדיו מפיק מפעם לפעם תוכניות העוסקות בקשר שבין ישראל והתפוצות. בעבר היה מבצע דומה שעסק ביהודים לצפון אמריקה. תוכנית אחרת התרכזה במשך שבוע שלם באנטישמיות "באירופה".

יש שידורים חיים?

— "כן, בהחלט. יש צוותים שיושבים באולפן, ויש תוכניות המשודרות מקיבוצים דרום אמריקנים וממרכזי קליטה."

שגריר ישראל בארגנטינה טען השבוע, שישראל הצליחה להבריח יהודים מארגנטינה בתקופת הגנרלים. יש לכם דוגמא אחת?

"לא. אבל יש סיפור של סטודנט שברח בכוחות עצמו לישראל. יש סיפורים של בחורים צעירים שהגיעו לישראל ולאחר זמן גלו חזרה לארצם. אחד מהם הסכים להתראיין. כמו כן שזורות בתוכנית עדויות של אימהות. סיפורים מרגשים."

מה בתוכנית היום, יום ג'?

— "היום, תעוק התוכנית בנישואי תערובת בדרום אמריקה. יושבים שם חצי מיליון יהודים, ולפי כל התחזיות מספרם קטן והולך. הנטייה להתבוללות בולטת. לא שומרים כמעט על הזהות היהודית. בהמשך יערך דיון בנושא עליה, קליטה שיכון ותעסוקה. נציגי המשרדים השונים ישתתפו בדיון. בלילה נשדר את סיפורו של רוברטו כהן, צייר ארגנטינאי שחי בריו דה ז'נרו. אני אישית שוחחתי איתו. ראיונו מוקלט."

היית שם לצורך התחקיר?

— "כן, אני וטכנאי הסתובבנו בדרום אמריקה במשך שלושה שבועות. ביקרנו בתנועות נוער. ב"שומר הצעיר" ביום שלישי ידבר יצחק כנען, שליח השומר הצעיר בריו דה ז'נרו, על הקבוצה. מדובר במספר מצומצם (כ־60) בוגרים, שמדברים על הצורך בעליה. מי שלא עולה, יאמרו, מנתק קשר. אם יילך לאוניברסיטה ההתנתקות, סופית. למרות זאת ניתן למצוא היום בארגנטינה התארגנות של "בני עקיבא". אלה מנסים לעשות נפשות, כדי שהנפשות יעשו עליה. ההצלחה מוערית.

ישראל לא מרשבת את תורום אמריקנים הגולים, מדוע?

— "צריך להבין, מרובר ביהדות שחיה על בסיס חילוני ועד היום לא מצאה לעצמה את הדרך לביטוי יהדותה. רבים מהיהודים שם לא מחייבים את עצמם ליהודים".

יש לכך התייחסות בתוכנית?

— "ראש הממשלה, יצחק שמיר, נתן ראיון מיוחד שישודר ביום שני ורביעי. בראיון הוא קורא ליהודי דרום אמריקה לעלות לארץ".

גורלם לא נודע

בתקופת הגנרלים הגיעו אמריקנים רבים. או, לפני כעשר שנים סגיהם היו חיוורים, נפחדים, נרדפים. ממשלת ארגנטינה הסכימה "להפקיר" בידי שגרירות ישראל בארגנטינה את אותם היהודים שלא סיכנו את המשטר. המורדים האקטיביים, הקשים לא זכו לשום פריווילגיה בשל יהדותם. הם, כמו רבים אחרים, נעלמו ועד היום גורלם לא נודע.

עם השנים נשכחה הפרנויה, "סיר הבשר" המשובח קרץ ואלפונסין עלה לשלטון. רבים מהיהודים גלו. אמרו תודה רבה על הכל, הבטיחו להיות בקשר ועזבו. אומרים, שלא מצאו כאן שקט נפשי, שלא הרגישו בבית בישראל. האוריינטציה, קונטקס החיים הקודם, החברים הישנים ארזו עבורם מזוודת דרום אמריקניות פלוס כרטיס טיסה להלוך בלבד.

"היום", אומר אברהם בן מלך בעקבות התחקיר שערך, "מגיעים מקרים קשים בלבד. המצב הכלכלי שם קשה. יש שעושים שיקולי כדאיות. אי־אפשר לומר, שהדחף המניע אותם הוא אידיאולוגי."

אלפונסין בכרזת בחירות

לחם היום, רעב מחר

הבחירות האחרונות בארגנטינה מגלות את קשיי התפקוד של ממשל אלפונסין, בעיקר מפאת המדיניות הכלכלית, המתבטאת באינפלציה דוהרת ■ לאף אחד תעשיינים ופועלים כאחד, כבר אין היום אשליות לצאת מן הסבך

מאת יהודה צור

התוצאות הראשונות והחשובות ביותר מהבחירות האחרונות שהתקיימו בארגנטינה לפני עשרה ימים מצביעות על הקשיי הגובר והולך שיש לממשל אלפונסין להמשיך ולתפקד במדיניותו הכלכלית הנוכחית.

הסיבה העיקרית לתבוסה, לפחות חלקית, שנחל אלפונסין נובעת במישרין מהמדיניות הכלכלית של אי־צמיחה, אינפלציה דוהרת, מדיניות פיננסית גואה והולכת, לצד אבטלה המגיעה היום לחמישה עשר אחוז של כוח עבודה במשק.

כאשר הריבית החודשית מגיעה בבואנוס איירס ל־20 אחוזים חודשיים ובפנים הארץ עד ל־30 אחוזים, שום תעשיה לא מסוגלת לתפקד כראוי והדבר מוסיף למעגל הקסמים של חוסר פיתוח, המאפיין את ארגנטינה של היום.

הארגנטינאים של היום אינם שרויים בהתלהבות כפי שהיה לפני כארבע שנים עם עלייתו של אלפונסין לשלטון וסיומו של המשטר הצבאי בארץ. התקוות שתלו עשרה מיליון ארגנטינאים, שהצביעו בעד אלפונסין, לשינוי מהיר וטוב יותר, נמוגו במהרה והיום הארגנטינאי הפשוט, הפועלים, האיכרים וגם בעלי המפעלים התעשייתיים אינם מסוגלים כבר להאמין לאיש או לדרך כלשהי, שיוציאו אותם ממצבם הנוכחי.

התוצאות המיידיות ניתנו בבחירות האחרונות כאשר הפרוניסטים ניצחו ב־17 מתוך 22 הפרובינציות בבחירות למושלים, לרבות שלושת המחוזות הגדולים ביותר בארץ. מפלגתו של אלפונסין ניצחה רק בשתי פרובינציות, קטנות ובלתי חשובות. בבית הנבחרים הנוכחי יש לפרוניסטים 115 מושבים ולמפלגת הראדיקלים של אלפונסין 114 מתוך 254 מושבים בפרלמנט. היתר, כמו במנם, מתחלק בין מפלגות קטנות מהימין ומהשמאל.

אמנם בעיר הבירה, אולם בפרובינציית, בואנוס איירס הגדולה העשירה ביותר בארגנטינה ניצח בבחירות המושל קפיארו מטעם הפרוניסטים. קפיארו שימש כשר הכלכלה בממשלתה של אלמנת פרון, לפני שהודחה מכס הנשיאות על־ידי השלטון הצבאי, לפני 11 שנה. הוא נחשב לאיש כלכלה, הדוגל בפיתוח מואץ, כתנאי הכרחי להוצאת ארגנטינה מהמשבר הכלכלי הנוכחי. אנשיו קפיארו נחשב כבר היום בעיקר לאחר נצחונו, למועמד הפרוניסטים לבחירות לנשיאות, האמורות להתקיים בעוד שנתיים. אלפונסין ימצא בו יריב קשה. קפיארו הצליח להחדיר בין הפרוניסטים רוח של תקווה, שהפיגה את תחושת התבוסה המתמדת בה היו שרויים ממשיכי פרון מאז עלייתו של אלפונסין לשלטון.

שיתוף פעולה

מיד לאחר שנודעו תוצאות הבחירות הודיע קפיארו, שמפלגתו תתחור לשינויים גדולים במדיניות הכלכלית והחברתית של אלפונסין, אולם הוסיף "אנו מוכנים למידה גדולה של שיתוף פעולה עם אלפונסין".

כבר היום ברור, שממשלו של אלפונסין חותר לשתף את הפרוניסטים במין שלטון קואליציה שלמעשה החלה כבר, בצעדים קטנים יותר, לפני הבחירות, כאשר מונו שני שרים פרוניסטים בממשלה. אין ספק, שהמפסידים הגדולים של המפלגה הרדיקלית היו בקרב הפועלים, אשר אינם שבעי רצון מהמדיניות הכלכלית והחברתית של אלפונסין, ובין הצעירים והחוגים אשר דוגלים בהגנת זכויות האדם, אשר העניש כך את אלפונסין, בגלל חוקי חנינה המשאירים ללא עונש את אנשי הצבא, שביצעו פשעים במהלך השלטון הצבאי.

יש לציין, שגם בין האנטי פרוניסטים המושבעים, שבבחירות האחרונות הצביעו בעד אלפונסין, חלקם הגדול נתן עתה את קולו למפלגות הימין.

אלפונסין קיווה, שהבחירות האחרונות יביאו לו את הניצחון הדרוש לבצע רפורמה בחוקה, שתאפשר בחירה מחדש של נשיא לקדנציה נוספת. גם אם אלפונסין הבטיח בשידורי טלוויזיות, שגם אם הרפורמה תאושר היא לא תחול עליה, הוא פעל ללא לאות, כדי ששינוי החוקה יגרום להקמת משטר פרלמנטרי עם ראש ממשלה חזק, בניגוד למצב הקיים כיום. איש לא הטיל ספק בכך ואלפונסין אף רמז שזאת כוונתו, שהנשיא הרדיקלי מתכוון אמנם לא להיבחר שנית כנשיא, אך הוא חותר להתמנות כראש הממשלה של הנשיא החדש. עתה נראה, שתקוותו זאת של אלפונסין נמוגה עם תוצאות הבחירות.

כלכלת ארגנטינה נכנסה עתה למצבה הקשה ביותר מאז שאלפונסין הגיע

(המשך בעמוד 10)

רישומם ניכר

יהודי ארגנטינה הגיעו לארץ המובטחת בכל הנראה עם בואם של ראשוני הכובשים הספרדיים לפני 400 שנה ויותר. אולם באורח רשמי הקהילה האשכנזית לפחות, סופרת את תולדותיה מאז 1860, עם המניין הראשון בבית־הכנסת, בבואנוס איירס.

היום מונה הקהילה היהודית כ־350,000 נפש. איש לא יודע בוודאות את המספר המדוייק. לפני שנים רבות הונהגה מדיניות של הגזמת מספר היהודים בעידודה של ישראל, כדי להבליט את חשיבותם בתוך אוכלוסיית ארגנטינה. אולם בשנים האחרונות מדברים בבואנוס איירס על מספר קטן בהרבה ומשערים אותו, כי אין מדדים מדוייקים. רובם של היהודים מרוכזים בעיר הבירה.

העלייה לישראל מארגנטינה מגיעה ל־12 עד 13 אחוזים מכלל הישוב. יש היום בישראל כ־45 אלף עולים מארגנטינה. אולם ארגוני העולים טוענים, שהמספר גדול יותר, כי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה רושמת עולים לפי ארץ לידה ולא ארץ עליה. לכן בניהם של מהגרים רבים, שמגיעים לישראל מארגנטינה, לא רשומים כעולים מארץ זו.

הדור השלישי וגם הרביעי של היהודים ... מארופה לארגנטינה ... היום ... של התעשיה ... בארגנטינה ...

הם היו החלוצים בענף זה והתחילו את צעדיהם עם ראשית שלטון פרון לפני־40 שנה. היום, רבבות מהם עוסקים במקצועות חופשיים.

הקשר עם היהדות נשמר רק בחלק מן הישוב היהודי. במוסדות הרשמיים היהודיים לומדים פחות מעשרה אחוזים של הילדים ונערים בגילאי בית־ספר. בארגונים הציוניים וגם הקהילתיים רשום רק חלק קטן מן היהודים בכלל. החיים בארגנטינה. אולם בעשרות השנים האחרונות השיבותם בתוך הארץ גדלה והולכת, בעיקר בתרבות, בעיתונות, באמצעי התקשורת. אי־אפשר לפתוח עיתון חשוב בלי להיתקל בשורה ארוכה של עיתונאים מפורסמים. בתחנות טלוויזיה ורדיו רישומם ניכר. בממשלתו של אלפונסין מקומם מכובד, וגם דרך אגב, במפלגות האופוזיציה.

בתקופת השלטון הצבאי כ־1500 צעירים יהודים נעלמו מתוך 30,000 הנעלמים, שנורצחו בידי אנשי הצבא. מאות צעירים וסטודנטים הובאו לארץ, חלקם בידיעתה המלאה של הכת הצבאית. חלק מן הצעירים שהגיעו לארץ, מצאו מחיר מאוד את דרכם לגלות אחרת, בעיקר בספרד. ההגנ לא נותרו גזים הרבה בישראל. אולם את ביקורם תוגסת עליה בלתי פוסקת של הארגנטינאים.

יהודית צור

מאת יצחק שור

קורה שלא קורא?

אחרי שש שנות לימודים, בכתה ו' — שבעה אחוזים מהתלמידים הם אנלפבתים למחצה, קריאתם טכנית, והם סובלים מפיגור סביבתי. הממשלה מקצצת בשעות הוראה, וחוסמת דרכם של המורים לטיפול אישי.

שבעה אחוזים מבוגרי כיתות ו', אשר מגיעים לחטיבות הביניים האינטגרטיביות, הם אנלפבתיים למחצה מעריך מנהל בית־ספר על־יסודי גדול, אשר קולט את „כל עם ישראל". אנלפבית איננו יודע קרוא וכתוב בכלל. אנלפבית למחצה חושב שהוא יודע, ולכן מצבו קשה יותר.

תלמידים אלה קוראים „קריאה טכנית" בלתי רהוטה, כשהם מחברים הברה להברה. אין הם „מצלמים" שורות או פסקאות, כדרך שעושים ילדים רגילים. לדברי איש שיחי מצבם של תלמידים אלה קשה גם בחשבון: אין הם מסוגלים לכפול שני מספרים דו־ספרתיים, כמו 25x30. מעל לכל הם סובלים מתסכים קשים ביידע כללי. זהו פיגור מצטבר שראשיתו בבית ההורים, והמשכו בגן ובכיתות היסוד.

כאשר מגיעים החלשים ביותר לגנים, הם נמצאים בכיתות גדושות. המורות בכיתות הנמוכות מתיישרות לפי הבינוניים. מה שדרוש זהו טיפול אישי, אחד לאחד, בגן ובכיתות היסוד. אבל הממשלה מקצצת כל הזמן בשעות הוראה, וזוהי התוצאה המיידית.

אילו ניתן היה לכמת את הפער בין חלשים לחזקים בבית־הספר, בכתה היית אומר אותו המנהל מהסס „להפליל" את בית־ספרו, ואומר בטון מגמגם: „שלוש שנים". אני לא קונה: בדקתי במחשבי תוא"ם של המרכז לטכנולוגיה חינוכית בעיר פיתוח ובעיר מבוססת. בשני היישובים מצאתי פער של חמש שנות לימוד בחשבון. „נכון, מאשר המנהל, כן גם אצלי".

אגב, במשרד החינוך, כמו גם במוסדות להכשרת מורים, יודעים את האמת. במכללת לוינסקי ראיתי מורות וסטודנטיות מכינות חומרי למידה לראשית הבנת הנקרא לתלמידי כיתות ו' משכונות דרום תל־אביב־יפו. לאחרונה מינה השר נבון את פרופ' עוזר שילד מאוניברסיטת חיפה כיו"ר ועדה, אשר תבחון מחדש את העקרונות להקצאת משאבים לחלשים. אחד מן הקשיים שיעמדו לפני הוועדה היא, כיצד להגדיר את החלשים. ההגדרה הישנה של טעוני־טיפוח, על פי ארץ המוצא של האב, מיספר שנות לימודים ומיספר ילדים במשפחה, איננה רלבנטית. הגדרה חדשה אין. מחקרים שערכו דליה שפרינצק וחבריה הוכיחו כי ההקצאה לחלשים מתאיידת. החזקים יודעים לגייס משאבים גדולים יותר, והפער בעינו עומד.

ועדת שילד תגיש את המלצותיה תוך ארבעה חודשים. חבריה הם: אמיר פרץ, ראש מועצת שדרות; שאול עמור, ראש מועצת מגדל העמק ויו"ר פורום ראשי ערי הפיתוח במרכז השלטון המקומי; דליה איציק, מזכירת הסתדרות המורים בירושלים; פרופ' חיים אדלר מהאוניברסיטה העברית; פרופ' זאב קליין, ראש בית־הספר לחינוך באוניברסיטה העברית; היועץ המשפטי של המשרד עוה"ד אריה בריק; המדען הראשי, פרופ' יוסף באשי; אברהם לוי, הממונה (החדש) על אגף הטיפוח והרווחה, מתי דגן, סגן מנהל אגף החינוך הדתי; יוסף בן־רחמים, מנהל האגף לחינוך יסודי, ויובל אלוני, יועץ השר לענייני רווחה וטיפוח.

דרוש טיפול אישי. מורה ותלמידה בשעור במרכז לשיקום למידה.

המשחק מכור, השופט — נבון?

בזרם הממלכתי־דתי בירושלים מצניעים את השמחה על מועמדותו של ד"ר יוסף לוי, מאנשי המר, למנהל המחוז. הסתדרות המורים לא שקטה מהתחזקות הדתיים במערכת. המורים חברי מפלגת „העבודה" מזכירים לשר נבון, שהמפתחות בידו

בצמרת החינוך בירושלים צפויים שינויים אחרי החגים: מנהל המחוז, ד"ר יוסף יונאי, עומד לסיים את תפקידו. בקרב ראשי משרד החינוך הועלה שמו של ד"ר יוסף לוי, ירושלמי המכהן כמנהל מחוז הצפון, כיורשו של יונאי. ואולם, ראשי הסתדרות המורים, חברי „העבודה", מתנגדים למינוי אדם המזוהה עם השר הקודם זבולון המר. טדי קולק משוכנע, כי זה הזמן לבטל את הכפילויות בין משרד החינוך לעירייה, וכי יש למסור את תפקיד ניהול החינוך בעיר ביד אחת: בידו של מנהל מחלקת החינוך העירונית, מיכאל גל.

ביום ג' השבוע 8.9.87 הציע מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, לד"ר יוסף יונאי, כי בסוף אוקטובר יתפנה מתפקידו הנוכחי כדי לכתוב ספר על תולדות החינוך בישראל. יונאי הודיע, כי יהיה מוכן לשקול את ההצעה. לקראת פתיחתה של שנת הלימודים הנוכחית התבטא קולק בחריפות כנגד מערכת היחסים בין משרד החינוך לעירייה. הכל נחתך מלמעלה. הממשלה מתייחסת לעירייה כמו לילדים. „אני מרגיש כמו כושי בסווטו" — אמר טדי לעיתונאים (25.8.87). עוד לפני תשע שנים שלח טדי קולק לשר החינוך דאז, זבולון המר, מכתב, בו תבע לבצע את דו"ח ועדת ונכר בדבר איחוד התפקידים בין הלשכות המחוזיות לערים הגדולות. לפני כשנה וחצי נפגשו קולק, מנהל מחלקת החינוך הירושלמית, מיכאל גל, וראש מינהל החינוך של תל־אביב, ד"ר שמשון שושני, עם נבון ושמואלי. השניים הודיעו לקולק, כי לא יוותרו על סמכויות המשרד.

בינתיים החליף שושני את שמואלי (1.9.86). קולק ומיכאל גל האמינו כי עכשיו תבוטל הכפילות ויאוחדו המשאבים המצומצמים. לנבון לא אצה הדרך. שושני היה עסוק בה"ארגון של משרדו.

בסוף אוגוסט, ערב פתיחתה של שנת הלימודים תשמ"ח שררה מתיחות בין הלשכה המחוזית של משרד החינוך לבין הסתדרות המורים. יונאי ירש עודף ניכר של שעות הוראה, כשני שליש מהן בזרם הממלכתי דתי. הוא הוריד את העודף מ־10,000 ל־2,700 שעות שבועיות בערך. נוכח מצוקתו דרש יונאי מן המנהלים, כי ימנו מאה מורים לתפקיד מחנכים של שתי כיתות. יו"ר הסתדרות המורים במחוז, דליה איציק, הטילה וטו. בשבוע שקדם לפתיחת שנת הלימודים גייסה דליה איציק את „חייליה", המורים חברי מפלגת „העבודה", והם נפגשו עם השר נבון, למחרת הוזמן יונאי לנבון, ויחד הם „מצאו את השעות הדרושות לשם מינוי מחנך לכל כיתה.

מנוי ממניע אישי

בעירייה ובמשרד החינוך חוששים, כי גם מיכאל גל יילך בעקבות יונאי. כאשר נכנס לתפקידו תבע לאחד בעירייה את החינוך הפורמלי והבלתי־פורמלי, ולאחד את תפקידי הלשכה המחוזית ומחלקת החינוך העירונית. שינויים אירגוניים אלה הם תנאי ליכולתו של מיכאל גל לשאת באחריות. אבל עד היום לא איחד טדי קולק את החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי בעירייה, ואילו נבון ושושני לא איחדו את תפקידי משרד החינוך והעירייה. מיכאל גל חושש, כי בתשמ"ט יעמוד בידיים ריקות מול המתחים הגואים בין חילונים לחרדים, על רקע דרישת כל אחד מן הצדדים הללו לקבל מבני חינוך.

בזרם הממלכתי דתי מצניעים את השמחה. שם יודעים, כי לנבון יש התחייבות מוסרית לקיים התחייבות אישית של השר הקודם זבולון המר, לד"ר יוסף לוי, להחזירו מ„גלות" בצפון אל חיק משפחתו בירושלים. מצבו של הזרם הממלכתי־דתי איננו טוב. החרדים מאיימים עליו ומחדירים לתוכו מורים. בקרב ההורים, במיוחד בשכונות החדשות, שורר פיצול מסוכן בין בתי־הספר הממלכתיים דתיים. אפילו יאוחדו תפקידי הלשכה המחוזית והעירייה, עדיין יהיו „שינויים" למנהל המחוז, משום שהוא יחלוש על עשרות יישובים כגדרה ובמבשרת, חלק נכבד מהם ממלכתיים־דתיים.

אבל כאן נכנסו לתמונה אישיים מרכזיים בהסתדרות המורים — יצחק ולבר ודליה איציק ויהודה אקרלינג. הם חוששים, כי עם סופה של תקופת קולק תקום ברית בין חרדים לדתיים, שתשתלט על מערכת החינוך ותגביר את בריחת החילוניים. השאלה להכרעה מצוי בידי יצחק נבון.

חלום התקציב הבא

שר החינוך והתרבות יצחק נבון מתקנא בממלכתי ירדן. הוא היה שמח, אילו גם הכנסת היתה מאמצת את החוק הירדני. לפיו אין לאשר הגשת תלמיד לבחינת בגרות, אלא אם למד מיספר שעות קבוע בכל מקצוע בחינה. ועמד בדרישות חומר הלימודים.

ממשלת ישראל מעוניינת, שכל בוגר בחטיבה העליונה ממזרח ירושלים ייגש לבחינות הבגרות הירדניות (תוג'יהיה) המוכרת בידי ממשלת ירדן, ולפיכך היא גם מוכרת אוטומטית בידי יתר מדינות ערב. ועדת השרים לענייני ירושלים החליטה, איפוא, לתקצב תוספת של 1000 שעות הוראה נוספות לבתי־הספר התיכוניים של מזרח־ירושלים, בהתאם לחוקי החינוך הירדניים. הקצבה זו שקולה כנגד עבודת 40 מורים.

אילו היתה הכנסת מחוקקת חוק דומה לירדני, היא לא היתה יכולה לאשר תקציב חינוך שהביא לקיצוץ שעת לימוד בכל כיתה בשנת הלימודים תשמ"ח — אמר השר נבון במסיבת עיתונאים ערב פתיחתה של שנת הלימודים תשמ"ח. ואולם, מדברי השר נבון גם הסתבר, כי כלה ונחרצה עמו: התקציב הבא יגדל. עובדי משרדו מכינים עתה את הנתונים והתוכניות שיוגשו למשרד האוצר כדי להביא להגדלת התקציב בשנת הכספים 1988.

הפיגור חוסל

בעבר בחופשת השחרור היו בוגרי התיכון מרפקים על שערי בית־הספר בשל ציוני בגרות שהתעכבו. השנה נשלחו הציונים לבתי־הספר חודשיים לאחר המבחנים הבוגרים. עדיין בטירונות

במשרד החינוך והתרבות נסתיימה התקופה העות'מאנית — בישר לי סגן ראש הממשלה ושר החינוך, והתרבות יצחק נבון.

עד לפני חודשים אחדים נמצאה המחלקה לבחינות של המשרד בתקופת הטורקים. אילו היה מגיע עובר אורח מן התקופה העות'מאנית למרתפי מחלקת הבחינות ב„בניין האמריקאי" של משרד החינוך ברחוב שבטי ישראל, הוא היה מרגיש בבית. היום הוא לא יתמצא — „מתחייב" בפני השר נבון.

העובדות מצביעות על השגי המשרד: אחרי שבע שנים של פיגור בהעברת ציוני בחינות הבגרות לבתי־הספר העל־יסודיים, הצליח המשרד לחסל את רוב הפיגור. ערב פתיחתה של שנת הלימודים תשמ"ח הגמיקו עובדי המשרד לבתי־הספר 96 אחוזים מן הציונים הסופיים של בחינות הבגרות, שנערכו בקיץ. זוהי הפעם הראשונה, הציונים נשלחו לבתי־הספר פחות מחודשיים לאחר שנסתיימה הבחינה האחרונה. עד יום ו' 28.8.87 נשלחו לבתי־הספר 541,000 ציונים מתוך 571,000. יתרת הציונים יישלחו בקרוב, לאחר שייבדקו השיגויים. השר נבון מקווה, כי גם תעודות הבגרות עצמן יישלחו השנה מוקדם.

בשורה נוספת בפי השר נבון: הושג הסדר בין משרד החינוך לבין צה"ל, לפיו יסתיימו בעתיד בחינות הבגרות ב־8.7 ולא ב־3.7, כפי שהיה בקיץ האחרון. הארכת מועד הסיום של הבחינות תאפשר למשרד החינוך לפזר את הבחינות בצורה נוחה לתלמיד. ויותר. צורקת.

הפלייה במעלה שנייה

התרחבות הניכרת שחלה בהיקפי ההשכלה בישראל בחצי יובל השנים האחרון לא צמצמה את הפער העדתי בהעסקה — כך קובע ד"ר יעקב נהון במחקר חדש על המימד העדתי של דפוסי התרחבות ההשכלה ומבנה הזדמנויות התעסוקה. המחקר ראה אור במסגרת מחקרי מכון ירושלים לחקר ישראל.

החוקר מצייר את תמונת התרחבות ... [illegible] ... גבוהות יותר. לא [illegible] ... מגמה [illegible] ... ההשכלה [illegible] ... 64 בני 64־60 ... [illegible]

בדור ההורים 10.7 אקדמאים לעומת 28.5 אחוזים בדור הבנים.

דם כחול או צווארון כחול

יתידה מכר: שיעור האקדמאים המזרחיים בדור הבנים נמוך מהשיעור אצל לא יהודים: 7.3 אחוזים מן הערבים המוסלמים ו־19.4 אחוזים מן הערבים הנוצרים הם בעלי תואר אקדמי. ... [illegible]

הפער יותר מאשר ... שיעור גבוה של מזרחיים ... [illegible]

רהביליטציה למסריק

השבוע מלאו 50 שנה למותו של תומס גריג מסריק, נשיאה הראשון של צ'כוסלובקיה, שבשיעור קומתו ובאופיו הנאור והמתקדם העמיד בצל את כל יריביו ומתנגדיו

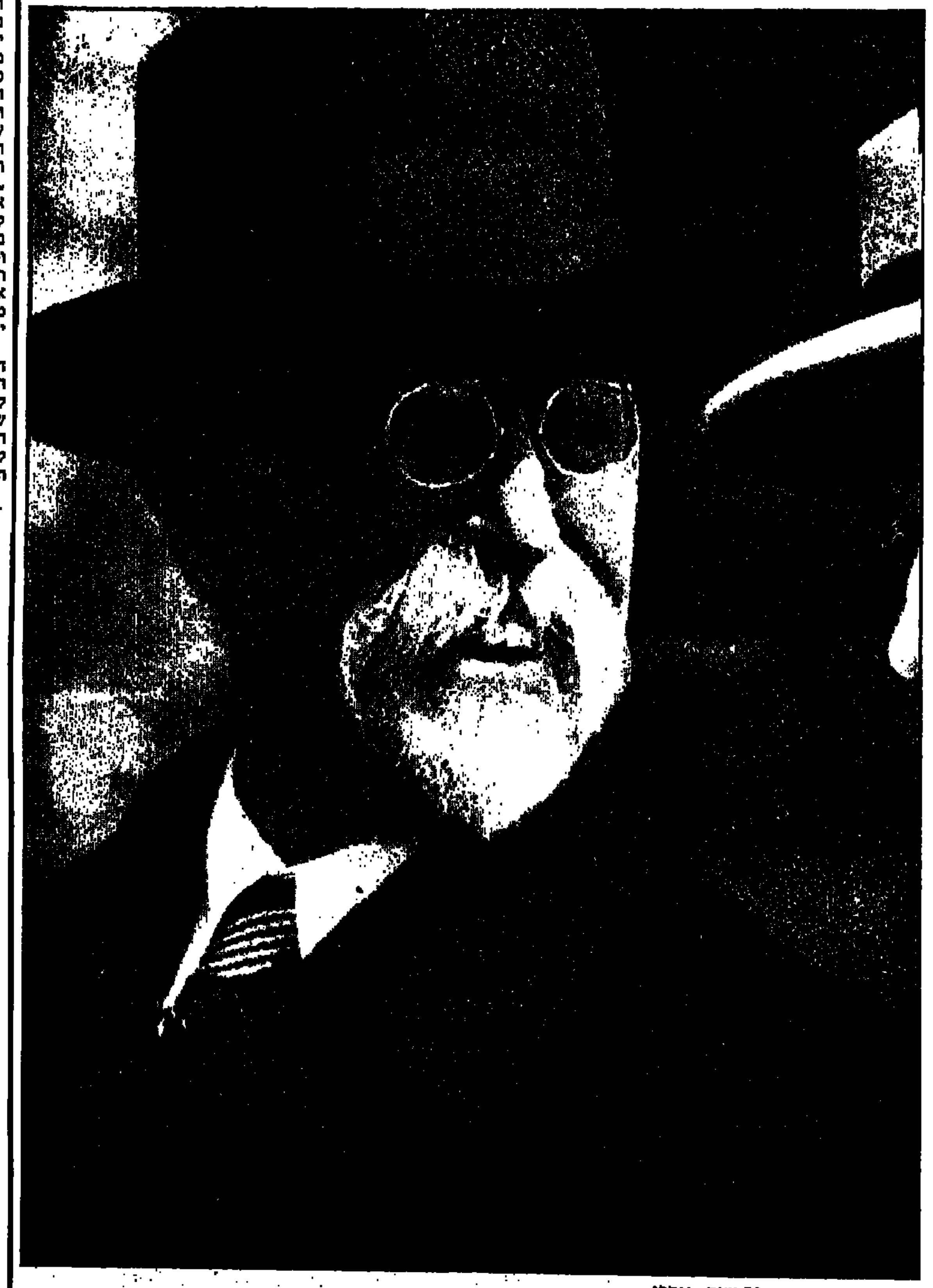

תומס גריג מסריק: 50 שנה אחרי

מאת דן וישניצר

מיליון אבלים הצטופפו ברחובות פראג בעת מסע הלוויה של תומס גריג מסריק, שכיהן כנשיאה הראשון של צ'כוסלובקיה בשנים 1918־35 ושנפטר בגיל 87 ב־14.9.37.

היתה הרגשה כי נסתיימה תקופה כשכנה של גרמניה הנאצית חרדנו לבאות. אולם איש לא העלה על דעתו שכעבור שנה ינחית הכתיב של מינכן מכה אנושה על הרפובליקה הצעירה. ציפיותיו האופטימיות מדי של מסריק מאירופה החדשה, זו שקמה על יסוד חוזי השלום של ורסאי, טריאנון וסט. ג'רמין — התבדו.

המאבק לעצמאות

כאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה, היו שאיפותיהם הלאומיות של הצ'כים בחלקן מוגבלות — אוטונומיה במסגרת של אוסטריה פדרלית, ובחלקן דמיוניות — הרוסופילים קיוו שבית רומנוב יושיע אותם. הסלובקים לא ראו סיכויים להשתחרר משלטון הדיכוי ההונגרי.

מסריק החל במאבק למען צ'כוסלובקיה עצמאית לאחר שהשתכנע משיחות עם מדינאים אוסטריים, כי במקרה של נצחונן של מעצמות המרכז, תגיע גרמניה הוילהלמית למעמד הגמוניסטי שיסכל כל סיכוי לפדרליזציה של אוסטריה. הוא יצא לשווייצריה ומשם למסעי התעמולה בארצות־הברית, בריטניה וצרפת ונעזר על־ידי ידידו, תלמידו ויורשו, ד"ר אדוארד בנש, ומאוחר יותר גם על־ידי הגנרל הסלובקי מילאן שטפניק. מסריק הצליח להשפיע על נשיא ארצות־הברית וילסון בעיצוב 14 נקודותיו.

ללא פועלו של מסריק לא היתה קמה צ'כוסלובקיה ולא היתה מתחדשת העצמאות הצ'כית שאבדה במערכה על ההר הלבן (1620), בה ניצחו צבאות הרפורמציה שכנגד.

חתירה לאמת ולצדק

מפעל חייו של מסריק עמד בסימן החתירה לאמת ולצדק, גם כאשר סיכנה את מעמדו והמשך דרכו. בהקשר זה נציין שלוש ממערכותיו.

בשנים 1818/19 „גילה" פילולוג וספרן צ'כי בשם וצלב הנקא את כתבי־היד של קניגינהוף וגרינברג, שנועדו להוכיח כביכול, כי לצ'כים היתה רמת תרבות גבוהה כבר בימי הקדם שלהם. התגלית עוררה תשומת לב בינלאומית וכתבי־היד תורגמו לשפות רבות. כאשר הועלו ספקות לגבי אמיתותם, הם הוקעו על־ידי הלאומניים כבגידה לאומית. בראשית שנות השמונים של המאה ה־19 התריפה המחלוקת כאשר שני מלומדים צ'כיים כפרו באמיתותם של כתבי־היד. מסריק הצטרף אליהם והכריז כי כתבי־היד זויפו וכי זאת חובתו המוסרית של העם הצ'כי להודות בזיופם קבל העולם כולו. מסריק נתקף בשצף קצף כבוגד, אך עמד איתן וניצח.

בשנת 1909 הועמדו 53 קרואטים למשפט בעוון בגידה באגרם (זגרב). מסריק, שנכח במשפט, גילה שמסמכי התביעה זויפו בידי סוכנים הונגריים, שיטח את העובדות בפני הפרלמנט בווינה, בו היה ציר, וגרם לביטול המשפט.

בשנת 1899 העלילו עלילת־דם על הנווד היהודי הילסנר שנאשם ברצח אשה נוצריה ליד הכפר פולנה. מסריק, שהיה אז פרופסור באוניברסיטה הצ'כית בפראג, תבע רביזיה של המשפט, לא כדי להגן על הילסנר, אלא כדי להגן על הנוצרים מפני אמונה תפלה. האנטישמים צרחו שמסריק משרת את היהודים תמורת שלמונים. הסטודנטים התפרעו בהרצאותיו. מסריק התייצב באומץ לב מול משמיציו. אחרי כינונה של צ'כוסלובקיה התחדש המשפט והילסנר זוכה ושוחרר.

כנשיא נלחם במגמות הלאומניות ובנסיונות לנקום במיעוטים, ובעיקר בגרמנים, על הדיכוי ההבסבורגי. המדיניות הצ'כוסלובקית כלפי המיעוטים (ושל הצ'כים כלפי הסלובקים) לא היתה חופשית מהפליה וקטנוניות, אולם בכללותה היתה, לא מעט מכוחו של מסריק, הליברלית ביותר מכל המדינות החדשות שקמו אחרי מלחמת העולם.

היחס ליהודים

מסריק העיד על עצמו, כי בנעוריו לקה בדעות קדומות כלפי היהודים. המיפנה חל אצלו כאשר בטיול תלמידים הבחין בתלמיד יהודי שהסתלק מן המשחקים, התבודד והתפלל. הדביקות באמונתו הרשימה את מסריק.

כנשיא פעל לא רק למען חופש הפולחן הדתי לכל הדתות, אלא בהשפעתו הוענקה ליהודים הזכות להגדיר את עצמם, אם רצונם בכך, כבני העם היהודי. המפלגה היהודית (למעשה ציונית) היתה מיוצגת בפרלמנט תוך ברית אלקטורלית עם הסוציאל־דמוקרטים. מסריק הסתייג מן התנועה הצ'כו־יהודית שחתרה להתבוללות גמורה בעם הצ'כי. הוא גילה יחס חיובי לציונות ובשנת 1927 ביקר בארץ, גם בירושלים וגם בקיבוצים בהם חיו חלוצים יוצאי צ'כוסלובקיה.

צ'כוסלובקיה היתה המדינה היחידה במרכז ומזרח אירופה, מלבד שווייצריה, בה לא היתה אנטישמיות מוסדית או נסבלת על־ידי המימסד.

הסוציאליזם ומהפכת אוקטובר

מסריק הגדיר את המארכסיזם תורה מדעית ופילוסופיה של ההיסטוריה. לדעתו כל תורה מדעית מחייבת מחקר מדעי, בדיקה מחודשת, שיפור מתמיד — לכן קם הרביזיוניזם הסוציאליסטי. כל בדיקה של אמונה או פרוגרמה מכאיבה, אולם ללא כאבים אין התפתחות. מסריק אמר: „אני תמיד בעד הפועלים, לא אחת בעד הסוציאליזם, לעתים רחוקות בעד המארכסיזם".

הוא ידע רוסית, היטיב להכיר את רוסיה, בה ביקר מספר פעמים, על דברי ימיה, תרבותה וספרותה. רוסיה הצארית נראתה בעיניו כהתגלמות של מיתוס ושל אופן חשיבה מיסטי — במיוחד בדת הפרבוסלבית, בסלבופיליות ובזיקת הנרודניקים למוז'יק. כאשר ביקר אצל לב נ. טולסטוי בסיסנאיה פוליאנה יעץ למארחו להניח למחוות המלאכותיות כלפי המוז'יקים ולפעול באופן מעשי לשיפור תנאי חייהם העלובים. התפתח ויכוח קשה, כאשר טולסטוי דגל באי־התנגדות לתוקפן אלים, מתוך האמונה התמימה שאי־התנגדות תניע את התוקפן לחדול מן הרע. לעומתו הצדיק מסריק את ההתגוננות האלימה אם כבר אחד משניהם חייב ליהרג, שיהיה זה התוקפן, ובכלל, ברשע יש להילחם לאורך כל הקו.

מסריק היה פילוסוף יוצא דופן כך, למשל, השתמש במונחים של הסובייקטיביזם והאובייקטיביזם באופן מנוגד למקובל בפילוסופיה, אך במסגרת צרה זו אין מקום להיכנס לסוגיה זו. מסריק גם טעה בפילוסוף. כאשר ראה במארכסיזם פוזיטיביזם שמוצאו בפויירבך, אולם בשלילתו את האחדות של הנטורליזם והוולונטריזם הוא הקדים בשנים רבות את הפרשנות של הביקורת המארכסיסטית, שראתה באחדות זו אחד המאפיינים של ההלכה והמעשה הסטאליניסטי.

המישגה היסודי של המשטר הסובייטי היה, לדעתו, בזה שהתקשר לנטייתו של האדם הרוסי להתלהבות יתירה, למשיחיות, להקרבה עצמית, לכושרו לסבול ולהסב סבל לזולתו — כל זה תוך היעדר הכישור לעבוד עבודה שיטתית, יומיומית, עם דביקות במטרה. גם בבולשביקים ראה ילדי הצאריזם, שאמנם סילקו את הצאר, אך השאירו את הצאריזם על זיקתו לאבסולוטיזם ותופעות הלוואי שלו, האנרכיה והטרור. לדעתו, פנו הבולשביקים עורף למארכס ואנגלס „המאוחרים" שהדגישו, בניגוד לדעותיהם הקודמות, את הדרך ההתפתחותית, הפרלמנטרית והדמוקרטית.

עם זאת, מסריק לא היה אויב המהפכה. הוא הגיע להסכם עם טרוצקי שאיפשר, תוך שמירה על נייטרליותה של צ'כוסלובקיה, להוציא דרך סיביר 50.000 חיילים, צ'כים וסלובקים, שבויי מלחמה שגוייסו והועברו לחזית הצרפתית לאחר שרוסיה יצאה מן המלחמה.

מסריק שלל את תוכניות האינטרוונציה של צ'רצ'יל במלחמת האזרחים, בו בזמן שיריבו הלאומני וראש הממשלה הראשון של צ'כוסלובקיה, ד"ר קרל קרמארש, הציע להפוך את צ'כוסלובקיה לבסיס קידמי של צבאות האינטרוונציה ואף רצה לצרף אליהם רבע מיליון חיילים צ'כוסלובקיים. מסריק הזהיר אותו, שנסיון כזה לא רק ייכשל בגלל התנגדותו של הבלוק הסוציאליסטי, אלא אף יעורר מהפכה בולשביקית בצ'כוסלובקיה. מסריק ובנש טירפדו את התוכנית להקים מחסום אנטי־סובייטי של מדינות־חוץ במזרח אירופה.

צריך גלסנוסט

מאז פברואר 1984 רודף המשטר הקומוניסטי בצ'כוסלובקיה את זכר מסריק ו„המסריקיזם", בו הוא רואה תופעה עוינת המבקשת להשיב על כנו את הקפיטליזם. עתה הוא, גם בצ'כוסלובקיה תהליך של בדק בית איטי. ניתן לקוות, כי במהלכו יגיעו להארה עניינית־ביקורתית של מסריק, שאמנם היה נציג מובהק של האוריינטציה המערבית ושל הרפורמיזם הלא־מעמדי, אך בשיעור קומתו ובאופיו הנאור והמתקדם העמיד בצל את כל יריביו ומתנגדיו השמרניים, הלאומניים, הקלריקליים והשמאליים. הארה כזו תעשה צדק היסטורי למסריק ותסמל את נצחון הגלסנוסט, או, במלים של הרפורמטור הצ'כי יאן הוס שהועלה על המוקד ושל מסריק עצמו: האמת תנצח.

רשות הקורא

סנגור חילוני לכפייה הדתית

גדעון ספירו, ברשימתו „נוחי בשבת, ירושלים" („על המשמר", 4.9.87) מספר כי הוא, כתושב חילוני ושמאלי בירושלים נוח לו עם „השקט והשלווה שירושלים עוטה שישי ושבת". הוא גם מסביר ומלמד בינה את החרדים: „על החרדים לדעת, כי קיימים חילונים שמאליים שיש להם עניין חילוני במה שהם מכנים שמירת קדושתה של ירושלים. אני הייתי מכנה זאת שמירת מנוחתה של ירושלים". עד כאן הדעת עוד סובלת. מה הפלא? ישנם רבים כמוהו בארץ הזאת, רבים מדי, המעדיפים את נוחותם הפרטית, על צרכי הציבור והכלל. בזה אין שום חידוש. אך כשהוא מנסה לכופף את העובדות והמציאות כדי להתאימן לדעתו ולבססה, הוא כבר עובר את גבול המותר — „איש לא מכריח אף חילוני בירושלים להפסיק את אורח חייו החילוני". האומנם? האם אינו קורא את הידיעות המתפרסמות יום־יום בעיתונות? ולא נחה דעתו עד שאינו מצדיק ומלמד סנגוריה על אנשי „שבת קודש": „אני רואה כלגיטימי את האינטרס שלהם בשמירת אופיה המיוחד של ירושלים. אין בי כל פחד מ„השתלטות חרדית' (ההדגשות במקור) על ירושלים".

כך איש שמאל. ומה על התחנות השרופות, האבנים והגרגמות על התחבורה ויתר ה„מעשים הטובים" שלהם? עד כדי כך להתעלם ולעצום עיניים? ואני סברתי לתומי, שהשקפת עולם שמאלית כוללת לא רק את היחס לערבים ולמלחמה, כי אם גם היחס לשלטון הדת, לקלריקאליזם המשתלט על כל תחומי חיינו.

שלום סמיד,
נגבה

באבא שאקי

יפה תיאר „על המשמר" את גיבורי ההערצה המלאכותית והזולה ל„כוכב" הדתי אבנר שאקי. סממנים מלודרמטיים. כ„דמעות עמדו בעיניו", ותיאור ה„כריזמה הנדירה" שלו, אינם נטע זר במימסד הדתי־חרדי. פולחן האישיות סביב המנהיג, המשמש „גורו" לכל חסידיו, מן המפורסמות הוא הבאבא־סאלי. הלובאביצ'ר, שך, גור — כל אלה שולטים באנשיהם בצורה פיאודלית אוטוריטטיבית ללא עוררין. ללא ויכוח וללא זכות הבעת דעה שונה משלהם. אפילו חה"כ אברהם שפירא, המצליח לכפות את דעתו ואת רוחו על חברי־כנסת רבים, ביטל את רצונו מפני הוראה של ה„גורו" שלו, הרבי מגור, שאסר עליו להיעזר בארכיטקט דוד רזניק לתכנון ביתו ברחביה (רזניק תכנן את האוניברסיטה המורמונית, ימ"ש...).

גם אבנר שאקי בחר בפולחן האישיות העצמית שלו, בשיטת „אם אין אני לי מי לי", במאבקו לראשות המפד"ל. בל נתפלא, אם נקרא „בחדשות" בשבועות הבאים על ה„באבא שאקי" המוכר מים קדושים לבוחרי המפד"ל.

יואב אמירי,
תל־אביב

שמחה לאיד

קשה היה שלא לראות את השמחה לאיד בדבריו של נסים זווילי, וזה ההבדל בינינו — אני כואב את הכאב על עזיבת בית־אורן, ועל הרבה בני קיבוצים המתנחלים בלוס־אנג'לס, ומר זווילי לא יכול להסתיר את השמחה לאיד על עזיבת מספר משפחות מכמה ישובים מרוחקים ביהודה ושומרון.

חרב מונינו

חרוזים וניגונים

מדוע צריך „על המשמר" לשמש אכסניה לביטויי אהבתו של אילן שינפלד לאחיו וענונו, ולביטויי שנאתו לזלמן שמיל ואשתו בוחהיניה („לכבוד שבת", 9.9.87)? מן הסתם מבקש שינפלד להיחלץ למלחמת חורמה נגד הכפייה הדתית, ולשם כך הוא מעלה בדמיונו משפחה דתית מרובת ילדים, המתאכסנת לכבוד שבת במלון דן בתל־אביב (!!). המשפחה אף נהנית מטבילה בים „עם שקצים בקריה", עד אשר „שוד ושבר נורא — שיקסע מטייוואן פורסת חלה, פניה מוארים באור בערה, בעת השבת שכך חוללה".

עם קריאת הדברים עלה בזכרוני שיר אחר, להבדיל אלף הבדלות, של משוררת חברת קיבוץ, שנכתב לפני הרבה שנים והקשור אף הוא בשבת. בשירה „ניגונים" מתרפקת פניה ברגשטיין מגבת על זכר אביה, ואמה ועל „ניגוניהם" בקבלת־שבת ואחרים, ה„שולחים מפארות כדמיה", שיר שהתחבב על רבים לא במעט משום שפתח את הלבבות לכל היפה שבמורשת אבותינו. לעומת זאת, ספק רב בליבי אם „בני התחרוזת" של משורר „על המשמר" יהוו תחמושת יעילה נגד נסיונות ההשתלטות החרדית. אך יש ויש בהם כדי לחבל במאמציהם של רבים וטובים בתוכנו, לסלול שבילים, בעיקר לדור שני ושלישי, אל תחושת השתייכות והזדהות שלמה עם עמם וארצם.

צבי שוע,
געש

רוח מדברית | שלי יחימוביץ'

אושרית, פרק ב'

לפני שלושה שבועות פורסם ב"עמוד אחורי" סיפורה של אושרית מבאר־שבע. בפתח שנת־הלימודים, סיפרה אושרית, שאין לה ספרים, ילקוט ואפילו לא עט. עונייה של אושרית, על רקע מיצהלות הילדים המטופחים המצויידים בילקוטים מודרניים ומחשבים ונעלי־התעמלות הכי "אין" — היווה לכמה אנשים. המחאות לא מעטות הצטברו אצלי, כולן לזכות אושרית ואביה.

כל התורמים — אנשים טובי לב, פשוטו כמשמעו. רובם של עשירים. להערכה מיוחדת ראויים המעטים, שמעבר למחווה החד־פעמית — חשבו גם על ההמשך: קבלן שביקש לרשום לאושרית צ'קים מראש, לכל חודש, לכיסוי שכר־הלימוד; סופרת שטיפלה ולחצה במשרד־החינוך עד שהושג עבור אושרית פטור מלא משכר־הפנימייה (וגם אספה כסף בקרב חבריה). וכן ישראלי, עוזב קיבוץ, המתגורר בארה"ב — שבדרכו ממנהטן לישראל קרא במטוס אודות אושרית, והוא יעניק לה מאתיים דולר בחודש, משך ארבע וחצי שנים, עד שתהייה בת שמונה־עשרה: "אני לא רוצה ששום אגף רווחה יטפל בזה", ביקש. "אני רוצה שהילדה תיקח את הכסף, תבזבז אותו, תבלה עם החבר שלה ותהנה מהחיים."

פניתי למנהל הפנימייה שאושרית לומדת בה וביקשתי שידאגו שם לפתוח לה חשבון בנק ולהפריש לה דמי־כיס. הוא הסכים. כעבור כמה ימים התקשרתי לברר את מספר החשבון ועל פי נימת־קולו הזועפה הבנתי שהדברים השתנו: "קיבלתי הוראה", הוא אמר לי, "לא להתעסק עם ה'שנור' שלכם. ואנחנו לא נפתח לה חשבון." מה לעשות עם הכסף? שאלתי, והוא אמר — "תחזירי את הצ'קים לאנשים." אחר כך התרצה והציע לי באדיבות להקים קרן לילדים נזקקים. באין ברירה פתחתי לאושרית חשבון. עכשיו מחפשים נאמן שיסכים ללוות את החשבון של אושרית עד שתהייה בת שמונה־עשרה.

ב"תסמונת דולסינאה", כתבה שולמית הראבן על עיוותים בשפה העברית — עיוותים שמשבשים גם את עולם הערכים שלנו: אין יותר עניים, כתבה הראבן. יש שכבות מצוקה. לשכבות מצוקה — אם נגזור מהעיוות הלשוני הזה למקרה אושרית — לא נותנים כסף כדי שיקנו מעיל לחורף, ספרי לימוד ובגדי־התעמלות לשיעורי־ספורט.

אם יש לרחמנים שהגיונם הפשוט אומר להם שבעיות של עוני פותרים בפשטות על ידי מתן כסף — נחזיר להם את הכסף, כי אנחנו לא עוסקים ב"שנור". לשכבות מצוקה לא פותחים חשבון־בנק אלא פותחים "קרן לילדים נזקקים". בהמשך נמנה גם מנהלים ומזכירים שיעסקו בענייני הקרן הזו וגם יקבלו משכורות.

איך תכלס

ככר נכתב כאן על בריתות הערים התאומות שנכרתות בין ערים מסבירות פנים ונידחות ברחבי־אירופה, לבין ערים ועיירות בדרום. בעניין באר־שבע היזקה הזו לחו"ל היא פשוט מצחיקה. עיר אמורה, שקועה בחובות, דורכת במקום וגם נסוגה אחורנית, אבל מריפה כל הזמן ניחוח מור ולא רלוונטי של חוץ־לארץ.

דוקטור אהוד אביבי, למשל, חבר מועצת־העיר, מטעם "סיעת אביב" (המזוהה עם הליכוד) — שימש חודשים ארוכים כיועץ לממשלה של עיריית—באר־שבע. ראש־העיר, זילברמן, לא היה שם. הוא היה בביקור בוופרטל, עיר תאומה לבאר־שבע. אבל הוא שלח את ברכתו אל המוני העם באמצעות סרט וידאו. חיזיון מגוחך עד אימה, במיוחד בהתחשב בעובדה שזילברמן רחוק מלהיות בן־דמותו הכריזמאטי של, נגיד, מהארישי — שנוהג לשגר את דברי תורתו למאמיניו באמצעות קלטות.

לו הם היו חוזרים משם עם כסף — מילא. אבל לא. הם לא יחזרו עם תוצאות ארציות כל כך. הם נוסעים לשם מונעים על־ידי מניעים נעלמים שאף פעם לא מתורגמים לתכלס.

כסף קטן

המועצה־המקומית אופקים פנתה למפקח־הארצי על התעבורה במשרד־התחבורה. באופקים תובעים לבדוק מחדש את מחיר הנסיעה באוטובוסים של אגד בקו אופקים — באר־שבע. המועצה טוענת שמחיר הנסיעה בקו גבוה מדי." שני שקלים וחצי. בקו תל־אביב־חיפה המחיר הוא שלושה שקלים ושמונים אגורות ושם המרחק הוא כפול. נשמע כסף קטן, אבל לאנשים שנזקקים לשרותי האוטובוסים בקו אופקים—באר־שבע מדובר בכסף גדול.

לחם היום

(המשך מעמוד 7)

לשלטון, מאז 11 שנה. כאשר הוקם השלטון הצבאי הורגלו אזרחי ארגנטינה לכך, שהרווח הטוב ביותר בא מפעולה ספקולטיבית ופיננסית, ולא מהייצור.

האוסטראל פוחת

כאשר לפני שנתיים ביצע אלפונסין רעידת אדמה כלכלית והעמיד את תוכנית "האוסטראל", אשר דמתה להפליא לתוכניתם של פרס ומודעי, הוצמד הדולר למטבע החדש אוסטראל, בארגנטינה. עבור 80 סנט של האוסטראל הצטרכת לשלם דולר. היום שנתיים לאחר מכן, האוסטראל פוחת ב־400 אחוזים ואתה יכול לקבל 3.5 אוסטראלים עבור דולר אחד.

היום, פועל זקוק לעוד 40 אחוזים משכורת, כדי לשמור על ערכה הריאלי כפי שהיתה לו עם עלייתו של אלפונסין לשלטון. התעשיינים נאלצים לשלם 5 אחוז ריבית ריאלית מדי חודש בעיקר בענף הטקסטיל ובענף המתכת, מה שמרוקן מכל תוכן את הרצון העז, אם היה כזה, לפיתוח והמשך אחזקת התעשיה בארגנטינה.

ארגנטינה, שהיא ארץ המייצאת מזון באופן מסורתי, נאלצת מזה שנים לייבא. אחת מן הסיבות, אולי העיקרית, היא שבעלי החוות נאלצים לשלם ריבית של 14 אחוז מדי חודש, כדי לקנות קטפת כותנה תוצרת בריה"מ. בעלי בתי קירור, אשר נאלצים לרכוש ציוד חדש לאכסנת בשר לייצוא, חייבים לשלם בעד הוצאות ריבית בלבד, 250 אחוזים, כעבור 20 חודש בלבד. לעיתים קרובות מגיע חוב של 40,000 אוסטראלים כעבור 15 חודש ל־140,000 אוסטראלים. בגין ריבית ופיגורים בתשלומים.

אחד מהעיתונים פירסם לפני שבועיים בלבד, שמזה שנתיים מזמן הפעלת תוכנית האוסטראל, אדם שרכש מכונית, בתשלומים, נאלץ למעשה למכור שתיים מאותו סוג, אם היו לו כאלה, כדי לשלם את הריבית בלבד.

דהרת האינפלציה

היהודים, הממלאים תפקיד מכריע בין שרי הממשלה והקובעים את מדיניותה הכלכלית, משמשים לעיתים קרובות מטרה להתקפות אוייבי אלפונסין, אולם אין ספק שרובם מתייצבים מאחורי מדיניותו של מרסלו קיגל, סגל יו"ר הבנק המרכזי. האיש הקובע במדיניותו הפיננסית של מימשל אלפונסין, המצדד בשיעורי ריבית גבוהים, כדי לעצור, לדעתו, את האינפלציה הדוהרת.

ואכן האינפלציה דוהרת בארגנטינה. היא הגיעה בחודש אוגוסט ל־14 אחוזים. איש לא משלה את עצמו, שאפשר כבר לעצרה. התעשיינים בארגנטינה מתייצבים לעיתים קרובות יותר, לצידם של ארגוני הפועלים הגורסים, שיש להפסיק לשלם ריבית בעד חובותיה החיצוניים של ארגנטינה, המגיעים כבר היום ל־55 מיליארד דולר. כאשר אלפונסין עלה לשלטון, החוב נאמד ב־44 מיליארד דולר. החוב הולך ותופח, אולם מדי שנה משלמת ארגנטינה קרוב ל־6 מיליארד דולר ריבית בלבד, שהם כ־65 אחוז מכלל היצוא של הארץ. המעט, מהכנסות הייצוא, אינו מסוגל לממן את יבוא המכונות הדרוש לפיתוחה של התעשיה הארגנטינאית.

נשוא התעשיינים בארגנטינה אמר לא מכבר, שאם המצב יימשך, אמנם יהיה עדיין לחם להיום, אולם למחר ממתין, בוודאות, הרעב. לדבריו, המשך המדיניות הכלכלית של הממשלה רק משרתת את הספקולציה הפיננסית, ומונעת כל אפשרות לתעשיה לחדש עצמה ולעמוד באתגרי הייצוא. "הייצור הוא האפשרות היחידה לכמעט מיליון וחצי מובטלים למצוא תעסוקה. אם ימשיכו כך, כנראה עדיף יהיה לתעשיין להשקיע את הכסף בספקולציות ולא בחידוש הציוד במפעל".

אין ספק, שאם אלפונסין ומפלגתו ירצו להחזיק בשלטון לאחר הבחירות הקרובות לנשיאות, עליהם לשנות שינוי משמעותי את המדיניות הכלכלית הנוכחית.

גידול בתאונות דרכים

הפסד של 80 מיליון דולר ל"אבנר"

עד סוף 1987 עשויה ועדת הכספים של הכנסת להתבקש לאשר ייקור נוסף, של למעלה מ־20 אחוז, בתעריפי ביטוח רכב חובה — מעריכים ראשי איגוד חברות הביטוח. אתמול דנה ועדת הכספים בייקור התעריפים בשיעור 24 אחוז, ובחברות הביטוח מזכירים כי ייקור זה הוא תוצאה של פשרה, לאחר שהאוצר דחה את הדרישה לייקר את התעריפים ב־36 אחוז.

תאונות הדרכים הקטלניות המתרחשות בארץ מדי יום מחזקות את תביעות ראשי ענף הביטוח, החוזים שחורות ל"אבנר", התאגיד של חברות הביטוח לטיפול בביטוח רכב חובה. "אבנר" צבר בשנה האחרונה גרעונות־ענק והדרך היחידה לכסותם כיום היא באמצעות העלאה חריגה של התעריפים. ראשי התאגיד מזהירים, כי אם לא תאושר העלאת תעריפים כוללת של כ־40 אחוז עד סוף 87, לא יוכל "אבנר" לעמוד בתשלומים לנפגעים בתאונות דרכים בשנים הקרובות.

לפני מספר חודשים התבקש פרופ' יהודה כהנא מאוניברסיטת תל־אביב להגיש דו"ח על הגורמים שהביאו למצב החמור בתחום ביטוח רכב חובה, מצב המסתכם בהפסד מצטבר של כ־80 מיליון דולר במאזן "אבנר" לסוף 86. פרופ' כהנא מצא, כי חל גידול ניכר בערכן של תביעות שטרם יושבו לאחר עשר שנים, מה שסותר הערכות קודמות, כי התביעות יחוסלו עד למועד זה. בשנה שעברה גם היתה עלייה ניכרת במספר תאונות הדרכים, לאחר מספר שנים שבהן הגידול בתאונות לא היה בולט במיוחד. פרופ' כהנא מצא עוד, כי ב־86 יושבו תביעות בסכומים גדולים בהרבה ממה שהיה מקובל בעבר. הוא מסביר את הידרדרות "אבנר" בשני גורמים נוספים — גידול בסכומי התביעות הקטנות ועלייה בתעריפי האישפוז בבתי החולים.

על בסיס הדו"ח של פרופ' כהנא דרשו ראשי "אבנר" להעלות את תעריפי ביטוח רכב חובה בלמעלה מ־30 אחוז, אך האוצר אישר ייקור של 24 אחוז, אולם גם המפקח על הביטוח באוצר, יהודה דרורי, מסכים להערכה כי אם לא יהיה שינוי דראסטי במגמת הגידול במספר תאונות הדרכים, יהיה צורך בעדכון נוסף של התעריפים. על המועד אין מדברים באוצר בשלב זה.

התחרות פרועה

במקביל לייקור תעריפי ביטוח רכב חובה דורשות חברות הביטוח לייקר גם את הפרמיות של ביטוח רכב־רכוש. לדברי שבתאי אנגל, מנכ"ל "מנורה" וסגן יו"ר איגוד חברות הביטוח, ביטוח רכב־רכוש הועלה לאחרונה ביוני 87, כ־10 אחוזים, על בסיס נתוני ספטמבר דצמבר 86. אנגל אומר, שכיום ישנה הצדקה להעלאה של 10 אחוזים נוספים. אולם בתחום זה יודעים ראשי החברות כי אין הם באים בידיים נקיות. בשנה האחרונה ניהלו החברות התחרות פרועה, תוך חריגה ממסגרת ההנחות שקבע המפקח על הביטוח. בחצי השנה האחרונה חזרו ודיברו ראשי החברות על הצורך בריסון התחרות — דיברו, וכמעט לא עשו דבר. באחרונה שככה מעט ההתחרות, לאחר אזהרות תקיפות מצד המפקח, ולאחר שראשי החברות החלו לחשוש מהפסדים גדולים במאזני 87 בתחום הביטוח האלמנטרי.

בשבועיים הקרובים אמורים להתפרסם המאזנים החצי־שנתיים של חברות הביטוח וגורמים בכירים בענף אומרים, כי כל החברות יציגו ירידה ניכרת ברווחיות בביטוח אלמנטרי. במקביל ממשיך איגוד החברות לפעול למניעת פריצה מחודשת של התחרות פרועה. גם לשכת סוכני הביטוח הצטרפה למאבק והגישה כבר תלונות על מספר סוכנים שחרגו מהנוהלים, ואף שיתפו פעולה עם החברות במתן הנחות חריגות.

בתחום ביטוח רכב־רכוש לא מיהר המפקח על הביטוח להיענות לדרישות החברות. הוא סיכם עם ראשי החברות, כי ייערך מעקב חודשי מעודכן יותר אחרי היקף התביעות וגודלן הממוצע. נתוני החודשים האחרונים יידונו בין המפקח לבין ראשי החברות עוד החודש ואם תימצא תביעתם מוצדקת, תיקרא ועדת הכספים כבר באוקטובר כדי לדון בייקור ביטוח רכב־רכוש.

הייקור נראה כיום כמעט ודאי, הוויכוח ייסוב ככל הנראה רק על שיעורו. החברות דרשו תחילה ייקור של 15 אחוז, עכשיו הם מסתפקים ב־10 אחוזים, והמפקח עשוי להסתפק סביב 8 אחוזים. מכל מקום בעלי הרכב יכולים כבר להיערך לתשלומים מוגדלים של ביטוח הרכב (חובה ורכוש) בחודשים הקרובים. בקרוב גם תמלא שנה לכינון ההסדר החדש בתעריפי רכב־רכוש, לפיו חולקו כלי הרכב ל־50 קבוצות והונהגו ההנחות לקולקטיבים. לאור ההתחרות הפרועה יכולים בעלי הרכב לצפות כי ההנחות שיקבלו בתקופה הקרובה תהיינה נמוכות יותר, כך שהתוצאה הסופית תהיה העלאה ניכרת של ההוצאות בגין אחזקת המכונית.

אודי נחשון

ספרים

נשי כל העולם התאחדו!

"נשים בקו הייצור" מאת ברברה ארנרייך ואנט פואנטס, מתאר את עבודתן של נשים בקווי הייצור של חברות רב־לאומיות. העסקת עובדים, ובמיוחד כניסתן של נשים למעגל העבודה במדינות העולם השלישי, משקפת קולוניאליזם מסוג חדש, כזה המתאפיין בניצול כוח העבודה המקומי.

החברות הרב־לאומיות עושות כיום שימוש במשאב האנושי הזול, המאפשר לחסוך בעלות העבודה ויוצר אפשרות להגדלת רווחים. במסגרת התופעה הזאת, של מעבר מחברות הרב־לאומיות למדינות העולם השלישי, נמצא כי נשים מהוות 90־80 אחוז מעובדי קווי ההרכבה הקלים. הנשים נתפשות ככוח עבודה זול ביותר, משום שבמדינות אלה אפשרויות התעסוקה מצומצמות, במיוחד לנשים. כן נתפשות הנשים ככוח עבודה ממושמע וקל לשליטה, המוכן לבצע מטלות משעממות.

ארנרייך ופואנטס מקדישות בספרן פרק לתופעה אותה הן מכנות "הסחר הבינלאומי בנשים". הן מתארות מצב בו הממשלות במדינות העולם השלישי משמשות לעיתים, מרצונן, שותפות פעילות בניצולן של נשים עובדות. הרווח המרכזי שמפיקות ממשלות אלה הוא סיוע צבאי וכלכלי מממשלות ארה"ב וממשלות אירופיות. צייתנותן של הנשים, תכונה המוצגת ע"י המעסיקים כיתרונן של המועסקות, מושגת במקרים רבים באמצעות דיכוי.

למושג "נשים בקו הייצור" ישנם היבטים שונים, כמסתבר מהספר. אחת השאלות המרכזיות המועלות היא, באיזו מידה כניסת נשים למעגל העבודה הביאה בשורה של שחרור, או שמא גרמה עבדות בסגנון חדש. התשובה החד־משמעית היחידה של הספר הוא, שכניסתן של החברות הרב־לאומיות אל התרבויות הפטריארכליות המסורתיות במדינות העולם השלישי, גורמת לשינוי בחייהן של הנשים, אך לא לטובה. בדרך כלל מצביעים מימצאי המחקרים המובאים בספר על ניצול ותנאי עבודה קשים, נוסף על תנאי מגורים ושכר נמוך, המספיק בקושי כדי קיום.

בפיליפינים, לדוגמה, משתכרת עובדת מתחילה במפעל אלקטרוניקה בין 34 ל־46 דולר לחודש. השינוי החיובי הנגרם בתעסוקה זו לאותן נשים הוא מידה מסויימת של עצמאות, כספי־כיס וחופש משליטת המשפחה. חופש זה המושג ע"י אותן נערות יוצר לעתים בהמשך בעיה בהשתלבות במסגרת החברתית הקודמת.

פרק נכבד בספר מוקדש להשוואת מצבן של הנשים בישראל לזה של נשי העולם השלישי. ברברה סבירסקי, שכתבה חלק זה בספר, מוצאת מאפיינים דומים לאלה שנמצאו במדינות העולם השלישי, אך עם הבדלים מסויימים המתבטאים בעיקר בשכר ובתנאי העבודה.

שתי הבעיות המרכזיות עליהן מצביע הספר הן קשיי ההתארגנות של העובדות בקווי הייצור למען שיפור מצבן, וכן העובדה כי חרף הדימוי הרווח בארץ, העבודה (בעיקר האלקטרוניקה) אינה פותחת לפני הנשים אפשרות לשינוי של ממש במהלך חייהן. הספר ממליץ על התארגנות כלל־עולמית של נשים למען שיפור תנאי עבודתן, כפי שנוסח ואת ציטוט סוף הדרום־קוריאנית: "חיי סוף קשים. זהו החוט האחר הקושר את כולנו האחת לרעותה".

נ. ג.

מבזקים כלכליים

מונה מרכז

■ עמוס אפשטיין בן 43, חבר קיבוץ כפר עזה, המנהל זה 8 שנים את מפעל כפרית בקיבוצו, נבחר לתפקיד מרכז איגוד התעשיה הקיבוצית, המונה כיום קרוב ל־420 מפעלי תעשייה קיבוציים. עמוס אפשטיין, שייכנס לתפקידו החדש בימים הקרובים, מחליף את עודד וינקלר מקיבוץ חצרים, שמילא את התפקיד בחמש השנים האחרונות. תפוקת התעשייה הקיבוצית הגיעה בשנה האחרונה ל־1.8 מיליארד ש"ח, מהם 328 מיליון דולר יצוא.

אשראי לחיסכון

■ הבנק הבינלאומי פותח במבצע של מתן אשראי בריבית הנמוכה ביותר במשק ("פריים" ללא תוספת — 1.25 אחוזים לחודש), לפתיחת תוכניות חיסכון. החוסך יחזיר את ההלוואה ב־12 תשלומים חודשיים והתוכנית שיפתח היא "עוז תשואה" — חיסכון צמוד למדד לתקופה של שנתיים בריבית שנתית צמודה של 4 אחוזים. מי שיוותר על ההלוואה, יקבל בתוכנית החיסכון ריבית של 4.57 אחוזים. מבצע זה של הבינלאומי מתאפשר לאחר שבנק ישראל הודיע כי יאפשר לבנקים לתת הלוואות לצורכי חיסכון, פעילות שהופסקה בעבר בהתערבות הבנק המרכזי.

תיקים בעייתיים

■ משרד התעשייה והמסחר פנה להנהלת המכס בדרישה להקפיד על בדיקת יבוא תיקים לישראל. באחרונה הצטברה במשרד מידע על כך שיבואנים ייבאו לארץ תיקים שיוצרו בטייוואן, במסווה של תיקים שיוצרו במדינות אינן חייבות ברישוי כמו מדינות השוק המשותף. יבוא של תיקים מהמזרח הרחוק מחוייב ברישוי מתאים, כדי למנוע פגיעה בתעשייה המקומית.

"אגוזי" יקר

■ בעל מזנון שהפקיע מחירו של ופל "אגוזי" ב־20 אגורות, נידון בבית משפט השלום בבאר־שבע לקנס כספי של 3,000 ש"ח ול־4 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים. בביקורות מחירים שערכו פקחי התמ"ס במזנון בצומת קסטינה התגלה, כי בעליו מכר "אגוזי" ב־90 אגורות במקום ב־70 אגורות — המחיר המירבי לצרכן. התברר, כי בעל המזנון הורשע כבר שש פעמים בעבר ולכן החמיר עימו בית המשפט.

גידול בתיירות

■ בשמונת החודשים הראשונים של 1987 הגיעו לישראל 919,400 תיירים, גידול של 25% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ושל 3% בהשוואה לאותה תקופה ב־1985, שהיתה שנת־שיא בתנועות התיירות לישראל. בחודש אוגוסט הגיעו השנה כ־766,100 תיירים, גידול של 24% לעומת אשתקד. מספר התיירים שהגיעו בתקופה האמורה מחו"ל ביבשה היה 137,700, מהם 71,900 ממצרים. אם מנכים את התיירים החוזרים לאחר ביקור בסיני, הגידול במספר התיירים ממצרים דרך גבולות מצרים הוא 16%. מספר התיירים בשייט היה 84,800 (מתוכם 12,610 באניות מלחמה), לעומת 50,000 בתקופה המקבילה ב־1986 (מתוכם 1,800 באניות מלחמה).

קרקעות לבונים

■ מינהל מקרקעי ישראל יהיה מוכן להעמיד קרקעות לקבלנים ולחברות בנייה תמורת השקעתן בפיתוח הקרקע — מסר מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל. במינהל הוכנה תכנית, לפיה יקים המוסד המאוחד תאגיד של חברות בנייה, אשר יעסקו בפיתוח קרקעות דוגמת חברת "ערים" הממשלתית, אשר לעסקות קומבינציה. לפיהן יקבלו הקבלנים קרקעות ויקצו דירות למינהל. אך המנכ"ל כי הוא מתנגד לכך, משום שכבר נכשל המינהל בעסקות מסוג זה. אולם הוא מוכן לבחון את הנושא מחדש לאור הכישלון שהיה למינהל בראשון־לציון. הוא מסר, מנכ"ל חב' ערים הממשלתית, הוא שקיים הם עוסקים בפיתוח קרקעות, מסר שכיום הם עוסקים בפיתוח אתרים להקמת כ־20 אלף יחידות דיור. לגבי 8,700 מהדירות הללו כבר הושגו הסכמים עם קבלנים לבנייתן. לגבי היתר תהיה ההתקשרות בקרוב. החברה פעילה כיום ב־42 פרוייקטים ו־40 פרוייקטים נמצאים בשלבי תכנון שונים.

העורך הכלכלי: צבי טימור

מן הגלריה הכלכלית

ברונו נשאר חייב

בוועדת הכלכלה של מפלגת העבודה, המנוהלת ע"י גד יעקבי, נכנס המרצה־האורח פרופ' מיכאל ברונו לעימות חריף למדי עם ראשי התק"ם, אהרון ידלין ושלמה לשם. ברונו יותר מ"רמז" כי במגזרים מסויימים יש ריכוז של מאזנים בעייתיים, וכי יש פערים בין קיבוץ לקיבוץ, בין תנועה לתנועה ובין מפעל למפעל. הוא גם הזכיר לראשי התק"ם את "השקעות הסרק" במניות בנקאיות ואחרות.

ברונו הודה, כי הריבית בעת תוכנית הייצוב היתה גבוהה מדי (לדבריו, הוא חשב כך גם אז). כן אישר שגם בראשית 1987 הריבית עלתה לרמה גבוהה מדי.

בעוד ברונו תובע מהתק"ם לשאת במחיר הכשלונות הכלכליים, הוא לא הסביר מי יישא במחיר הכשלונות בקביעת המדיניות. כן נשאר חייב תשובה לשאלתו של ידלין, מה פתאום מתנהגת הממשלה כמלווה בריבית בשוק האפור. הממשלה מגייסת כיום כסף בכ־5 אחוזים, היא מעמידה זאת לרשות הקונסולידציה ב־7.5 אחוזים ולכך יש להוסיף מרווח בנקאי של 1.75 אחוזים. בסך־הכל מתקבלים 9.25 אחוזים, גבוה ב־85 אחוז מעלות הכסף לממשלה. בקונסולידציה מסוג זה, המשקים שעומדים לשקם אותם רק ישקעו בחובות ארוכי־טווח, ויטבעו.

אם כי ברונו צדק בכך שבכל הסקטורים היו גם לווים וגם מלווים, היו כאלה שנשאו בנזק מהריבית הגבוהה והיו כאלה שנהנו מכך. אולם אימרה כללית וממוצעת זו מטשטשת את העובדה שגם הקיבוצים וגם המושבים היו סקטור לווה נטו, לכן הם באופן כולל ניזוקו. מן הראוי היה לקבוע את מידת הנזק ולפצות אותם על כך. ניתוח שנערך מלמד, כי כ־40 אחוז מכלל החוב צמח ונובע מתקופת הריבית הרצחנית.

חלק אחר מהחוב נוצר באופן ברור, כתוצאה מתפישת התנועות ההתיישבותיות, שהם לקחו על עצמם תפקידים ממלכתיים שלא על בסיס שיקולים עסקיים. גישה זו נתגלתה כמוטעית. עליהן היה לפעול בתפקידים ממלכתיים רק על בסיס תקציבים מאושרים ומוסעלים, כי היה גם פער בין האישור לבין התשלום.

לגבי העבר יש להסדיר את הנושאים על בסיס צודק. גם על בנק ישראל והממשלה לשאת בחלקם באחריות. נגיד בנק ישראל עצמו משוכנע כי יש מקום לשיקולים ערכיים בכלכלה, ולגבי דידו התנועה הקיבוצית היא ערך. לכן יש לזכור, כי אם תיהרס התנועה הזאת על אנשיה, לא יימצאו אנשים אחרים להקימה מחדש.

לא ה"רביזור" של גוגול

אמנון גולדשמידט נכנס החודש לתפקידו כמפקח על הבנקים. הבנקים קיבלו את המינוי בחששות מסויימים, אולם אין מתפקידו של המפקח להיות חביב על הלקוחות; ההיפך הוא הנכון, מבחינה זו, אמנון גולדשמידט אינו דומה ל"רביזור" של גוגול.

גולדשמידט רואה מתפקידיו לעגן את הוראות הפיקוח שנתקבלו בעקבות האירועים בחוק הבנקאות החדש העומד לפני הגשה לממשלה. הצעת החוק תעגן את ההוראות האדמיניסטרטיביות בחקיקה מתאימה. הוא בהחלט שואף לקדם את ייעול מערכת הבנקאות, ולדעתו תהליך זה לא מוצה עד תום. במצב הבעלות הנוכחי ניתן להתרשם, הוא אינו מוכן להשאיר תהליך זה רק בידי הנהלות הבנקים. הוא מוכן לתרום לתהליך זה ע"י ייעול הדיווח של הבנקים לבנק ישראל והעברתו למחשב, במקום עשרות הטפסים הנהוגים כיום. מאידך הוא ידרוש מהבנקים גילוי נאות בתחומים נוספים, כגון מערכי הצמדה, מבחינת סוג ומטבע וכד'.

אמנון גולדשמידט סבור גם כי המרווחים הבנקאיים גבוהים מדי, תופעה הנובעת מכך שהבנקים פועלים רק בכ־20 אחוז של שוק תיווך הכספים בעוד שכל היתר הוא רק תיווך בפקדונות שונים למתן הלוואות, עליהם המרווח קטן או אפסי. הוא משוכנע כי אין הממשלה צריכה לפעול באמצעות מערכת הבנקאות ולגלגל באמצעותם כספים מחוץ לתקציב. אם הממשלה רוצה לפעול כבנקאי, עליה להקים בנק לצורך זה.

ביקורו של גולדשמידט, שבשמשו משנה למפקח על הבנקים הוא גילה את המעילה הגדולה בבנק צפון־אמריקה. האורות האדומים נדלקו אצלו כאשר נודע לו שבנק צפון־אמריקה החל לגלגל צ'קים בנקאיים "עצמיים", ללא כיסוי, בין הבנקים. הוא גילה זאת, והבנק נתפס ע"י בנק ישראל תוך 24 שעות, בלי להמתין למימצאים פליליים מסוג אחר. בנק זה פשוט ניהל מערכת פנקסנות כפולה וכל עוד ספיחי גלגול הכספים מחוץ לבנק לא הגיעו לתוך ספרי הבנק, קשה היה לגלות את האמת. אין ביטחון בכך שדברים כאלה לא יתרחשו גם בעתיד, אם כי כיום דורש בנק ישראל מערכת בטחונות מצד בעלי־עניין בבנקים. כתוצאה מכך סירב בנק ישראל להיענות למספר הצעות של רוכשים פוטנציאליים.

עוד ניתן להתרשם, כי גולדשמידט ער לעובדה שבמערכת בנקאית כה פתוחה כמו הבנקאות הישראלית, קשה להשאיר פערי ריבית כפי שנהוג כיום בין הריבית הפנימית לבין הריבית החיצונית. אולם גם הוא עדיין שבוי בקונספציה לפיה יש לאזן את השיעורים באיזה שהוא מקום באמצע, ולא על רמת שיעורי הריבית הבינלאומיים. זה קרוב לוודאי לא יילך, כי הפירמות הפועלות בשוק העולמי לא יוכלו לשאת בייקור הריבית. לכן יש לחתור למצוא את האיזון על בסיס השיעור המבטא את עלות השימוש בכסף בכל העולם, ואין סיבה לכך שבישראל הוא יעלה יותר.

צבי טיאור

יפאן

צעדים הססניים נגד האפרטהייד

לוחמי הסחר היפאניים אינם אוהבים שמגבילים אותם, תהיה הסיבה אשר תהיה. לכן כאשר אתה שואל בעל עסקים יפאני על העיצומים נגד דרום־אפריקה, במחאה נגד מדיניות האפרטהייד, כל שתקבל בתגובה הוא חיוך נבוך.

איש עסקים יפאני אף הרחיק לכת בימים אלה, והביע בפומבי בדרום־אפריקה, תמיכה בהמשך הקשרים הכלכליים בין מדינה זו לבין יפאן. דבריו עוררו רוגז בקרב השחורים בדרום־אפריקה. לדברי יאשג'י אקאגאווה, נציג בכיר של חברת הענק בדרום־אפריקה, הקשרים הללו חיוניים לשני הצדדים והם "לעולם לא ינותקו". אקאגאווה אומנם דרש מפריטוריה לשים קץ לאפרטהייד, אך לגביו ולגבי פירמות יפאניות אחרות, המשך הסחר הוא בעל עדיפות ראשונה.

דובר הארגון לאחדות אפריקה באדיס־אבבה אמר, כי יש להוקיע את יפאן על עמדתה החלשה בעניין האפרטהייד. "הרלוונטיות של ממשלת יפאן באכיפת עיצומים החלטיים ומחייבים על דרום אפריקה אשמה בכך שבעלי עסקים יפאניים מדברים ביהירות כזאת", אמר. "הם בעלי עסקים", אמר פקיד במשרד החוץ היפאני. "רשמית אין להם מה להגיד בעניין, אך ביסודו של דבר הם חשים כי עיצומים אינם יכולים להתקבל על דעתן של חברות יפאניות."

דרום־אפריקה משמשת מקור של מחצבים למכונות התעשייה היפאנית — פחם, פלאטינה, זהב ומתכות אחרות מיובאים בכמויות גדולות. לדברי הפקיד של משרד החוץ היפאני, מנוסחים העיצומים היפאניים נגד דרום־אפריקה כדוגמת אלה של הקהילייה האירופית, וכוללים איסור יבוא של ברזל ופלדה דרום־אפריקניים; כן אוסרים יצוא של מחשבים, העלולים לסייע לפעולותיהם של ארגונים כגון הצבא והמשטרה האוכפים את האפרטהייד.

אולם במונחים דולריים התרחב הסחר בין שתי המדינות בשנתיים־שלוש האחרונות, ויפאן עומדת לעלות על ארה"ב כפארטנר המסחרי הראשי של דרום־אפריקה. לפי נתונים יפאניים רשמיים, עלה היקף הסחר הדו־צדדי מ־2.8 מיליארד דולר ב־1985 ל־3.6 מיליארד ב־1986. נראה שהשנה תחול עלייה נוספת, שהרי כבר במחצית הראשונה של השנה הגיע היקף הסחר הדו־צדדי ל־2 מיליארד דולר.

יפאן ודרום־אפריקה כוננו יחסים ביניהן ב־1952, אולם טוקיו מגבילה את נציגותה בפריטוריה לדרג של קונסוליה כללית ונמנעת מחילופי שגרירים, בשל עניין האפרטהייד.

מספר חברות מערביות יצאו אשתקד מדרום־אפריקה, תוך היענות לרגשות נגד האפרטהייד בארצותיהן, או בשל ספיקות ביציבותה הפוליטית של דרום־אפריקה בעתיד. אולם החברות היפאניות לא הצטרפו למסע זה של הוצאת השקעות, מטעם פשוט: "אין השקעות יפאניות בדרום־אפריקה", אומר פקיד משרד החוץ. ליותר מ־50 פירמות יפאניות יש משרדי ייצוג בדרום־אפריקה, אך לדברי הפקיד סגרו אשתקד 11 מבין הפירמות הללו את משרדיהן.

גרהם ארנשו, רויטר

ניהול חדש

■ אריה טסלר התמנה כמנכ"ל חברה ישראלית להספקה לחקלאות, חברה חדשה שהוקמה ע"י החברה לישראל, באמצעות סוכנות והספקה, המשווקת תשומות לחקלאות ולתעשייה. טסלר (42), בוגר כלכלה וסטטיסטיקה (אונ. ת"א), עבד באגף התקציבים באוצר, ניהל את אחת מחברות "כלל סחר" ובאחרונה שימש כמנכ"ל חברת "אגור".

180 אלף קונדומים

■ חברת "אגיס", יצרנית ויבואנית תרופות, רשמה באחרונה גידול של כ־80 אחוז במכירת קונדומים בשלושת החודשים האחרונים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כ־180 אלף יחידות של קונדומים, תוצרת חברת "רימבכר" מגרמניה המיובאים על־ידי "אגיס", נמכרים מדי חודש. בעקבות "טיפול" כלי התקשורת במחלת איידס, גדלה המודעות והוגבר השימוש במוצר. הקונדומים נמכרים לצרכן בבתי המרקחת ב־0.60 אגורות היחידה, לעומת 3 שקלים ל־3 יחידות קונדומים.

פורשים מ"איגוד"

■ בנק איגוד עורך התארגנות חדשה, במסגרת הגברת הייעול בעבודתו. הבנק הקים אגף עסקים בראשות מ. פידט, שיתמקד בפעילות ונהלי אשראי וירכז את הפעילות העסקית עם הלקוחות הגדולים. מערך הסניפים יופעל תחת מסגרת ארגונית, ובראשו יעמוד מ. ענבר. בראש אגף המינהל יעמוד ר. פינק, ואילו המשנה למנכ"ל, י. סגל, הודיע על רצונו לפרוש מהבנק והוא יסיים את תפקידו בסוף החודש.

חדשות המשק

חובי הריבית יעלו ל־420 מיליון ש"ח

היקף חיובי ריבית החוכה לרביע השלישי של השנה עשוי להגיע ל־420־400 מיליון ש"ח — מעריכים באחד הבנקים הגדולים. הריבית תיגבה מלקוחות הבנקים ב־30 בספטמבר. יצויין, כי חיובי הריבית ברביע הראשון של השנה הסתכמו ב־320 מיליון ש"ח וברביע השני הם הגיעו ל־370 מיליון ש"ח.

ב־23 ביולי הורדה הריבית הבסיסית, וה"פריים" עומד מאז על 1.25 אחוזים לחודש. אולם היקף חיובי הריבית יגדל ברביע הנוכחי בגלל המשך הגידול באשראי לציבור, שהגיע בתחילת ספטמבר ל־9.2 מיליארד ש"ח. בדרך כלל יוצרים חיובי הריבית מדרגה נוספת באשראי ובבנקים צופים כי בתחילת הרביע הרביעי הוא יתקרב ל־10 מיליארד ש"ח.

הרמה הגבוהה של ריבית הזכות על הפקדונות השקליים נשמרה גם אתמול, ועל פקדונות גדולים (ג'מבו) המשיכו הבנקים לשלם עד 18 אחוז בחישוב שנתי.

א. נ.

מגעים עם מצרים להקמת תחנת כוח סולארית

במהלך פגישות שנערכו באחרונה בירושלים ובקאהיר, בין פקידים מצריים לנציגי חברת "לוז תעשיות", הצהירו שתי המדינות על תמיכתן בהקמת תחנת כוח סולארית של "לוז" במצרים.

נציג "לוז" מסרו, כי המצרים מנסים עתה למצוא מימון לפרוייקט וכי הממשלה המצרית הגישה בקשת מימון לסוכנות הבינלאומית לפיתוח בוושינגטון, למטרה זו. פקיד הסוכנות הבינלאומית לפיתוח בקאהיר ביקר באחרונה ב"לוז". ביקור זה קדם לביקורו של שליח מיוחד מטעם שר האנרגיה המצרי.

מחברת "לוז" נמסר עוד, כי לאחר חתימת החוזה לרכישת אנרגיה לתחנת כוח סולארית בדרום הנגב, במאי 87, בודקת עתה החברה כמה דרכים למימון הפרוייקט. הצעת המימון תוגש למוסדות הממשלתיים. לקראת סוף השנה. על־פי התחזיות, אם יוחל בעבודה מהלך השנה הבאה, תפעל התחנה עד 1990.

עם כניסתו לתפקידו אמר המנכ"ל החדש של "לוז תעשיות", ישראל קרויזר, כי החברה תמשיך לתמוך בפרוייקטים קיימים של "לוז" בארה"ב, ובמקביל תשים דגש בפיתוח טכנולוגיה סולארית עתידית. קרויזר, בן 35, זכה בקידום מהיר ביותר בחברה, בעיקר בזכות מעורבותו בפיתוח תחנות הכוח הסולאריות של "לוז".

אודי נחשון

גידול בסחר עם צרפת

גידול של עשרות אחוזים נרשם במחצית הראשונה של השנה בהיקף הסחר בין ישראל לצרפת. היצוא הישראלי לצרפת גדל בתקופה זו ב־47 אחוז והסתכם ב־224 מיליון דולר, בעוד היבוא מצרפת גדל ב־53 אחוז והסתכם ב־277 מיליון דולר.

בשבוע שעבר ביקרה בצרפת משלחת וכה נציגי חברה להתפלת מיים מישראל, כדי לדון עם גורמים צרפתיים בשיתוף פעולה בתחום זה במדינות שלישיות. שרי התעשייה של ישראל וצרפת, אריאל שרון ואלן מדלן שנועדו בפאריס, קיבלו דיווח. כי בחודשים האחרונים נרשמה עלייה משמעותית במספר ההסכמים המסחריים בין חברות ישראליות לצרפתיות.

א. נ.

שמיר הבטיח לקדם ביצוע הסדר עם התק"ם

ראש הממשלה יצחק שמיר הבטיח למזכיר התק"ם אהרן ידלין לקדם את ביצוע ההסדר לפריסת חובות התק"ם. בפגישה בין השניים אמר ידלין, כי ההסכם עם התק"ם אינו מתבצע כלפי שסוכם. ידלין גם דרש ערבות מדינה ליישובי הספר וקו העימות, וביקש משמיר להבטיח כי מחיקת החובות ליישובי הבקעה והגולן לא תהיה על חשבון תקציבי הפיתוח בשנים הבאות.

כן ביקש מזכיר התק"ם להעניק לתנועה את שתי מנות הפריסה באפריל 88, ובכך לקצר את ההסדר, שהיה צריך להתחלק על פני ארבע שנים — או, לחילופין, לפצות את התק"ם במדד או בריבית. עוד ביקש ידלין, להבטיח תקציב משמעותי למשרד החקלאות לצרכי מחיקת החובות.

שמיר הבטיח שישוחח עם שר האוצר בעניין הערבות ליישובי הספר וקו העימות, והטיל על יועצו הכלכלי, עמוס רובין, לבדוק נושאים שאינם מתבצעים בהסדר עם התק"ם.

א. נ.

גלגלי הבורסה

העמיק השפל

אתמול העמיק השפל בשוק המניות בהשפעת הייקור הנוסף של האשראי. החוצעים במניות ההרשמיות והגיעו ל־11.6 מיליון ש"ח. בערך הביקושים הסתכמו ב־1.2 מיליון ש"ח. 255 ירדו, 82 עלו ו־43 נשארו בלי שינוי. החוצעים במניות ההסדר הסתכמו ב־641 אלף ש"ח והביקושים ב־285 אלף ש"ח. עלו 4, ירדו 8 ו־11 נשארו בלי שינוי.

בשוק איגרות החוב היתה מגמה מעורבת, בהשפעת שמועות סותרות על מדד אוגוסט, שיפורסם היום. הידיעות המוקדמות, נעו בין מדד בקירבת האפס לבין מדד בקרבת 2%.

הציבור הוציא אתמול מקרנות הנאמנות 3 מיליוני ש"ח.

בהתנתמות־יותר נפתחו גם אתמול שתי הנפקות בנק ישראל בערך נקוב כולל של 45 מיליון. הזמנות הציבור הסתכמו ב־58 מיליון ש"ח.

"שגיא" נמכר ב־99% מע"נ (לעומת מחיר המינימום של 94%) ו"גלילי" ב־95% מע"נ (לעומת מחיר המינימום של 88%).

של המטבעות עלה אתמול ב־0.12% ל־1.6787 ש"ח. השער הדולר היציג עלה ב־0.41% ל־1.6005 ש"ח. דולר נוסעים — 1.8812 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.70 ל־1.71 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 8.5% (כלל נדל"ן) ל־0.25% (אלרון). המחזור הגדול ביותר — 377 אלף ש"ח — היה באלרון.

במניות ההסדר נעו עליות השערים בין 0.2% (הפועלים למוכ"ז) ל־1.4% (מימון סדר 5), לעומתן ירדו הפועלים ע"ש ב־0.6% ואגוד רג' ב־0.1%. תשואותיהן השנתיות נעו בין 12.71% (דיסקונט א') ל־12.99% (אי די בי רג'). הפועלים ע"ש — 12.84%, הפועלים למוכ"ז — 12.81%. המחזור במניות ההסדר הגיע ל־2.8 מיליון ש"ח.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלתה הסקנות 05 ב־1.5%, תוך ביקושים גדולים. לעומתה נעו הירידות בין 1.0% (כללי מ"ר 1) ל־2.0% (פ.י.ב.י.). בהסקנות 01 היה היצע, שהביא לירידת שערה ב־1.6%.

במניות ההרשמיות בלטה העלייה ב־10% בדפק. לעומתה בלטו הירידות ב־10% במניות: התכוף 5, דסקו רג', כרמל ש"ח, אדנים 01, טפחות רג' ש', תעש' מזרל, אמפא. המחזור במניות ההרשמיות הסתכם ב־12.7 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב ערך השוק של הצמודות למדד ירד ב־0.04%, בעוד שהצמודות למט"ח עלו ב־0.26% בממוצע. המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־6 מיליוני ש"ח.

במילווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 14.5% ל־14.75%, תוך מחזור קטן של 1.1 מיליון ש"ח.

אלחנן הורוביץ

מפופ ומשם

מה חדש?

בקינגהאם מחוץ ל„פליטווד מק"

מאת עופר ניר

לינדסי בקינגהאם, אחד מסולניה של להקת „פליטווד מק", הודיע על פרישתו, לאחר כ־12 שנה עם הלהקה, במהלכן השתתף באחד התקליטים הנמכרים ביותר בעשור האחרון — „שמועות". בקינגהאם, כבר החל בקריירה סולנית תוך כדי עבודתו עם הלהקה, יתרכז מעתה בפעילות הזאת בלבד. במקומו, צורפו ללהקה שני חברים חדשים — בילי ברנט וריק ויטו. שניהם שרים ומנגנים גיטרה. ויטו וברנט יפגשו את הקהל של „פליטווד מק" כבר בעוד שבועות אחדים, במסע־ההופעות של הלהקה, בארצות הברית...

● אמן הראפ הניו־יורקי, סקוט להדרוק, מת. כפי הנראה, היה מעורב במלחמת כנופיות ברובע ברונקס... ברנרון, מנהיג הלהקה האנגלית „רומח הגורל", הובהל לבית־חולים כשהוא סובל מחום גבוה מאוד ומנפיחות עזה ברגלו. הרופאים חוששים מזיהום פנימי כלשהו שפגע בכלי־הדם...

● תערוכה מציוריו של חבר להקת „האבנים המתגלגלות", רון ווד, תוצג בחודש הבא בלונדון. בתערוכה, דיוקנאותיהם של עמיתים מוסיקאים וסתם ידידים שלו. בעוד חודשיים תראה־אור האוטוביוגרפיה שלו וזו שגם אליה יצורפו אחדים מציוריו ורישומיו, לאורך הקריירה שלו...

● תקליטים חדשים, בקרוב, למייק אולדפילד, ריי פרקר (ההוא ששר את שיר הנושא לסרט „מגרשי השדים") וגם הגיטריסט הותיק, דוואין אדי, שהקליט קטע של פול מקארטני „רוקסטרה", עם ליווי של מקארטני בבאס...

אדם

אגדה שהיתה

מאת עופר ניר

הידיעות ששמו קץ לחייו של פיטר טוש, חיסלו עוד אגדת־רגאי אחת. מי שרצח אותו חיסל לא רק אדם, גם כשרון גדול. כפי הידוע, התפרצו שודדים לביתו ובמהלך מעשה הפשע הזה נפצעו קשה עוד חמישה אנשים בהם גם אשתו. טוש ואדם נוסף, נרצחו.

הוא נולד בקינגסטון, ג'מייקה, בשנת 1944. שמו מלידה, פיטר מקינטוש. הוא קיצר אותו כאשר החל לעבוד כמוסיקאי מקצועי. ניגן קלידים וגיטרות, כתב שירים עם מסרים חברתיים־פוליטיים ברורים. הצטרף לבוב מארלי ובאני ליווינגסטון בלהקת „המקוננים" וכתב, בין היתר, את השיר הידוע „עמוד והתקומם (על זכויותיך)".

בשנת 1974 החל בקאריירה סולנית תוך התנגשויות שבות ונשנות עם הממסד ועם המשטרה. שירים אחדים שלו נאסרו לשידור וכהם „התירו זאת", שהטיף לביטול האיסור על שימוש במריחואנה. באלבומו „זכויות שוות", הביע טוש את דעותיו הנחרצות בדבר גזענות ודיכוי השחורים. מייק ג'אגר וקית ריצ'ארד אהבו את החומר שלו, והחתימו אותו בחברת התקליטים שלהם. הם אף השתתפו באחד משיריו, שיצא לשוק במהדורה מצומצמת.

טוש אמור היה להגיע ארצה, לפני שנים אחדות, אך בטרם נקבע תאריך, פירסם הודעה חריפה בגנות המדיניות הישראלית בשטחים וסירובו להופיע כאן. עכשיו, כבר לא תהיה הזדמנות, לא לטוש ולא לקהל חובבי הרגאי בישראל.

הצד השלישי של התקליט

טי. טי. די.

מאת עופר ניר

קיימת אצלנו נטייה, לא לגמרי מוטעית, לחשוד במי שעתונות־הפופ לצעירים באנגליה, ממהרת לקשור לה כתרים על סמך תקליטון אחד בלבד. אחד השמות הלוהטים כעת באנגליה הוא טרנס טרנט ד'ארבי (להלן: טי. טי. די.). עם צאת התקליטון הראשון שלו „אם תתני לי להישאר", הוצפו הקוראים בכמות אדירה של חומר כתוב ומצולם (אין ספק שיש לבחור חוש ויזואלי יוצא מן הכלל). היינו צריכים להמתין לאלבום הראשון בהדפסת מקומית — מי שלא מיהר לרכוש אותו בתוצרת חוץ — כדי להיווכח שהטעם. יש לתקליטון כיסוי. ד'ארבי, הוא ללא ספק כשרון גדול, רבגוני, זמר מעולה, אולי זמר־הנשמה המוכשר ביותר שנתגלה באנגליה.

חייבים לציין למען הדיוק שהוא אינו אנגלי, אלא אמריקני במוצאו. מוסיקת הנשמה, פופ בכלל, חרשה לו, עד גיל מבוגר למדי, הוא טוען, גדל על תפריט שמרני של גוספל, שירי־דת. אביו היה כומר, אמו, עקרת־בית וזמרת גוספל מבוקשת מאוד. ד'ארבי אומר שיש במורשת שלו תערובת משונה אינדיאנית־אירית־סקוטית־קריאולית. הוא טוען כי זהו שמו האמיתי רק את הגרש מעל לאות ד', הוסיף בשביל הגימיק.

למרות המראה השבירירי שלו, היה ד'ארבי אלוף־אגרוף במסגרת חובבנית. הוא התאגרף גם במסגרת הצבא, בגרמניה, שם הוצב ביחידה שבה שירת, כמה שנים טובות קודם לכן, אלביס פרסלי. במסגרת שירותו הצבאי החל לגלות את קולו. הוא הגיע לאנגליה והחליט שזה המקום בשבילו.

ד'ארבי מעורר אנטגוניזם משום שאינו מצטנע, כיאה וכיאות לזמר חדש. הוא אינו מהסס להצהיר על עצמו כגאון־מוסיקלי. בביוגראפיה הרשמית, מטעם חברת־התקליטים שלו, הוא מוצג כטיפוס אינטלקטואלי כלשהו, המעדיף לקרוא יותר מכל דבר אחר. בין גיבוריו הוא מונה, מצד אחד, מנהיגי שחורים כמרטין לותר קינג ומלקולם אקס, ג'יימס בולדווין ומוחמד עלי ומצד שני, אנשי־קולנוע ידועים כאלפרד היצ'קוק, מרלון ברנדו ולורייין באקול. גם את צ'ייקובסקי הוא מונה ברשימת הנערצים עליו.

בחודש דצמבר, החודש המוצלח ביותר להופעות, הוא יגיע לאלברט הול ולבריקסטון אקדמי בלונדון. אולמות מכובדים למדיי אבל את ד'ארבי, כך מכל מקום על־פי הצהרותיו, מוסיקה לא מעניינת כל־כך. הוא יודע שהוא כוכב והוא נהנה מזה, אבל זו אינה התחנה האחרונה בקריירה שלו. „מוסיקה זו משהו שהייתי חייב להוציא החוצה. „הוא אומר. „עשיתי את זה ועכשיו אני מוכן לדברים אחרים. קולנוע למשל. הייתי רוצה לביים סרטים, לא זבלים. אלא סרטים בעלי משמעות."

בינתיים, ד'ארבי המכיר בערך עצמו מצהיר לתיקשורת: ... „בשביל להגדיר את השירים שלי, יצטרך מילון ובסטר להיכתב מחדש. „הוא מכריז. „אין מלים מתאימות לתאר כמה שהתקליט שלי מבריק. אני גאון, לא תשמעו אותי שר שיר מחורבן. גם אם יוצא לי שיר כזה בטעות, לא אקליט אותו. לא אכפת לי מה אומרים עליי. אני שחצן בסדר, אני שחצן. אז מה? אומרים גם שאני קצת מטורף? מי יוכל לומר, מיהו שפוי ומי מטורף?"

האם יש לנו עסק עם מוחמד עלי של הפופ, או שמדובר באיסטראטגיה מתוכננת היטב של יחסי־הציבור שלו? אילמלא היה מוכשר באמת, אפשר היה לפטור את הסיפור — במקום בקישקוש של מגלומן, אבל הוא באמת טוב לכן, כשהוא אומר, שהיה קל להקליט תקליט אחד ויחיד ולהיעלם מן השטח, זה נשמע מפחיד, אפילו אם הוא יעשה את המשפט הזה בעוד זמן לא רב.

„בעתיד, בין 27 תקליטים של הביטלס ו־56 של אלביס, יהיה רשום: טרנס טרנט ד'ארבי — תקליט אחד. זה מוצא חן בעיני". הוא אומר, ולכן תאמינו. „לעשות תקליט אחד, מבריק, ולהיעלם. למות לפני שיתחיל לשעמם אותי ורצוי, עשיר מספיק להשאיר משהו למס־הכנסה."

וככן, חברים חברות, קנו את התקליט „מציג את הקו הנוקשה". קודם כל, משום שזהו תקליט טוב. ואולי, אולי, הוא יקיים את האיום שלו וזה יישאר תקליטו האחד והיחיד שווה לשמור בבית.

טרנס טרנט ד'ארבי

תקליט

מעורב הודי

מאת יוסי ונונו

זאקיר חוסין „עושים מוסיקה" ECM, יבוא.

התקליט הזה יזכיר להרבה חובבי ג'אז את „שאקטי" — ההרכב המצוין שהקים בזמנו ג'ון מקלפלין. השתתפותו של מקלפלין, בתקליט הזה, תורמת ליצירת הדימוי הזה.

ההבדל קשור למרחק שעבר מ„שאקטי" עד היום. אם בזמנו הבסיס היה הג'אז, הרי שבתקליט הנוכחי הבסיס הוא המוסיקה ההודית. אין ספק שהעבודה של חוסין עם מוסיקאים מערביים השפיעה על השורשים ההודיים שלה, הן במיבנה המוסיקה והן בטכניקת הנגינה. חוסין השכיל הרבה יותר ג'אז ממה שחשב בזמנו.

המיקרה של המוסיקאים ההודים מזכיר את פאקו דה־לוציה. אם בתחילה אימצו גיטריסטים כמו די־מיולה, מקלפלין וקוריאל טכניקות ומיבנים מוסיקאליים שמקורם בפלמנקו והטמיעו אותם בג'אז הרי שהיום דה־לוציה מתחיל מהפלמנקו המקורי ומטמיע בתוכו את מה שהספיק בינתיים ללמוד. דבר מעניין נוסף בתקליט הוא השתתפותו של, יאן גרברק, הסקסופוניסט, שהופיע לא מזמן בארץ.

בתקליטיו של גרברק אפשר לשמוע את הכבוד שהוא רוחש לסיגנונות מוסיקאליים שונים והאופן בו הוא משלב אותם ביצירותיו. גרברק מנגן כימעט בשפת המקור. מאזין שאינו מכיר את הנסיבות הפועלות יתקשה לזהות את גרברק כאמן מערבי.

נגן מעניין נוסף הוא HAR-IPRASAD CHAURASIA — חלילן הודי. כמו חוסין אפשר לחוש בנגינתו את השפעת הצליל המערבי. הצליל של החליל ההודי נותן יופי של קונטרה ועם זאת משלים מוסיקאלית את הסקסופון של גרברק.

מעבר ליכולת הנגינה הווירטואוזית של כל אחד מהמשתתפים בתקליט, השילוב המיקצועי במקצת של מערב ומזרח, כמו גם העובדה שמדובר בתהליך בלתי־הפיך של יצירה מוסיקאלית, הרי מדובר, בתקליט הזה, באמנים אמיתיים, מוסיקאים נדירים שהעניין שלהם במזרח, או אפילו במוסיקה הספרדית כמו במקרה של מקלפלין, נובע מאישיותם ולא ממניע אנתרופולוגי או מסחרי. [illegible] במוסיקאים הודים [illegible] להתפתח חייב לבוא גם [illegible] היינו, ממזרח למערב. [illegible] לפתוח בתקליט הזה, [illegible]

אני מניח שביחס לחוסין [illegible] כמו גם דה לוציה. הטענות על [illegible] עצמו למערב, לא רק שלא גורעות [illegible] אלא מקדמות את המוסיקה [illegible] נוספות.

כדאי במיוחד להקשיב ל[illegible] מוסיקה" שכתב חוסין, [illegible] מציין שכתב מקלפלין. [illegible] שכתבו חוסין ומקלפלין [illegible] חוסין למקלפלין [illegible] ל-CAURASIA, לטנור, [illegible] גרברק ב־SHRAH, [illegible] בתיפוף של חוסין [illegible]

עצה אחרונה, התקליט [illegible] הדרך הטובה להתחיל [illegible] הנגינה ההודית. כדאי [illegible] התקליט הזה הוא שיא [illegible] מקלפלין ועם עוד [illegible] מצויינים שמופיעים עם ECM [illegible] מומלץ.

רדיו

25 שנים ל„איילנד"

מאת עופר ניר

לפני 25 שנה הצליחה נערה בת 14 ושמה מילי סמול (למעשה, לא השתמשה בשם־משפחתה, אבל בארץ העדיפו לקרוא לה משום־מה, מילי הקטנה), בלהיט גדול מאוד, „נערי סוכריה על מקל". היה זה להיטה האחד והיחיד ומאז, פרשה מן ה„פופ" והעדיפה להתמסר לבנטיה. לפני חודשים אחדים יצא התקליטון הזה, פעם נוספת, לחנויות באנגליה. העילה: חברת התקליטים „איילנד" מציינת 25 שנים להקמתה ומילי היתה הזמרת הראשונה שהוחתמה בחברה.

בארץ חוגגים עם „איילנד" את רבע־המאה הראשון. גלי־צה"ל יקדישו מירתון בן חמש־שעות, משעה עשר בלילה ועד שלוש לפנות בוקר, ביום ו' הקרוב, לחברת־התקליטים ומיבחר להיטיה. יואב קוטנר יערוך התוכנית. „החברה הכללית למוסיקה", המייצגת את „איילנד" בארץ, תוציא תקליט־כפול המוקדש לאמני החברה.

„איילנד" הוקמה על־ידי כריס בלקוול, ממוצא אנגלי, שנולד וגדל בג'מייקה, בן למשפחה עשירה, שאהב מילדות את המוסיקה העממית של בני־האי. [illegible] הרגאי — ועוד קודם לכן, ה„סקה" [illegible] שממנו התפתח הרגאי [illegible] העולם. מילי היתה הזולה, אחריה [illegible] נוספים. הגדול מכולם היה בוב מארלי [illegible] ה־60 היו חתומים באיילנד גם [illegible] רוק מכובדות כמו „טראפיק", [illegible] להקה [illegible] הצמיחה את [illegible] מ„טראפיק" יצא סטיב ווינווד, [illegible] „להוליווד" [illegible] „איילנד" [illegible] החמה ביותר כיום „יו 2" [illegible] שנה ל„איילנד" [illegible] שיכראו.

מספרים מדברים

מדונה: כל הנתונים

מאת עופר ניר

עכשיו כבר ברור, כי מדונה הצליחה לשבור לפחות שני שיאים. ראשית, היא הזמרת הראשונה שלזכותה שישה להיטים במקום הראשון במצעד האמריקני. האשה הקודמת שהחזיקה בשיא היתה דיאנה־רוס לזכותה חמישה להיטי מקום ראשון. שנית ולא פחות משמעותי, לא רק שהיא הזמרת המצליחה ביותר בשנות ה־80, היא אמן־הפופ המצליח ביותר. שכן היא שברה, במקביל, גם את השיא בו החזיקו דאריל הול וג'ון אוטס. אם לוקחים בחשבון שסיפור ההצלחה שלה החל לפני שלוש שנים בלבד, הרי שהנתונים הללו נראים מרשימים עוד יותר.

הלהיט האחרון שלה, שהגיע לראש המיצעד האמריקני היה „מי הנערה הזאת". גם באנגליה, היה השיר הזה במקום הראשון, אם כי הצליח להגיע „רק" חמש פעמים לצמרת, אחד פחות מאמריקה. „פתח את ליבך" הסתפק במקום הרביעי באנגליה וראשון בארה"ב. בסך־הכל, נרשמו לזכותה של מדונה 16 תקליטונים במיצעד האנגלי ורק שניים מהם לא הצליחו להגיע אל עשרת הראשונים — „הגבול" (מקום 56) ו„כוכב מזל" (שנעצר במקום ה־14).

לא מכבר, עם הופעותיה של מדונה באנגליה, נתבקשו מאזיני „רדיו קפיטל" בלונדון, לדרג את להיטיה של הזמרת. במקום הראשון, בדירוג המאזינים, היה „מטורפת עליך" ואחריו „חופשה", „מי הנערה הזאת", „בכיף" ו„עצב אמיתי".

במקביל, פירסם ה„רקורד מירור" נתוני מכירות (אם כי לא רשמיים) של כל התקליטונים שלה. מסתבר שטעם הקהל, כפי שבא לידי ביטוי במישאל של תחנת־הרדיו, לא תאם בדיוק את נתוני המכירות. התקליטון הנמכר ביותר של מדונה (כ־765 אלף עותקים) הוא „בכיף" ואחריו מדורגים „כמו בתולה" (725 אלף) ו„אבא אל תטיף" (כ־550 אלף). מדונה מכרה באנגליה עד כה למעלה משישה מליון ומאה אלף עותקים מ־16 תקליטוניה פלוס 3.65 מליון אלבומים.

מדונה

רגרסיה בשיתוף הציבור

מי מחליט איך נחיה?

לאחרונה „תוקן" הכנסת סעיף בחוק התכנון והבנייה העוסק בנושא הגשת התנגדויות לתוכניות בניין, אשר לו השלכה על איכות חיינו וסביבתנו. אם בעבר יכול היה „כל המעוניין בקרקע או בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי תוכנית שהופקדה רשאי להגיש התנגדות לתוכנית" (סעיף 100 לחוק התכנון) באמצעות מכתב רגיל, הרי כיום, לאחר תיקון החוק, מוטלות על המגיש התנגדות דרישות נוספות.

החוק החדש קובע, כי „התנגדות לתוכנית לא תתקבל ולא תידון, אלא אם הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת".

קיימות מספר משמעויות לתיקון זה. אם בעשור האחרון קיימת בעולם המערבי מגמה של מעורבות הציבור בתכנון ובנושאים רבים אחרים, מהווה התיקון שנעשה רגרסיה והוא מקים מכשולים לציבור שאיכפת לו.

הכנס הארצי ה־8 לשלטון ולמינהל מקומי הציג את נושא מעורבות הציבור בחיי הקהילה, שיתופו של האזרח „הלכה למעשה" בתכנון שכונתי, הבלי, מטרופוליטני ועירוני" ושותפות הציבור במערכת ההחלטות העירוניות. ואילו בשטח נתקלת מעורבות הציבור באטימות מצד ראשי רשויות רבות.

הגדיל לעשות יו"ר מרכז השלטון המקומי, המנסה להכשיל פעילות וולונטארית של עמותת אזרחים הפועלת מזה כשלוש שנים בפתח־תקווה. העמותה מונה כ־10,000 תושבים ופועלת למען שיפור איכות החיים והסביבה בעיר. העיריה הגיבה בהסתייגות ובהשגות על פעילותה החיובית של העמותה, במקום לברך עליה. עמותות מסוג זה פועלות זה כ־20 שנה בארה"ב ובמדינות מערביות אחרות והתופעה של מעורבות הציבור בחיי הקהילה נלמדת במוסדות אקדמיים ובמסגרות אחרות.

לתיקון החוק שאושר אספקט נוסף. התצהיר שהמתנגד לתוכנית נדרש להגיש, צריך להיות חתום על־ידי עורך־דין, שופט, או ראש עיר. דרישה זו כרוכה לא רק בהוצאות נוספות ובבזבוז זמן, אלא גם בניגוד אינטרסים, משום שברוב הערים יו"ר הוועדה לתכנון ולבנייה הוא ראש העיר וצריך להחתום על תוכנית שהוא אחד מיוזמיה.

התצהיר שמגיש המתנגד צריך להיות מלווה בהנמקות ועובדות, ולא כל אזרח מסוגל לנתח תוכנית בניין ערים ולעמוד את השלכותיה על הנזקים שייגרמו לו.

חלק מהתוכניות מתוכננות לצאת לפועל רק לאחר מספר שנים מיום אישורן הסופי, כך שביצוען נדחה. השלכותיהן של אותן תוכניות מופיעות רק לאחר מספר שנים, ורק אז מסתברת לאזרח מידת הנזק וירידת איכות סביבתו בגינן. הגשת תביעת פיצויים בשלב זה שואפת לאפס, משום שסעיף 197 לחוק התכנון והבנייה מגביל את האזרח להגיש תביעת פיצויים „תוך שנה מיום כניסתה של התוכנית לתוקף". אמנם „שר־הפנים רשאי להאריך את התקופה האמורה אם היתה סיבה סבירה לכך אף אם כבר עברה התקופה", אולם מהי סיבה סבירה? ועד כמה יכול השר להאריך את התקופה? האם אזרח שמגלה את משמעות התכנון מספר שנים לאחר שהתוכנית הוגשה יוכל להגיש תביעת פיצויים? מדי יום אנו נתקלים בחריגות בניה, בפעילות עסקים ללא רשיון ובפעילות עסקים המהווים מטרדים סביבתיים קשים, וקיים חשש ששיקולים פוליטיים ינחו את החלטתו של שר־הפנים.

יוזמי התיקון לחוק טענו בין היתר, כי כוונתם למנוע עיכובם של הליכי תכנון ללא עילה מוצדקת. מחקר שנעשה בטכניון ע"י פרופ' ר. אלתרמן מהפקולטה לארכיטקטורה בדק מאות תוכניות והתברר שמרבית ההתנגדויות היו רלוונטיות. כך שלטיעון של קיצור משך התוכנית אין כל בסיס. להיפך, כתוצאה מהתיקון לחוק נדרשת כעת הוועדה לבדוק את התצהירים ודבר זה מסרבל את התהליכים וכרוך בגידול כוח אדם על חשבון משלם המיסים.

תהליכי התכנון והבנייה בארץ סובלים מביורוקרטיה מסורבלת. אישור תיק בניין מתארך למספר שנים ברשויות אחרות, כי במקום שיעסקו בדבר אנשי מקצוע, עוסקים בו פוליטיקאים. אישורו של תיק בניין יכול היה להתקצר, בהנחה שהוא עומד בקריטריונים שנמסרו על־ידי המחלקה המתאימה ברשות המקומית. חוקים אחרים, ובהם בקשה לתוספת של 6 אחוזים לבנייה, הקלות למיניהן וכיו"ב, יעברו מסלול אחר, ארוך יותר. בפועל, דווקא תיקי בניין אלה מוגשים במקרים רבים על־ידי „אנשי שלומנו", ואלה מאושרים על־ידי הפוליטיקאים המיטיבים עימם.

לתכנון ולבנייה השלכות דומיננטיות על איכות חיינו וסביבתנו. לצערי מעטים המופקדים על כך פועלים באופן רציונאלי, ורק לקראת הבחירות הם „מתעוררים". אז נסללות דרכים, נשתלים עצים, נבנים מבני ציבור ומוצבים שלטים רבים שהפכו לנורמה ואופנה לפעילותה של הרשות המקומית. אני מקווה שהזכרון של האזרחים לא יצטמצם לשנה האחרונה בלבד.

אבי מילר
מתכנן עירוני סביבתי

ראש לעונה אחת

הראש האינדיאני לא נח לרגעו מה שהיה טוב לפני שנה בוודאי לא יהיה טוב השנה. צריך להמציא חדש. מוכרחים לצאת עם דגמים יוצאי דופן, שאפילו בלונדון או רומא עדיין לא מוכרים. לפעמים יש „פאשלות". דגם שאמנם נראה בתצוגה משעשע אבל לא נמכר. מה לעשות, גם הישראלים הנועזים ביותר לא תמיד מקבלים את כל השגעונות.

אבל הראש של „ראש אינדיאני", נסים מורחי, לא נכנע לקולקציה קונבנציונאלית. הוא הופך עולמות, והקולקציה החדשה שוב שונה ומיוחדת, אולי יותר מאשר הקודמת. כך גם אוסף סתיו/חורף 1987/88 של „ראש אינדיאני", אשר הוצגה לפני עיתונאי האופנה בתחילת ספטמבר במלון דן תל־אביב. כמעט הכל חדש, צבעוני, מעניין, נועז ועליז. הרבה סריגים (היפים הם אלה בעלי שני חלקים) חצאיות מיני (בכלל היה שם הרבה מיני ודי נועז) וחלוצות הדוקות, המדגישות את המותן. היו גם מכנסי גוף סרוגים ותולצות טוניקה רפוי. הסוודרים (יוניסקס) ואפודות ללא שרוולים הם לגברים בלבד, בחלקם בצבעים עזים: אדום, ירוק, כחול, אך רובם בדוגמאות כגון: ג'קרד, נקודות, עיגולים, פסים אותיות, ואפילו פרח גדול.

המיוחד העונה אצל האינדיאנים הן הנעלים: נעלי עבודה גסות שחורות, ממש מכערות את רגלי הבנות. למה? ככה סתם. דבר נוסף הוא, החגורה מגומי, מאור רחבה, צמודה ועולה מן המותן ובעלת מראה סקסי. עוד בולטים פריטי לבוש כגון: חצאיות, מיני צרות, או ארוכות בעלות קפלים, או קלוש מלא, חולצות, מקטורנים ג'קטים וחולצות מבד ארום משוכץ במראה הסקוטי. סריג פטנט משתלב הרבה באימרת החולצה ומעניק לה מראה צמוד לגוף. הבלייזרים ארוכים בדרך־כלל, חופשיים, כתפיים מודגשות וקו א־סימטרי.

רוב הביגוד הנו א־סימטרי ואימרת השמלות לפעמים משחקת בין הברכיים והקרסוליים. חצאיות המיני מבד קצרות מאוד ובעלות ארבעה שסעים קטנים, ממש מחניף לגיזרה. מאוד יפה מתקבלת חצאית סקוטית שהיא באורך עד כמעט לקרסול, ומעליה קצר יותר — חצאית בופון בצבע אחיד.

הגברים ממשיכים בדגם המכנסיים של השנה שעברה: צמוד בישבן, ורחב וחופשי על־ידי תוספת כמה פנסים בחגורה מלפנים, רגל מתרחבת כלפי מעלה וצרה כלפי מטה. החולצות של הגברים בשילובי צבעים: סגול, משבצות, אפור. הצווארון קטן, או סיני והביטנה שחורה. השמלות השחורות של הנשים אינן חידוש מרשים, אבל טוב שתהיה בארון שמלה כזאת קטנה־שחורה.

חברים עושים רושם של „בד לעונה אחת" וזה קצת חבל: הרבה ויסקוזה, פטר, ג'ינס, פוליאסטר, סריגים מאקרילן ומעט כותנה.

המחיר מאד סביר, וכל צעיר או צעירה יכולים להרשות לעצמם לרכוש פריט אחד או שניים. מחירי המכנסיים נעים בין 65 ל־45 ש"ח. החולצות אותו הדבר. החצאיות: 74־55 ש"ח. בגדי ערב החל ב־75 ש"ח. סריגים: 75־60 ש"ח.

על עיצוב הקולקציה נצחה „אילנה כרמלי" האומרת שכדאי לקבל ייעוץ — איך וכיצד ללבוש את הבגד. צריך לדעת לאבור אותו ולהתאימו לצלליות של כל אחד לחוד. לדעתה, יכולים ללבוש את פריטי „ראש אינדיאני" בכל שעות היום — גם נועזים וגם שמרנים. כמובן, לא הכל מתאים לכולם. הודיעו שבכל חנות יש יועצים. אפשר להיעזר.

חיה יוסף

כוויתים באים לעזה ומתרפאים באשקלון

מעטים יודעים כי במחלקה האורטופדית במרכז הרפואי „ברזילי" באשקלון, מטופלים ומנותחים חולים מכוויית, סעודיה, קטאר ועמאן. החולים באים לעשות את חופשת הקייץ שלהם אצל קרוביהם ברצועת עזה בה 30 מעלות בצל הן מזג־אויר נוח בהשוואה ל־50 מעלות בצל, הטמפרטורה במקום מגוריהם בנסיכויות המפרץ.

לדברי ד"ר צבי הרולד, מנהל המחלקה האורטופדית בבית־החולים, מדובר מדי שנה בכתריסר חולים, בדרך־כלל בני המעמד הבינוני והנמוך, הפונים בבקשת סיוע בשל הזנחה או ניתוחים אורטופדיים בלתי־מוצלחים. בשנים קודמות מנו יותר, אולם בשנתיים האחרונות פחת מספרם עקב ירידת מחירי הנפט.

באחרונה פנתה נערה בת 17 מכווית, שבעקבות שיתוק־ילדים, לקתה בצליעה קשה ובקשיים בפישוק הרגליים. הוריה, שבמשך שנים הזניחו את הטיפול בה, ביקשו עתה לרפא את מומה כרחיפות לפני נישואיה בחודש הקרוב.

לחולה אחר, יושר עמוד השידרה בישראל. כשחזר לסעודיה, סיפר שעבר את הניתוח באנגליה. כעבור שנתיים, בעקבות סיבוכים, נסע לאנגליה, שם נותח. הניתוח לא הצליח. הוא שב לניתוח מתקן, בישראל. עתה הסכים שחותמת מדינת ישראל תתנוסס על האישור הרפואי.

ד"ר הרולד מספר, כי תושבי הנסיכויות בוחרים לעבור טיפולים בישראל למרות שהם זכאים לשירות רפואי חינם, בארצותיהם משום שרמת הרופאים שם, נמוכה. יתר־על־כן, ממילא הם באים לבקר את משפחותיהם כאן, והמחירים אינם מרקיעי־שחקים (200 דולאר בעבור יום אישפוז). נוסף על כך הם זוכים לביקור קרוביהם מעזה, ומוצאים שפה משותפת עם רופאי המחלקה דוברי הערבית.

מסתבר, שהחולים הערבים מהנסיכויות, מאמינים ברופאים היהודים, פרי אמונה עתיקה, עוד מימי הביניים, בקרבתו של הרופא היהודי לשטן. „אמונה זו מפעמת בקרבם עד היום", אומר ד"ר הרולד, „לכן הם גם מעוניינים ללמוד אצל יהודים, ולהעזר בהם בעבודת התיזה שלהם ברפואה".

בעבודת תיזה של סטודנט מצרי שד"ר הרולד הדריך, הופיעה הקדשה אישית חמה בראש רשימה ארוכה של פרטים רפואיים והדרכה — אולם המלה „ישראל" נעדרה משם. בעבודת תיזה אחרת, שנכתבה על־ידי סטודנט מסעודיה, המוקדשת אף היא בחום להרולד, נזכר שם בית־החולים הישראלי רק בהקשר של כישלון בניתוח. את מקרי ההצלחה הרבים, הסטודנט לא מצא לנכון לציין.

נרקיס טל־וינברג

מצרפת בטעם דגים

השף ז'אק לה דובלק, בספציאליטה: דגים ופירות ים

אורחי שבל בתי־המלון חגגו את כל העולם בשבוע אישלקי, חודש אוסטרי, שבועיים הונגריים, יום־ההודיה־האמריקאי ומה לא — תור הילטון תל־אביב למיטבח הצרפתי. שליף יש ויכוח, בפרט אם שף צרפתי אמיתי מבין את המאכלים. במשך חודש ספטמבר (עד ה־22 בו) יוכלו אוהבי אוכל צרפתי טוב ליהנות ממנו במיסעדת־המלך־שלמה של המלון, רק בערבים — מ־ עד 11.30, פרט לימי שישי. השף האורח הוא ז'אק לה דובלק, שבמשך 40 שנות עבודתו הספיק לבשל במיסעדות שונות ברחבי העולם ומזה שנים אחדות מנהל מסעדה משלו בפאריס. שני כוכבים במדריך מישלן. המומחיות: דגים ופירות־ים.

טוב, פירות־ים לא אוכלים בהילטון אבל דגים הרבה ובמיגוון. בתפריט הצרפתי 6 סוגי מתאבנים, מהם ארבעה על בסיס של דגים; שני סוגי מרקים — מרק הדייגים וקונסומה דגים; שבע מנות עיקריות — ספציאליטה של השף — דג סגול ברוטב יין אדום, אומצת דג דקר ברוטב זיתים ולימונה, יונה ממולאת בכבד אווזים, צלי חזה מולרד ברוטב זיתים, אומצת מותן עגל ברוטב קארי וצימוקים, נתחי מותן בקר בגרגרי פילפל וצלעות־כבש ברוטב עלי־נענע. לקינוח אין שום דג.

המחירים של בית מלון, בדולרים: מנות ראשונות 7.50 עד 11 (היקרים ביותר הם דג דקר ואילתית בשמיר) מרקים — 4; מנות עיקריות בין 15.50 ל־22 ומנות אחרונות 4־3 דולר. קפה — 2.75. כולל שרות. הישראלים מוסיפים מע"מ.

מי שרוצה „ארוחה לאניני טעם" בסך הכל 55 דולר (פלוס מ.ע.מ) יקבל דג דקר ואילתית בשמיר, נתחי־לשון־עגל מפולפלת בחמורים, מיקפא פירות, חומצת מותן עגל ברוטב קארי וצימוקים, נתחי־דג־סגול ברוטב יין, מיבחר מנות אחרונות מעגלת הקינוח, תה או קפה, פת פאר (פטיפורים). זמרת בעלת קול נפלא מנעימה את הזמן לסועדים בשנסונים צרפתיים.

מרק „הדייג"

(שמרין השף לה דובלק בהילטון ת"א)

ל־6 מנות: 1 ק"ג עצמות דגים — מספר סוגים: 1 בצל, 3 שיני שום; 1 כרישה, 1 סלרי, 200 גרם רסק עגבניות, 2 כוסיות ברנדי, 50 גרם קמח; 80 גרם דג דקר ללא עצמות ועור, חתוך לקוביות קטנות; 1 גרם זעפרן; 80 גרם קרוטונים לחם לבן; 1 כוס יין לבן, 11 ליטר מים, 1/2 כוס שמן.

מאדים את עצמות הדג הקצוצות בשמן חם, מוסיפים זעפרן, ירקות, רסק עגבניות, קמח, יין וקמח ומבשלים כשעה על להבה נמוכה. מסננים דרך מסננת דקה, מוסיפים ברנדי, טועמים ומשלימים בהתאם. מגישים בלוויית כף קוביות דג טריות וקרוטונים.

מגעים בלי פרסומת

ראה אור הגליון הראשון של „מגעים", המוגדר על ידי עורכיו כ„עתון יחיד במינו" והוא הירחון הישראלי הראשון של הומוסקסואלים ולסביות. בגליון ספטמבר — 20 עמודים, נייר משוכה, תצלומים בשחור לבן. קצת מזכיר את „נוגה" — בטאונה של אחת הקבוצות הפמיניסטיות: לוחם, מיליטנטי, פרובוקטיבי. מביא חדשות מהארץ והעולם בכל הנוגע לקהילה ההומוסקסואלית, 3־2 מאמרים רציניים, אך כתובים בצורה פופולארית, שנושאם: התיחסות של המשפחה והחברה לחד־מיניות; שיר; ראיון; משהו על איידס; כתובות של מועדונים בארץ ובחו"ל.

לא הרבה חומר קריאה, תמורת 6 ש"ח, לעומת זאת אין מודעות. עמוד מספר 2 נועד למודעה של יצרן בגדים גדול (תמורת 600 ש"ח, כסף קטן בפרסום, אבל הרבה מאד למו"ל של כתב עת, שחייב להחזיק את עצמו), שבוטלה ברגע אחרון. מצער.

ההכנסה היחידה של הירחון היא מהמודעות הקטנות, בעיקר היכרויות. אבל מרביתן ברמה של „לאשה", וזאת בהחלט לא מחמאה, כדי שהעתון ימשיך להופיע הוא זקוק למינויים, כי (מתברר מהמכתב של העורך שצורף לגליון) לא נמצאה חברת הפצה המוכנה להפיץ את 5000 העותקים של „מגעים". יתכן שבעלי הקיוסקים [illegible] מן הסתם מפחדים להדבק באיידס.

לא צריך להיות חד מיני כדי לקרוא את „מגעים" — מדגישה פרסומת עצמית בשער האחרון של הגליון הראשון. נכון — הירחון מכיל חומר חשוב לכל המתעניין בנושאי חברה.

המעוניינים לחתום על מנוי, יפנו לת. ד. 11990 ת"א. כעת יש מבצע ודמי המנוי השנתי הם 48 ש"ח (במקום 72). בכתובת זאת ניתן גם להזמין גליון בודד (כאמור — 6 ש"ח) אם רק תרצה לדעת מה יש בו, לפני שמחליט לחתום.

(צביש)

כדורסל

הגליל — הכוכבים 94:123

מאת יצחק בירנבא

קבוצת הכדורסל של הפועל הגליל העליון הביסה אמש באולמה הביתי בכפר גלעדי קבוצת כוכבים אמריקנית 94:123 לאחר 48:59 במחצית.

האורחים שהתייצבו למשחק עם שישה שחקנים בלבד, החזיקו מעמד עד הדקה הי25. כאן נשברו כדורסלני הגליל בניצוחו של טרי מרטין המצויין, שקלע 29 נקודות וקלט 18 כדורים חוזרים, עשו במגרש כרצונם.

עוד בלטו בגליל ברב הנפלד, בעיקר במחצית השניה, וברד ליף. מוויין פרימן, למרות שקלע 25 נקודות, ציפינו ליותר.

בשורות הקבוצה האמריקנית בלט בוני ויליאמס שקלע 38 נקודות.

קלעו לגליל: מרטין 29, פרימן 25, הנפלד 22, פליישר 13, מזרחי 8 ושני כהן 4.

שפטו אריה זלינגר וישראל ספיר לעיני 300 צופים באולם ציפורי בכפר גלעדי.

חולון חזרה מוצפת חוויות

מאת יצחק ויסהוף

קבוצת הכדורסל של הפועל חולון שבה אמש לישראל לאחר ביקור בן שבוע בעיר ביטום שבפולין בו זכתה בבכורה בתום טורניר כדורסל בהשתתפות קבוצות מזרח אירופאיות.

החולונים שבו עמוסי חוויות חיוביות מהביקור המופלא לדבריהם שהותיר בהם רושם עז. במיוחד הביקור במחנה ההשמדה אושוויץ שבו הניחו זרים. וחתמו את שמם בספר המבקרים.

הנהלת הפועל חולון הזמינה לישראל את הקבוצה המארחת ביטום יחד עם הקבוצה היוגוסלבית איגנאם סרייגו לטורניר שייערך עוד השנה בישראל.

שחקני הפועל חולון. שוחררו מאימון הבוקר שאמור היה להערך להם היום. מאמן הקבוצה מרווין קסלר זימן את השחקנים לאימון ערב וממחר תחל הקבוצה בשני אימונים יומיים.

וירובניק העלה האגו היהודי

מאת יצחק וייסהוף

שופט הכדורסל הבינלאומי וירובניק שב שלשום לישראל לאחר ששפט ביום שישי בהצלחה מרובה במשחק גמר גביע אירופה לנבחרות נשים בו גברה ברית המועצות על יוגוסלביה 73:83.

וירובניק שפט באליפות זו בשבעה משחקים (כולל הגמר) ובין היתר שפט שני משחקים שהסתיימו רק לאחר הארכה בין יוגוסלביה לצ'כיה ובין יוגוסלביה ובולגריה.

השופט הבין לאומי סיפר כי אחד מאמני נבחרת ברית המועצות הוא אחיו של המאמן הרוסי הדגול אלכסנדר גומלסקי: "גומלסקי האח מדבר עברית ובדו-שיח שהתקיים בינינו הוא אמר לי כי העלתי את האגו של כל יהודי ברית המועצות" סיפר וירובניק.

משחקי אליפות אירופה נערכו בקאדיס שבספרד.

לאוואן מרסר חזר לאימונים

לאוואן מרסר, שחקנה הבינלאומי של הפועל תל אביב שב אתמול לאימוני קבוצתו לאחר שהחלים מפגיעה בגבו שספג בעת משחקי אליפות אירופה דרגה ב'.

מרסר, התאמן אתמול פעמיים (בבוקר ובערב) יחד עם יתר שחקני קבוצתו וטובים הסיכויים שיטול חלק במשחקי טורניר יגאל אלון שייערכו בסוף השבוע בכפר תבור.

השופטים שלנו ברחבי אירופה

מאת יצחק ויסהוף

שני שופטי כדורסל, מנשה הרמן וצבי שגב יבצעו "משימות ריגול" למען שתי קבוצות ישראליות שישתתפו בשבועות הקרובים במשחקי גביעי אירופה.

מנשה הרמן ישפוט ב־29 בספטמבר במשחקה של נפולס ניקוסיה נגד אינטר ברטיסלבה הצ'כית במסגרת משחקי גביע קוראץ'. המנצחת במפגש הכפול תשחק בסיבוב השני נגד הפועל ת"א.

יום לאחר משחק זה, ב־30 בספטמבר, ישפוט צבי שגב באתונה את משחק גביע מחזיקות גביע לנשים בין פאנאתיניאקוס אתונה וצ'יבונה זאגרב. המנצחת תשחק נגד הפועל גבעתיים.

צבי שגב ישפוט גם משחק מוקדם למשחקה של פאנאתיניאקוס נגד.. הפועל חיפה במסגרת גביע קוראץ'.

דוד דגן הבין לאומי של ישראל ישפוט במשחק החוץ של מנצ'סטר יונייטד נגד פאנירוס במשחקי גביע קוראץ'.

ראובן וירובניק ישפוט במשחק אלופת אירופה, טרסר מילאנו, ב־1 באוקטובר בגביע האלופות נגד אלופת בולגריה בלקן. וירובניק ישפוט יחד עם הצרפתי מאנסרו ששפט בישראל במשחקי כינוס הפועל

הפועל ת"א: האיום עזר

מאת יצחק ויסהוף

לחצה של קבוצת הכדורסל של הפועל תל-אביב על מארגני טורניר יגאל אלון שיחל ביום שישי בכפר תבור על הוועדה המארגנת נשא אתמול פרי. הפועל תל-אביב שהוגרלה לשחק במשחק המוקדם עם הפועל חולון ביקשה לשנות את ההגרלה ואיימה שלא להופיע בטורניר.

אתמול נערך סידור משחקים חדש ובו נקבע שביום שישי במשחק הראשון שיחל בשעה 7.00 ישחקו הפועל תל-אביב והפועל ירושלים ובמשחק השני, ב־8.30, הפועל הגליל-העליון והפועל חולון.

בשבת יערכו המשחקים על המקומות 3־4 בין המפסידות של הערב הראשון ומי לאחר משחק זה יתקיים משחק הגמר.

קרמר מועמד להפועל חיפה

מאת יצחק ויסהוף

גדאל קרמר, ששיחק לפני 4 שנים בשורות אלופת ישראל בכדורסל, מכבי ת"א, הוא המועמד האחרון להצטרף לקבוצת הכדורסל של הפועל חיפה כמתאזרח.

קרמר בן ה־30 יוכל, אם ירצה, להצטרף להפועל חיפה עד יום שני הקרוב שהוא המועד האחרון לרישום שחקנים ישראליים שלא היו רשומים בקבוצות אחרות.

מכבי ת"א, קבוצתו האחרונה של קרמר בישראל, לא חידשה את כרטיס השחקן שלו.

נציגי קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה ביקרו באיגוד הכדורסל, ובירור את מעמדו של [illegible]

שחומות העור של אליצור חדאיגו הרומניות

מאת יצחק ויסהוף

השופט הסובייטי קוריצין יחד עם עמיתו היוגוסלבי ניקוב, נקבעו לשפוט במשחק בנות אליצור ת"א עם הקבוצה הרומנית קלוז במסגרת משחקי גביע אירופה לאלופות.

המשחק הראשון יערך ב־1 באוקטובר ברומניה, זאת לאחר שהרומניות הודיעו כי יהיו מוכנות לקיים את שני המפגשים עם אליצור ת"א [illegible]

מכבי ת"א, עם בארלו, הערב מול אלופת בראזיל בבין-יבשתי

בארלו: "שמח על ההזדמנות לשחק במכבי" • קליין: "נבדוק ונחליט" • הארגון במילאנו לקוי ובעיר אדישות וחוסר עניין בטורניר

מאת משה כהן שליחנו במילאנו

מכבי ת"א תשאף הערב ב־10 לפתוח ברגל ימין את הופעותיה בטורניר הבין-יבשתי ע"ש ויליאם ג'ונס. כשתתמודד עם אלופת בראזיל, מונטה-ליבנו.

בשורות אלופת ישראל ישחק לראשונה קן בארלו שהיה אתמול לשיחת היום בקרב המשלחת הישראלית. "צריך לבחון את יכולתו ולבדוק אם השחקן מתאים לנו. רק בתום הטורניר נגבש החלטה" אמר אמש המאמן רלף קליין.

בארלו הביע תקווה להשתלב במכבי: "אני מסוגל לשחק גם בסנטר ושמח על ההזדמנות לשחק במכבי".

ראשי האגודה הרגישו שלמייק בראון עדיין עדיפות ואם תתקבל תשובה חיובית משיקאגו בולס, הוא יהיה הזר השני.

ג' ברייזן שנבחן לאחרונה במכבי תל-אביב לא ישותף הערב כיוון שרק שני זרים יכולים לשחק בכל קבוצה.

המכבים קיבלו את האולם לאימון ראשון רק אתמול אחה"צ. לקליין אין מידע על הקבוצה מבראזיל, אך נודע כי לרשותה ארבעה בין-לאומיים. באימון הקצר שקיימו הם נתגלו כאתלטים בעלי יכולת קליעה מרחוק.

קליין לא גילה את החמישייה הפותחת, אך להערכתי יפתחו ליפין, מאגי, בארלו, ברקוביץ וג'מצ'י.

שחקנים ועתונאים מתלוננים על חוסר הסדר והארגון הלקוי, שאינו מתאים לאלופת אירופה טרסר. כולם רצו חסרי אונים בבקשה לקבל אישורי כניסה ותכנית המשחקים נמסרה אמש בשעה מאוחרת. לכל קבוצה ניתן זמן קצר מדי לאימון.

במילאנו מורגשת אדישות וחוסר עניין בטורניר, אולי בגלל החום הרב (35 מעלות) ואולי כיוון שכלי התקשורת מתעלמים. ההערכה היא שרק בסוף השבוע יתחמם העסק.

גם הישראלים שרצו לחזות בטורניר, גילו לאכזבתם כי בתי המלון תפוסים בשל ארבעה ירידים.

משחקי היום בבין-יבשתי

- ברצלונה — וושינגטון.
- טרסר — ארגנטינה.
- מכבי ת"א — בראזיל.
- צ'יבונה וקובנה — חופשיות.

מנגין: אנחנו מועמדים לזכייה

פגישה נרגשת היתה אתמול בין שחקני טרסר ובראשם דינו מנגין לשחקני מכבי.

מנגין הביע הערכה שיחד עם ריקי בראון מועמדת קבוצתו לזכייה.

קליין מתח במסיבת עתונאים ביקורת חריפה על איגוד הכדורסל, שלא צירף עוד מאמן לנבחרת בבולגריה ויצאה לטורניר בלי להכיר את יריבותיה.

חיפה לבית-המשפט: ביטול פריסת תשלומי משה סלקטר

מאת יוסף גלזר

מכבי חיפה הגישה אתמול לבית-משפט המחוזי בחיפה בקשה לביטול הסדר פריסת התשלום שהוצעותה בית"ר ירושלים להעביר תמורת רכישתו לצמיתות של החלוץ משה סלקטר.

בבקשת הביטול טוען יועצה המשפטי של מכבי חיפה עו"ד עצמון לב כי לבורר עו"ד בן-ציון כהן שפסק על העברתו של סלקטר לצמיתות לבית"ר ירושלים תמורת 115 אלף דולר ב־3 תשלומים שנתיים לא היתה סמכות על-פי שטר הבוררות להתייחס לתנאי ומועדי התשלום אלא אך ורק לגובה הסכום, הגם שאינם שבעי רצון ממנו, אלא רק על פריסת התשלומים.

בינתיים נמשכות במכבי חיפה "מלחמות היהודים": אחרי התפטרותם של ראשי מחלקת הכדורגל לשעבר צבי וייצנר ופרדי שביט גם מחברותם בהנהלת אגודת מכבי חיפה/כרמל הוחלט אתמול לבטל מנסיבות מוזרות את מסיבת הפרידה לשניים שעמדה מחלקת הכדורגל לערוך לכבודם הערב במלון דן פנורמה, בהשתתפות הכדורגלנים. לא נמסר שום הסבר רשמי לביטול המסיבה.

יש המתעקשים לקשור זאת לפרסום דו"ח מבקר האגודה בן-ציון בומס שיתבצע ביום ראשון הקרוב בישיבת מועצת האגודה. ישיבה זו תתקיים לאחר אין-סטור רחיות. נראה כי הדו"ח יפורסם רק בחלקו כאשר פרסום קטעים העלולים לפגוע באגודה ידחה.

משה סלקטר. בחיפה רוצים מזומנים.

זיתוני והמחאות במכבי פתח-תקוה

מאת משה רוזנברג

[illegible]

לנדל זכה בפלשינג-מדו

הטניסאי איוואן לנדל זכה [illegible] ל־1 אחר חצות באליפות ארצות הברית המתוחה לאחר שגבר [illegible] על מאטס וילאנדר 1:3. המשחק נמשך 4.6 שעות.

וילאנדר ניצח במערכה הראשונה 6:7 אך נוצח בהמשך 6:0, 7:6, 6:4.

איגרוף

האנגלים מגיעים הערב

נבחרת אנגליה באיגרוף הכוללת שישה מתאגרפים, חם אלופי אנגליה וסגניהם ואלופי לונדון, תגיע הערב ארצה ותתמודד ביום חמישי בערב עם אלופי ישראל.

התחרות תהיה [illegible] בת"א.

כתר משולש לנברטילובה

מרטינה נברטילובה זכתה אמש בכתר שלישי באליפות הפתוחה של ארה"ב בפלשינג מדו, בהוסיפה לעצמה את התואר בזוגות מעורבים. לתאריה במשחקי היחידים והזוגות שבהם זכתה קודם לכן.

היא היתה השחקנית הראשונה שזכתה בכתר משולש באליפות הפתוחה של ארה"ב מאז עשתה זאת האוסטרלית מרגרט קורט ב־1970.

במשחק הגמר לזוגות מעורבים ניצחה, יחד עם הספרדי אמיליו סאנצ'ס, את האמריקנים נגלסן ופול אנאקון 6:4, 6:7, 7:6. לאחר מכן אמרה כי משחק זה היה כה מותח, שיתכן כי קיצר את הקריירה הטניסאית שלה בשנה.

קודם לכן ניצחו נברטילובה ובת ארצה האמריקנית פאם שרייבר את קייטי ג'ורדן מארה"ב ואליזבת סמיילי מאוסטרליה בגמר הזוגות לנשים, בתוצאה 5:7, 6:4, 6:2.

בתואר במשחקי יחידים זכתה מרטינה בשבת את המערב גרמניה שטפי גראף 6:7, 6:1.

בין-לאומיים לליגה הארצית

כדורגל

שני כדורגלנים בעלי עבר בין-לאומי הועברו אתמול לקבוצות מהליגה הארצית ויוכלו ליטול חלק כבר במשחקי המחזור הקרוב.

גדי מכנס ששיחק אשתקד במכבי פתח-תקוה וקודם לכן בהפועל תל-אביב ומכבי נתניה עבר להפועל חדרה.

עמוס ברטר שערך הופעה בין לאומית בעת ששיחק בהפועל פתח תקוה ועבר אחר-כך להפועל כפר סבא. הפועל לוד ואשתקד [illegible] טבריה הועבר אתמול להפועל [illegible]

כדוריד

הפועל ר"ג אלופת הפועל

מאת יוסף חכם

באליפות הפועל לקבוצות [illegible] הלאומית בכדוריד לעונת 88/87 זכתה קבוצת הפועל רמת גן שגברה על הפועל ראשון לציון 21:24 לאחר 9:11 להפועל ראשון לציון במחצית.

הירבו להבקיע להפועל ר"ג: פרוכטר 7, גרא 5, בני גת 3 [illegible]. הירבו להבקיע להפועל ראשל"צ: קושניר 6, ואקרמן 5.

במשחק הצטיין שוער הראשל"צ ניצן גניס שהועבר ממכבי רמת גן.

שפטו משה הרמן ואלי [illegible] באולם כנס ציונה.

בסיום המשחק העניק [illegible] הכדוריד בהפועל [illegible] תעודות ומגינים לשתי הקבוצות.

כדורעף

ברם מבקש לעזוב את קרית-אתא

מאת יצחק ויסהוף

הכדורעפן הבין לאומי [illegible] ברם ביקש שלשום מבית המשפט המחוזי בחיפה לשחררו מקבוצת הפועל קרית אתא לכל קבוצה אחרת.

ברם טען כי קרית אתא מגבילה אותו ומונעת ממנו להתפתח כשבשורות הקבוצה שחקן המשחק באותו תפקיד — מגיש — (הוא טרייבנר) ולפיכך הוא דורש לעבור.

את הפועל קרית אתא ייצג עו"ד חנוך קינן שביקש להעביר את הדיון לת"א, אולם בקשה זו נדחתה.

שופט בית המשפט המחוזי בחיפה ששמע את טיעוני הצדדים החליט למסור את פסק הדין כעבור חודש.

עובדיה בן-יצחק ישפוט בתורכיה

מאת ראובן חנניה

שופט הכדורגל עובדיה בן-יצחק ינהל את התמודדות הקדם-אולימפית בין תורכיה לנורבגיה. המשחק יתקיים בתורכיה.

הודעה על כך התקבלה אתמול במשרדי ההתאחדות לכדורגל. איגוד השופטים יקבע את שני קווניו.

נערי פולין לטורניר החורף

מאת ראובן חנניה

נבחרת הנוער של פולין בכדורגל תשתתף בטורניר הנוער השנתי שמקיימת ההתאחדות לכדורגל מידי חודש דצמבר בישראל.

אישור על בואם של הפולנים הגיע אתמול למשרדי ההתאחדות לכדורגל.

המתעמלות ראשונות בתחרות בנורבגיה

מאת יצחק אשל

נבחרת הנשים של ישראל בהתעמלות תפסה את המקום הראשון בתחרות בינ"ל שהתקיימה בנורבגיה.

התחרות התקיימה אתמול והנבחרת צברה בקרב 8 תרגילי חובה ורשות 360 נקודות. ישראל הקדימה את בלגיה ואת נורבגיה.

גם בתחרות האישית זכו כל שלוש הישראליות במקומות הראשונים: רביטל שרון 73.50 נקודות, במקום השני מיכל ארטן 72.85 נקודות ושלישית פרנסין גארט 72.55 נקודות.

חרש-אילם סייע לחרש-אילם לזכות בפרס הראשון בטוטו

[illegible]

פיקנטריה

ישראל פז

הופעה חמישית של מכבי ת"א

הגביע הבין-יבשתי — אירוע מגוון ומרענן

זכייה ב־1980 בסאראייבו ★ פעמיים מקום שלישי במדריד וברוטרדם ★ המשחקים במילאנו – מבחן-כוח לפני העונה הרשמית ★ אלופות שתי יבשות ו...אמריקנים מזלזלים ★ פגישה עם סינים בסאו-פאולו

מאת ישראל פז

חריגה משיגרה — כך אפשר לכנות את הופעות כדורסלני מכבי ת"א בגביע הבין-יבשתי. באותם משחקים נתקלים ביריבים שונים, מיבשות שאין לנו מגע קרוב עמן, כמו בגביעי-אירופה. אותן קבוצות, בעיקר נציגות אירופה ואמריקה, מתמודדות על הבכורה. רובן קבוצות חזקות. זו הסיבה שאין מופיעות אלופות אסיה או אפריקה בקביעות באירוע זה.

למכבי ת"א תהיה זו הופעה חמישית במשחקים שיחלו הערב בגביע הבין-יבשתי במילאנו. ב־1980 אפילו זכתה בבכורה בתחרויות שנערכו בעיר היוגוסלבית סאראייבו.

גם נבחרת ישראל שיחקה בגביע הבין-יבשתי לנבחרות כנציגת אירופה (היו ימים...): ב־1977 דורגה במקום ה־6 מתוך 10 נבחרות, וכעבור שנתיים שוב היתה במקום הי 6 מתוך 8 נבחרות.

נצחונות על אמריקה

הופעת-הבכורה של מכבי ת"א בגביע הבין-יבשתי היתה ב־1977 במדריד. מכבי ת"א, לאחר זכייה ראשונה באותה שנה בגביע-אירופה בבלגרד, הופיעה כאלופה גאה של היבשת. היא לא התקשתה להכניע במשחק הראשון את פרובידנס-קולג' מרוד-איילנד — 80:106. לפי קולעי הנקודות במשחק זה

זכייה בסאראייבו: ג'ים בוטרייט, קפטן מכבי ת"א ב־1980, מחזיק בגביע הבין-יבשתי, כשלצידו הקפטנים של פרנקנה מבראזיל (משמאל) ובוסנה סאראייבו

אפשר ללמוד על הרכב מכבי ת"א באותה עת: ג'ים בוטרייט 22; אולסי פרי 19; מיקי ברקוביץ 14; בוב פליישר 10; שוקי שוורץ 10; בוב גריפין 10; טל ברודי 8; מוטי ארואסטי 8; חנן קרן 3 ולו סילבר 2.

למחרת, ב־5 באקטובר, ניצלה ריאל מדריד את ביתיותה וגברה על מכבי ת"א בקרב שקול — 97:105. לעומת 33 נקודות של אולסי קלעו ברבנרד — 34 ושצ'רביאק — 33 לריאל.

מובילג'ירג'י וארזה, אותה ניצחה מכבי ת"א חצי שנה קודם-לכן בגמר היסטורי בגביע-אירופה בבלגרד (77:78), גמלה וניצחה את האלופה הישראלית — 100:108 (מנגין — 37 נקודות).

נצחונות ישראלים על אמאזונאס בראזיל (98:101 לאחר הארכה), ועל טיחואנה מכסיקו (94:126), דירגו את מכבי ת"א במקום הי3, אחרי ריאל מדריד ומובילג'ירג'י וארזה — נצחון אירופי משולש.

זכייה עם ויליאמס

באוקטובר 1980 חגגה מכבי תל-אביב זכייה ראשונה בעיר היוגוסלבית סאראייבו. הפעם נערכו המשחקים בשיטת ליגה. לאחר פתיחה צולעת (הפסד לריאל מדריד 106:98; גם 35 נקודות של מיקי ברקוביץ לא עזרו), הסתערה אלופת ישראל ואירופה על שאר יריבותיה וגברה עליהם בזכות משחקים מצויינים של מיקי ברקוביץ (קלע 95 נקודות בארבעה משחקים), ארל ויליאמס (69), אולסי פרי (62) ולו סילבר (52). גם הרכז מוטי ארואסטי היה במיטבו. דווקא הקפטן בוטרייט, לו הוענק הגביע, לא התעלה.

סידרת הנצחונות הישראלים החלה דווקא על הקבוצה המקומית החזקה, בוסנה סאראייבו, עם שחקנים מהגדולים אז בנבחרת יוגוסלביה כמו דאליפאגיץ', ראדובנוביץ' ובנצ'יק — 84:88.

היריבים האמריקנים היו פחות קשים: מכבי ת"א הכניעה את קנזאס-סיטי האמריקנית — 85:94, לאחר מחצית ראשונה מעולה — 35:57, ואת פרנקנה מברזיל, אותה מחץ ארל ויליאמס (28 נקודות) — 74:88.

היתה זו עונה גדולה למכבי ת"א. עם מאמנה האמריקני רודי דאמיקו זכתה ב־1980 בכל התארים האפשריים: גביע-אירופה, הגביע הבין-יבשתי, ליגה וגביע בארץ.

מכבי ת"א עם 7 נקודות, הקדימה את פרנקנה הברזילאית, גם לה היו 7 נקודות; בוסנה סאראייבו — 6; ריאל מדריד — 6 וקנזאס-סיטי — 4.

מעדה מול דן-בוס

בספטמבר 1982 הופיעה מכבי ת"א בפעם השלישית בגביע הבין-יבשתי. הפעם בעיר הנמל ההולנדית, רוטרדאם. מכבי תל-אביב דורגה במקום הי3, אחרי פורד קאנטו (10 נקודות מ־5 משחקים) ודן-בוס ההולנדית, שניצלה היטב את ביתיותה. הפעם הגיעו מהיבשת האמריקנית רק שתי קבוצות — צבא ארה"ב ופארוקריל בואנוס-איירס, שדורגו במקומות 4־5, לפני אלמקס ליידן ההולנדית.

מעניין לציין שהקלע הטוב ביותר במכבי ת"א באותם משחקים היה ג'ק צימרמן, עם 94 נקודות, לפני מיקי ברקוביץ — 91; אולסי פרי — 78; לו סילבר — 70 וארל ויליאמס — 60.

מכבי ת"א פתחה בנצחון נאה על פארוקריל בואנוס-איירס — 88:100. אחר-כך נעצרה ע"י סקויב-פורד קאנטו — 76:78. מאבק מלהיב התנהל בין מכבי ת"א וצבא ארה"ב. האמריקנים נכנעו — 103:100. נצחון קל על אלמקס ליידן — 79:92, וכמאבק על המקום הי2 ניצחה דן-בוס את מכבי ת"א — 77:86.

אם מדובר בהופעות יוצאות-דופן של מכבי ת"א — דוגמת הגביע הבין-יבשתי — כדאי לציין את משחקי הגביע העולמי הראשון לקבוצות ב־1981 בסאו-פאולו. מכבי ת"א, בלתי מוכנה וללא מיקי ברקוביץ וג'ים בוטרייט, דורגה במקום הי7 בלבד (בגביע זכתה ריאל מדריד). באותו אירוע היו למכבי ת"א יריבות בלתי-שגרתיות. בשלב המוקדם ניצחה מכבי ת"א את אסס"א סנגל, אלופת אפריקה — 63:96. אחר-כך הפסידה לפרנקנה סאו-פאולו (87:82), סנט. קילדה אוסטרליה (100:97) ופארוקריל בואנוס-איירס (98:97). במשחקי הדירוג ניצחה מכבי ת"א, לראשונה קבוצה סינית, "1 באוגוסט" — 88:109, אך למחרת נוצחה במפתיע ע"י גויאקירס ונצואלה — 95:94.

משחקי הגביע הבין-יבשתי מהווים רוח רעננה לעומת המפגשים האירופיים הנערכים מדי שנה ושישראל הפכה למשתתפת קבועה ומכובדת.

גיורא שפיגל, המנג'ר של מכבי תל-אביב, מאופק ורציני:

פתיחה אינה מרמזת על העתיד

למכבי תל-אביב יש פוטנציאל טוב ★ אם נתמיד בתצוגת לאורך הדרך – יחזור גם הקהל ★ הדגש בשיפור התלכיד ★ יש להפיק את המירב משחקנים

כדורגל

מאת יצחק ויסהוף

קבוצות בית"ר ירושלים ומכבי ת"א הצליחו להביא בשבת לאיצטדיון בלומפילד 16 אלף צופים, שנהנו מחוויית כדורגל, שבמהלכה הובקעו שישה שערים, עם הרבה "אקשן" ואפילו איבות.

האלופה בית"ר ירושלים התמודדה עם מחזיקת הגביע, מכבי ת"א, שביצעה העונה מהפך ניהולי. הקבוצה מינתה להנהלתה מספר שחקני-עבר מצטיינים כמיקו בלו, ירון עוז, המאמן דרור בר-נור והמנהל המקצועי (מנג'ר) גיורא שפיגל.

שפיגל ובר-נור התנסו בעבודה משותפת בקבוצת הפועל פ"ת, שם הניב שיתוף-הפעולה הצלחה.

שפיגל, אחד מהשחקנים הגדולים שהציב הכדורגל הישראלי, הכניס מימד חדש לענף. המוטו שלו הוא להתבסס על שחקנים תוצרת-בית, כאשר המשכורת המשולמת להם היא ביחס ישיר לתפוקתם. עובדה זו לא מוצאת אולי חן בעיני מספר שחקנים במכבי ת"א, אך שפיגל עקשן, וימים יגידו אם הצליח בגישתו זו.

שפיגל החזיר למכבי ת"א את כל המושאלים שרעו בשדות זרים. כיום בנוי סגל מכבי ת"א על תוצרת עצמית, כאשר רק משה גריאני הגיע מחוץ לשורות "הצהובים".

בשני מחזורי הליגה הראשונים מימשה מכבי ת"א את הציפיות ממנה. נצחון 1:2 על שמשון ת"א ותיקו רב-שערים מול האלופה בית"ר ירושלים (3:3). עובדה זו לא מספקת את המנג'ר שפיגל.

דוגמה מהכדורסל

— האם לאחר שני מחזורי ליגה יכולים אוהדי מכבי ת"א לרוץ ולקנות מינויים?

★ שפיגל: לא הייתי עושה מהעניין יותר מדי שוק. כללית, אני מאמין כי מכבי ת"א מסוגלת להביא קהל רב.

— האם אתה מוכן לנקוב במספרים?

★ שפיגל: אני לוקח מודל מהכדורסל. אין כל סיבה שהקהל שמגיע לראות את מכבי ת"א בכדורסל לא יבוא לראות את מכבי ת"א בכדורגל. אם הקבוצה תציג יכולת יבוא הקהל.

— האם עד כה יש סיבה לשיבת האוהדים?

★ שפיגל: בכדורגל אסור להבטיח דברים. אני יכול לומר היום שמכבי ת"א משחקת כמו יובנטוס ואז יבוא קהל לאיצטדיון, והשחקנים לא יפגעו בכדור. איך אראה אחרי כך? אני לא נביא. לא רוצה לצאת בהכרזות. למכבי ת"א יש פוטנציאל למשחק טוב. אם נתמיד בתצוגה לאורך הדרך יבואו לראות אותנו, ולא יצטערו.

— והיכן אתה רוצה לראות שיפור אחרי משחקי-ליליאן וכעבור שני מחזורי-ליגה?

★ שפיגל: הפסקתי מזמן לפרק את הקבוצה. לחלקים. קבוצת כדורגל בכלל, ומכבי ת"א בפרט, בנויה על 11 שחקנים. כיום אני רוצה לראות שיפור בכל חלקי הקבוצה. רוצה לראות שיפור אצל 16 השחקנים שנרשמים בטופס בשבת, ולא רק אצל ה־11 שפותחים. השיפור, לדעתי, חייב להיות מבחינת התלכיד.

— בשבת הקרובה, ואולי לאחריה, ישוב אלי דריקס להרכב. על חשבון מי?

★ שפיגל: שחר בראל ובני טבק נמצאים כיום בכושר טוב. כשאלי יחזור להרכב לא אשלח את השחקנים לדריקרב, נומי שינצח — ישחק. אם נחשוב שלשחקן מסויים יש מקום בהרכב, לאור יכולתו באימונים, ולאור היכולת שהוא מציג במשחקים. אם אין בעיה, מי שירצה טוב יותר — ישחק. ההרכב הוא החלק הקטן לעומת האימונים, כל אחד יקריש, ישקיע — ואז נחליט.

חמישה ולא שלושה

— האם זו תופעה בריאה שלקבוצה יש שלושה חלוצים ברמה כזו?

★ שפיגל: הבעיה של מכבי ת"א שיש לה חמישה חלוצים ברמה טובה. יש לנו, לבד מטבק, בראל ודריקס, גם את צבי גורדון ויאיר סנדרוי. אחד רוצה לשחק, כיום הבחירה על שחר ועל בני. בעתיד אולי נגפה חלוץ אחר מהחמישה בצורת השאלה.

— גיורא, האם משחקים כמו שהציגו מכבי ת"א ובית"ר ירושלים בשבת אהובים עליך?

★ שפיגל: אני אוהב משחקים כאלו. זה היה משחק של ממש. יש הבדל עצום בין משחק, כפי שהיה בשבת, לבין משחק בו נע הכדור בלי תכליתיות. המטרה של מכבי ת"א היא להגיע במהירות לשער היריב. אולי מטרה זו תשיב את הקהל למגרשים.

— האם אתה יכול להבחין כיום במערך כוחות המתרקם לאחר שני מחזורים?

★ שפיגל: בשום אופן לא. פתיחת ליגה אינה מרמזת על העתיד. תמיד המחזורים הראשונים לוו בתוצאות בלתי-שגרתיות. צריך להמתין זמן נוסף ואז להתחיל בהשערות.

— בשבת יש לכם יריב נוח. הפועל לוד?

★ שפיגל: בכדורגל אין דבר שנקרא נוח. העיתוי נקבע מראש, ולא ניתן לבחירה. אנו לא מזלזלים בהפועל לוד. למרות שהיא נוצחה במחזור האחרון 4:0 זו קבוצה טובה ומסוכנת. לשחקניה יש אמביציה, והיא יודעת לצאת יפה להתקפות מתפרצות. אנו, במכבי ת"א, לוקחים את הפועל לוד ברצינות רבה.

— לאחר התיקו 3:3 עם בית"ר ירושלים אמר שפיגלר: "יצאתי תיקו מול ארבעה מאמנים"?

★ שפיגל: אין לי מה לענות למוטל'ה. אני רק מקווה כי הוא אמר את שאמר כחוש ההומור הידוע שלו. הלוואי שהיו מאמנים רבים כשפיגלר. הקהל לא צריך לאהוב אותו, והוא לא זקוק לאהבת הקהל. מטרתו של שפיגלר, כמו של כל מאמן אחר, להכין את קבוצתו למשחקים. ואת זה הוא עושה בצורה טובה.

הצוות המנהל של מכבי ת"א: מימין — ירון עוז, מיקו בלו, גיורא שפיגל ודרור בר-נור

תצלום: אריה קנפר

הערב ומחר — פתיחת משחקי גביעי-אירופה בכדורגל

אירופה קורצת לישראלים

אבי כהן (ריינג'רס) ורוני רוזנטל (בריז') ישחקו בבריה"מ ★ מאלין, עם אוחנה, נגד דינאמו בוקרשט ★ סיני עם בוורן מול בוהמיינס פראג

מאת שבח בן-גבריאל

אירופה תחיה הערב ומחר בפעילות קדחתנית. 68 משחקים יסעירו את רבבות הצופים ביבשת, עם תחילת המאבקים בשלושת גביעי-אירופה בכדורגל: אלופות, מחזיקות גביע ואופ"א.

הפעם יעקבו בארץ ביתר תשומת-לב אחרי המאבקים האירופיים, בגלל השתתפות שחקנים ישראלים בקבוצות השונות.

הסיבוב הראשון טומן בחובו קרב מסקרן. למעשה יכול היה להיות הגמר. ריאל מדריד תארח את דייגו ארמנדו מאראדונה וחבריו מנאפולי באיצטדיון ריק, בגלל העונש שהוטל על קבוצת-המאור הספרדית לאחר התפרעות אוהדיה בעונה שעברה. שתיהן ניצחו בתחילת השבוע בליגה. ריאל כבשה אפילו שביעייה לרשת סרגוסה.

16 משחקים יהיו בגביעי האלופות. אבי כהן ייצא עם חבריו הסקוטים והאנגלים בקבוצת ריינג'רס גלאזגו למשחק הראשון בקייב, נגד דינאמו ושבעת חבריו בנבחרת הסובייטית. עד כה לא זכתה אף קבוצה סובייטית בגביע האלופות היוקרתי. דינאמו קייב הסתפקה בשתי זכיות בגביע המחזיקות (1975 ו־1986) וריינג'רס נטלה גם היא את גביע-המחזיקות ב־1972. דינאמו קייב סיימה השבוע בליגה בתיקו 2:2 עם טורפדו מוסקבה, בעוד שריינג'רס הביסה 0:4 את דנפרמלין.

אלופת אירופה, קבוצת פורטו, שהיתה לקבוצה השנייה מפורטוגל, שנטלה את גביע-האלופות, תארח ראשונה את. ורדר סקופיה מיוגוסלביה ולא את פרטיזן בלגראד, כפי שקבע בית-המשפט בבלגראד. פרטיזן נענשה על-ידי התאחדות היוגוסלבית בפרשת שוחד ועל-כך שילמה בניכוי 6 נקודות ממאזנה. בערעור שהגישה פרטיזן קבע בית-המשפט שגזר-הדין לא היה חוקי והחזיר למועדון מבלגראד את הנקודות, דבר שזיכה אותו בכתר האליפות.

ההתאחדות היוגוסלבית החליטה להתחכם והזדרזה לשגר להתאחדות האירופית (אופ"א) את נציגותיה במפעל האירופי. זו הסיבה שורדר תשחק בגביע-האלופות. ואילו פרטיזן רק באופ"א.

הנציגה השנייה של פורטוגל, בנפיקה ליסבון, בעלת שתי זכיות בגביע-האלופות בראשית שנות השישים, תארח את פרטיזן טיראנה מאלבניה.

הפיינליסטית בעונה שעברה, באיירן מינכן, תקיים גם היא את משחקה הראשון בבית נגד סרדטס סופיה, בעבר צ.ס.ק.א. באיירן, בעלת שלוש זכיות בתואר בגרמניה, אינה מצוייה בכושר טוב. לאחר שמונה מחזורים נרשמו לחובתה שלושה הפסדים. בעונה שעברה נוצחה רק פעם אחת.

מיפגש-שכנות יהיה בבוקרשט כאשר אלופת 1986, סטיאווה הרומנית, תארח את הוותיקה בקבוצות הונגריה, מ.ט.ק. בודפשט.

משחק מסקרן אחר צפוי בשבדיה כשמלמא תארח את אנדרלכט בריסל, המתעלה לאחרונה במפעל האירופי. ב־1976 זכתה בגביע-המחזיקות וב־1983 בגביע אופ"א.

מיפגשים נוספים בגביעי האלופות: ראפיד וינה — המרון ספארטאנס מלטה; בורדו צרפת — דינאמו מזרח-ברלין; נוישטאל שוויץ — לאהטי פינלנד; פיליפס איינדהובן — גאלאטסאריי איסטנבול; רייקיאביק איסלנד — ספרטה פראג; אולימפיאקוס פיראוס — גורניק זאבז'ה פולין; שמרוק רוברס אירלנד — אומוניה ניקוסיה; לילסטרום נורבגיה — לינפילד צפון-אירלנד; אהרוס דנמרק — ג'ינס-אש לוכסמבורג.

רומנים במאלין

קבוצת הכדורגל הבלגית, מאלין, בה יחגוג אלי אוחנה את הופעת-הבכורה שלו במפעל האירופי, תארח מחר בגביע-אירופה למחזיקות-גביע את דינאמו בוקרשט, שנתנה בעבר הלא-רחוק "מייט" רציני לקבוצות העלית באירופה, כמו ליברפול, למשל.

כבר הערב יתקיימו שלושה משחקים בגביע-המחזיקות. בגן מלוכסמבורג תארח את המבורג הגרמנית; ספורטינג ליסבון (הפיינליסטית מאחר שבנפיקה זכתה בתואר הכפול) את טווארזבסקי טירול מאוסטריה (גם-כן פיינליסטית; ראפיד זכתה בדאבל), ואקראנס מאיסלנד את קאלמאר משבדיה.

אין בגביע זה משחקים יוצאי-דופן: לוקומוטיב לייפציג — מארסיי צרפת; אלבורג דנמרק — היידוק ספליט; אייאקס אמסטרדם (מופיעה כמחזיקת הגביע) — דנדולק אירה; ריאל סוסיאדאד ספרד — שלונסק ורוצלאב; דינאמו מינסק — גנצ'לר-בירליג'י תורכיה; סלימה וונדררס מלטה — ולאזניה שקודר אלבניה; רובאניימי פינלנד — גלנטורן צפון-אירלנד; דונייסקה סטראדה צ'כוסלובקיה — יאנגבויס ברן; ויטושה סופיה (בעבר לבסקי) — אופי כרתים (יוון); אויפשט דוזה בודפשט — דן האג הולנד; סנט מירן (הפיינליסטית בסקוטלנד; ריינג'רס זכתה בדאבל) — טרומסו נורבגיה; מרטייר טיידפיל וולס — אטלנטה איטליה.

מתח באופ"א

דווקא בגביע אופ"א, השלישי בחשיבותו במפעל האירופי לקבוצות, צפויים כמה משחקים מסקרנים. במוקד — ברצלונה, שהפסידה בתחילת השבוע בדרבי לאספניול (2:0), תשחק עם השכנה, בלננשש מפורטוגל.

בוורן הבלגית, עם משה סיני, תארח את בוהמיינס פראג, ואילו רוני רוזנטל, במדי בריז', יסע מחר ללנינגרד, למיפגש עם זניט הסובייטית.

מנשנגלדבך המערב-גרמנית תתמודד עם אספניול הספרדית; מילאן, עם כוכביה ההולנדים, תשחק בספרד מול ספורטינג גיחון.

כבר הערב יתקיימו ארבעה משחקים: סלטיק גלאזגו, המוליכה בליגה הסקוטית, תארח את בורוסיה דורטמונד; אוסטריה וינה את באייר לברקוזן; וורדר ברמן, המוליכה במערב-גרמניה, תתארח אצל מיונדאלן בנורבגיה. ובוהמיינס דבלין תשחק באיצטדיונה עם אברדין הסקוטית.

משחקים נוספים: לינץ אוסטריה — אוטרכט הולנד; ויסמוט מזרח-גרמניה — ואלור רייקיאביק; פיינורד רוטרדם — ספורה לוכסמבורג; טאטאבניה הונגריה — גימאראש פורטוגל; גראסהופרס ציריך — דינאמו מוסקבה; שצ'צין פולין — ורונה איטליה; הונבד בודפשט — לוקרן בלגיה; קולרויין אייר — דנדי-יונייטד; ספרטק מוסקבה — דינאמו דרזדן; ויטקוביצה צ'כוסלובקיה — א.י.ק. שטוקהולם; טורן פינלנד — אדמירה-ואקר וינה; ספורטול בוקרשט — קאטוביצה פולין; ברונדבי דנמרק — גטבורג שבדיה (מחזיקת הגביע); לארנקה קפריסין — ויטוריה גימראש; בלגרד — [illegible]; צרפת — פנאתינאיקוס אתונה; באשיקטאש איסטמבול — אינטר מילאנו; ואלאז מוסטאר יוגוסלביה — סיון שוויץ.

דיירים מוגנים — אך לא מפני הליברלים

"בעוד ששר הבינוי והשיכון ושותף סרטים ביהודה ושומרון, ומושקע שם הון עתק, קשישים ממשיכים להתגורר בשכונות התקווה וכרם התימנים, ומשפחות מעוטות הכנסה, דרות בבתים מטים ליפול ואין מושיע". דברים אלה אמר בסוף השבוע גדעון בן ישראל יו"ר האגף לארגון ומועצות הפועלים בכנס ארצי של נציגי דיירים בדירות מוגנות, שנערך במועדון ההסתדרות בכרם התימנים בתל־אביב.

בן ישראל עמד על מצוקותיהם של הדיירים בדירות מוגנות, הוא הדגיש שבעיות היסוד של הדיירים יבואו לפתרונן במדיניות שתכלול מחויבות פוליטית לתגן על הדיירים, אחרת תמשיך בעיית הדיור בתנאים ירודים להשאר ללא פתרון. הוא תקף את עמדת המפלגה הליברלית בליכוד, המונעת כל פתרון מניח את הדעת של בעיה חמורה זו, ואמר ששר השיכון והבינוי קיבל עמדת הליברלים, בעוד הוא ממשיך לחנוג ביו"ש.

דוד כהן, יו"ר הוועדה להגנת הדייר בוועד הפועל פתח את הכנס בציינו שלדיירי הבתים הרעועים אין כל אפשרות לרכוש את הדירה או לשנות את הסטטוס, הריבית מדמי המפתח ששולמו בזמנו עברה מזמן את הערך הכספי של הדירה. "נקים חזית אחת עם כל הדיירים המוגנים בתמיכת ההסתדרות נגד שינוי חוק הדייר ובעד הקמת הוועדה הציבורית, לבחינת חוק הגנת הדייר", — אמר.

תדי קאופמן — מזכיר מ.פ. תל־אביב אמר כי אין שומעים את קולה של עיריית תל־אביב לא בשכונת התקווה ולא בכרם התימנים. זהו מאבק של ציבור שכירים שאינו נהנה די צרכו מהעוגה הלאומית. מועצות הפועלים ותנועת העבודה חייבות להיות במרכז המאבק להגנת הדייר. כן דיברו אלימך רון, יו"ר הוועדה להגנת הדייר בתל־אביב, יחיאל בושרי, שלום יהוד, שמואל חשרי, אסתר רצון, רינה ישראלי, ד. מושיוב, בלה גאון.

שריר תומך בהסרת חסינותם של הח"כים שנפגשו עם ראשי אש"ף בז'נבה

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

שר המשפטים אברהם שריר תומך בהסרת חסינותם ותעמדתם לדין, של ארבעת הח"כים מחד"ש והמתקדמת, שנפגשו בשבוע שעבר בג'נבה עם ראשי אש"ף.

בתשובה להצעה לסדר היום של רפאל (רפול) איתן (התחיה) סיפר שריר כי ביקש מהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש למצות את הדין עם הח"כים זיאד וביטון (חד"ש) מיעארי ופלד (המתקדמת). חריש נתן הוראה למשטרה לחקור את כל הפרטים הקשורים בפגישה בג'נבה.

בהתאם לממצאים יחליט היועץ המשפטי לממשלה אם יש מקום להעמיד את הח"כים לדין. שריר מתח ביקורת על הח"כים ואישים אחרים, הדורשים לבטל את החוק האוסר על פגישות עם אש"ף.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
עירית עפולה
הודעה לפי סעיף 148 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להיתר הקלה על ידי: בנית סככה לרכב על פי קווי בניין שעל פיו בנויים רוב הבניינים ברחוב. מקום הבניה: גוש 17772 חלקה 107 רחוב קק"ל 15.
את התנגדות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית, משרד מהנדס העיריה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל. אם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט בנדון.

י. אבימור מ.מ. ראש העיר
יו"ר ועדת משנה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה

ועדה מקומית לתכנון ובניה
גליל מרכזי
שוקים — שוק עירוני — עכו
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי גליל מרכזי עכו

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי בעכו הוגשה בקשה לקבלת הקלה בבניה בתוך מספר 1226/84 ע"י מר יוסף + סאלח סלים אבוריא במקום סכנין בגוש 19512 חלקה 201.
מהות ההקלה בנית קומה שלישית במקום שמותר לבנית 2 קומות בלבד.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרד הועדה המקומית כרח' לוחמי הגיטאות 10 עכו תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.

משה סלע, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי—עכו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
חולון
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי החברה נאור חן בע"מ פנתה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון בבקשה לאשר (והסכמת הועדה המחוזית) עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, סטיות בין התשריט לחלוקת הקרקע, שמגמתן עבור הועדה לעיל בניין אחד חלק מחלקה 57 עם חלקה 66 בגוש 6785 ותכנית בנין עיר מפורטת מס' ח/37 אשר הודעה בדבר מתן הרשאה לתת לה תוקף נתפרסמה בילקוט הפרסומים מס' 1595 מיום 22.1.1970.
כל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

עו"ד חיים שרין
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חולון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 140 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה להקמת קומה נוספת, רביעית, לחניה ולהקמת גלריה בתוך חלל קומת הקרקע הקיים במסגרת האחוזים המותרים ברחוב דרך פ"ת מס' 97 גוש 7104 חלקה 244 תיק בנין 097"0054 בקשה מס' 87/0222 בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו. שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בספי סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
שורקות
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרה בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שורקות הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' גר/417/5" ביחד עם התשריט המצורף אליה. עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד חלק מחלקה 27 מ"אזור חקלאי" לאזור שרותי דרך. ואלה הם הגושים והחלקות בשינוי תכניות: גוש 5011 חלקה 27 דרך 4102. [illegible]
כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליו לכלול פרוט והנמקת להתנגדות, ולהיות מלווה בתצהיר מאומת ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

תאריך 17.8.1987
רב שגיא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות 08.05 שעת כושר 08.15 חשבון ד' — חשבון משט — מדוע אסור לחלק באפס? (כ) 08.40 ראשית הקריאה — בלי סודות — ר. 09.00 אנגלית ח' 09.20 תרגום לערבית — טבע — השלג. 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום — מקרה גב. 11.00 צרפתית על יסודי 11.15 חשבון ה' — שברים שקולים (כ) 11.30 ארץ מולדת — סדרה א' — בפתח תקומה (כ) 12.00 גיאוגרפיה ד'ה' — מדבר יהודה. 12.25 ספרות על־יסודי — אדיפוס המלך — דמותו של אדיפוס. 13.00 מוסיקה על־יסודי — מסע אל תרבויות — מסע אל הג'ז 13.30 מדעי הטבע — הישרדות * אי הצבים 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות 14.05 סרט קולנוע — "ארץ גדולה". צד מורגן וג'ו ג'ינג, בוקר ואדריכל המכור לטיפה המרה, מבקשים לחסוך עיירה קטנה בקנוס לעיר. הם מתכננים להביא בקר מטקסס ע"י הקמת מסילת ברזל שתעבור בעיירה וכך להביא לשגשוגה. 15.45 שעת כושר 16.00 פרפר נחמד 16.25 רובוטריקים 17.00 ערב חדש — מנחה אילנה דיין 17.30 שלוש, ארבע, חמש וחצי — "הזמיר מארץ סין" על פי ספרו של האנס כריסטיאן אנדרסן. 17.55 אלף 18.20 ילדים בעולם 18.35 הגיע זמן לשון — פינתו של אבשלום קור 18.50 קיצור החדשות 18.52 סרט עדה — תרבות המערב סדרה בת 13 פרקים, העוסקת בהשפעת התרבות המערבית שיצאת מאירופה ומארה"ב אל כל קצווי תבל. פרק א' סוקר את תרבות תאילנד, סין, יפן והודו 19.30 חדשות 20.00 כותרות מבט 20.02 "מישהו מטפל בך?" הפרק החמישי "כקוף בכבי אדם" שמועה כי כלבו "האחים גרויס" עומד להימכר לחברה יפנית מוציאה את העובדים להפגין ברחוב דאונינג 10. 20.30 "עוד לחיט" — לקט משירי "דיבור חדיש" ולהקת "אהה" 21.00 מבט לחדשות 21.30 תשדירי שירות 21.40 מבט שני 22.20 "קצה העולם". 23.05 "קלי קלות" הפרק השני "עניין של גאווה" כאלי וריקארדו עוברים להתגורר אצל ליק אחייניתו של כאלי. בעקבות החלטתה לקנות להם בגדים חדשים היא נתקלת בתגובות בלתי צפויות. 23.30 פסוקו של מקום מבט אל אשקלון. חדשות הלילה.

ערוץ 2

19.00 — באותו עניין: עולים־יורדים. 19.30 — מחול 2: נשף סיום. 20.00 — סמכי. 21.00 — פוס 2. 21.50 — להקת הפולקלור הציגית של אומסק מבריה"מ.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר. 07.00 בהאזנה נינוחה — בוקריני: קונצ'רטו ברה לחליל ולכלי קשת; היידן: שלישיית בריטון מס' 109 ברה לבריטון, ויולה וצ'לו; רוסיני: פולנק: סוויטה צרפתית על פי נושאים של קלוד ג'רבה; פאריש: קונצ'רטו במול מינור ולתזמורת; דביסי: רפסודיה לסקסופון ותזמורת; ראבל: רומנסה יהודית ספרדית / רומנסה ספרדית עממית: מוצארט "הלצה מוסיקלית". 09.00 קונצרט בוקר — בנהוכן מוסיקה ל"אגוסטו": ברהמס שישיה לכלי קשת מס' 1 בסי במול מג'ור; שוברט: סונטה בלה מינור ה. 821 "ארפג'יונה"; מהלר: סימפוניה מס' 9 ברה מג'ור. 11.57 פינת השיר — משירי שלום. 12.00 מן הסרטייה — השלישייה הישראלית עם מאיר רמון, קרן — ברהמס: שלישייה לקרן. ברהמס: שלישייה לכינור, צ'לו ופסנתר. 13.05 בהאזנה נינוחה — מרש פ. 24 — מיצירות מוצארט: סרנדה מס' 7 "סרנדת הפנר"; קונצ'רטו לפסנתר בסי במול מג'ור; אקזולטטה יובילטה. 15.00 מוסיקה צעירה. 16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם — פסטיבל שבועות המוסיקה ברלין 86 — המוסיקה הקאמרית של שוסטקוביץ' והרביעייה הפילהרמונית. להקת שרון מיזונקי כוראי — מוסרט הרמטות הל — פסנתר היינר תופנר — טבור כריגט גלייה — אלט מיילה שטוקהאוזן — פסנתר. 1. רביעייה מס' 13. 2. 3 קטעים לשמינית כלי קשת. 3. 6 שירים סרגים. 4. שלישייה מס' 1 ברו מינור לפסנתר כנור וצ'לו. 5. מתוך שירי עם יהודיים. 6. חמישייה לפסנתר וכלי קשת. 18.00 מסדף התקליטים. 19.00 מבוא אופרה — מאתו ורדי. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.27 פינת השיר. 20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו — הפיל הישראלית/מעיר רודן (מרי קפוצ, ופסנתר) הקלטה: 23.1.87. היכל התרבות תל־אביב — צבי אבני מטמורפוזות על כורל; ברטוק: קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר; צייקובסקי: סמפוניה. "משרד בסי מינור. 22.30 ג'ז קלאסי. 23.00 מהווי יצירות — בהוצונה סונטות לכנור ולפסנתר שלישיות.

רשת א'

07.30 רדידקל. 08.05 תקוה — עם כני הגיל. 08.27 משפט דמיאניוק — שידור חי מ"בניני האומה" בירושלים. 12.05 שירים עבריים — מבואה לשיחה וליה וחרש. 13.50 חדשות ויומן באנגלית. 13.45 חדשות ויומן בצרפתית. 14.05 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 האוניברסיטה הפתוחה — "הספרות העברית ותנועת הפועלים בא"רץ־ישראל" "היש משמעות למורשת תנועת הפועלים בספרות" * רב־שיח — חלק שני. 16.57 משפט דמיאניוק — שידור חי מ"בניני האומה" בירושלים. 19.05 סיכום המשפט היומי. 19.30 שירותים לעולים. 22.05 שניים יחד וכל אחד לחוד — עורך ומנחה יוכב כץ "הדימוי העצמי" — משתתפים: אבידום של ומשה מאר.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין — עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 כוכבי הבוקר — עם לוס מנצ'וס. 10.05 כל צבעי הרשת — מגזין יומי. 12.10 אלף־אלף ב'בית — עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום — חדשות ומוזמנים. 14.05 לראות או לא לראות — יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק — הווי והומור. 15.05 רגעי קסם. 16.05 יומן כלכלה. 16.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 17.05 שירים ושעורים. 17.55 קוראי ספר — קוראים ממליצים. 18.05 מדרום לסמבטיון — עם יהודים ועל היהודים בדרום־אמריקה. 19.35 עולם חדש — מגזין חדשותי לענייני הארם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות "בבקשתך". 22.05 שירים מדרום־אמריקה. 23.05 מדרום לסמבטיון — עם היהודים ועל היהודים בדרום־אמריקה — והפעם: דיון בהשתתפות מומחים ובכל פתיחו "הסמכות הטנגו והוהרה" העלייה במשך השנים מדרום־אמריקה, השתלבותה בישראל ותרומתה לחברה ולמדינה.

גלי צה"ל

05. 06 צליל בוקר — שירים עבריים. 06.30 מוקדים עיי. 07.07 שבע אפס שבע — עם איתן ליפשיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי. 10.05 מוסיקה — עם אורלי יניב. 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף. 13.05 אחר אחר — להיטים עבריים. עורכת ומגישה: שירה גרא. 14.05 דו רה יומי — עם דני קרפל ודובי לנץ. (ש"ח). 15.05 שירים לחג — עם ארז טל. 16.05 841 נוסע צפונה צפונה — רומנרדיו מאת איתמר לוי. 16.15 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה * עם שמואל נחושתן. 18.45 משולש — עימות יומי בעיני השעה. 19.05 שירים עבריים. 20.05 ספרא וסייפא — ירחון לענייני ספרות צבאית. (ש"ח). 21.00 מבט לחדשות. 21.30 לילה לא שקט. 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים. 22.05 עשרים וארבע היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות — עם אהוד גראמנוב"כ כח המשימה הכלכלי. 00.05 ציפורי לילה עם אביהו מדינה. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר שירים עבריים.

שידורי צה"ל 2

18.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 סבבבנכים — מידע, ד"שים, משחקי רדיו ומוסיקה. 22.05 הפסקת עשר — עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז הזה — עורך ומגיש: דני קרפל.

רשת ג'

06.04 בחורה לאשר — להיטים וותיקים. 07.07 שיר בוקר בבוקר — שירים עבריים. 09.05 מה, כבר תשעה — עם אבי אתגר. 10.05 דברים טובים * עם שנירה אימבר. 11.05 שבעים מי יודע — שירי שנות השבעים. 12.05 אהבה יומיומית — עם יוסי סיאס. 18.05 רק בימי חול — עם מנחם פרי. 14.05 חרש חריש ומחורש — עם שוש עטרי שידור חי מהמשביר בהרצליה. 18.05 הצגה יומית. 18.05 מקום בצמרת — מצעד המזמינים הישראליים עם מנחם פרי. 21.05 ארום עתיק — שירים 23.05 סביני ג'את.

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30

אסתר: לוחם עם כבוד	9.40 ,7.15 ,5
אורלי: משפ' סלודר	9.30 ,7.15 ,3
בן־יהודה: כלא הילטון	9.30 ,7.00 ,4.30
גת: בלוו לחופש הגדול	9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: השכונה שלנו	9.30 ,7.00
דקל: האלמנה השחורה	9.30 ,7.15 ,5
דרייב אין: ג'ינג'ה אמריקאי 3	7.45
הוד: צעיר מכדי למות	9.30 ,7.15 ,5
לימור: תרשה המורד	9.30 ,7.15 ,4.30
מוזיאון ת"א: מותו של סוכן	9.30 ,7.30
	9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: ילדים חורגים לאלוהים	9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: 007 באזור מסוכן	9.30 ,7.15 ,5
פאר: לא שם זין	9.30 ,7.30 ,5
פאריס: כל הג'אז הזה	9.30 ,7.15 ,2 ,12
רב־חן:	
חן 1: פגישה עיוורת	9.50 ,7.30 ,5
חן 2: ליבו של אנג'ל	9.45 ,7.25 ,5
חן 3: הטבח האוהבת והמאהבת	9.45 ,7.40 ,5
חן 4: נשק קטלני	9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: אני והחבר'ה	9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
שחף: סוד ההצלחה	9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: שומר ראש	9.30 ,7.15 ,5
תכלת: החנות מעבר לפינה	9.35 ,7.00 ,4.30
לב 1: המשפחה	9.50 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 2: גברים גברים	10.00 ,8 ,5 ,2
לב 3: ימי הרדיו / שעותו כמו לב 2	
לב 4: גרדפי החוק	10.00 ,7.30 ,5 ,2

רמת־גן

אואזיס: פגישה עיוורת	9.30 ,6.40 ,4
לילי: לא שם זין	9.30 ,7.15
ארמון: לוחם עם כבוד	9.45 ,7.30 ,5
רב־גן:	
גן 1: הטבח האוהבת והמאהבת	9.40 ,7.20 ,5
גן 2: בלוו לחופש הגדול	9.40 ,7.20 ,5
גן 3: אני והחבר'ה	9.40 ,7.30 ,5
גן 4: לבו של אנג'ל	9.15 ,6.15

ירושלים

אדיסון: שומר ראש	9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: בלוו לחופש הגדול	9.15 ,4.30
בית אגרון:	
כמבי	16.00
מונטי פיטון שורדי הזמן	18.00
נערי הכרך	20.00
זכרונות האנה מפירנצה	21.45
ג'ינס בנגר — אתה חי רק פעמיים	24.00
כפירו: סוד ההצלחה	9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: כייכי אריזונה	9.15 ,7 ,4.30
ביטשל: גבר מאוהב	9.00 ,7.00
סמדר: ימי הרדיו	9.00 ,7.00
חבירה: סגור לרגל שיפוצים	
אורדון	
אור 1: לא שם זין	9.15 ,7.15 ,4.30
אור 2: צעיר מכדי למות	
אור 3: תמיד	9.30 ,7.15 ,4.30
אור 4: גבר בתמונה	9.30 ,7.00 ,4.30
אור 5: קוקה קולה קיד	9.30 ,4.30
עדן: ג'ינג'ה אמריקאי מס' 3	9.30 ,7.00 ,4.30
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות	11.45 ,10.45

חיפה

אורות: צעיר מכדי למות	9.15 ,7.00 ,4.30
וקו: החנות מעבר לפינה	9.30 ,6.45 ,4.30
עצמון 1: שומר ראש	9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: גבר מאוהב	9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים	
רון: משפ' סלודר	9.15 ,7.00 ,4.30
אמפי: רחובות של זהב	9.00 ,4.30 ,4
אורלי: בלוו לחופש הגדול	9.15 ,7.00 ,4.30
קרן אור המחודש: לא שם זין	9.15 ,8.45
פאר: לא שם זין	9.15 ,7.00

נתניה

שרון: הטבח, האוהבת והמאהבת	9.15 ,7 ,5 ,3
סטודיו: משחק פראי	9.15 ,7 ,5

חולון

ספיר: ג'ינג'ה אמריקאי 3	9.30 ,7.15 ,5
מגדל: לוחם עם כבוד	9.00 ,6.00
ארמון: קרוקודיל דנדי	9.30 ,7.30 ,5

בת־ים

עצמאות: עצמאות — סוד ההצלחה	9.15 ,7.15 ,5

הרצליה

חיפל: ג'ינג'ה אמריקאי 3	9.30 ,7.15 ,5.00

באר־שבע

רון: ג'ינג'ה אמריקאי 3	9.30 ,7.30 ,4.30

פתח־תקוה

היכל 1: משפחת סלודר	9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: סוד ההצלחה	9.30 ,7.15 ,5.00
היכל 3: שם הוורד	9.30 ,7.15

עפולה

כוכבתרון: נשק קטלני	9.00

גבעתיים

הדר: סוד ההצלחה	9.30 ,7.15 ,4.30

ראשון־לציון

רון 1: משפחת סלודר	9.30 ,7.30 ,5.00
רון 2: סוד ההצלחה	9.30 ,7.30 ,5.00

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב, יום ג', 15.9
אילוף הסוררת: 20.30
מאדמואזל ז'ולי: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני נחום — הנביאים 1

חולון
אסותא — טרומפלדור 4

ירושלים
קופ"ח, מרפאת רוממה — רח' המ"ג 28

נתניה
פורת — פ"ת 76

פתח־תקוה
סינסקר — סינסקר 2

רמת־גן
רמת יצחק — שד' ירושלים 96

תל־אביב
שלמה המלך — שלמה המלך 78
בלפור — קופ"ח מכבי, בלפור 2

חיפה
מור — המגינים 97

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק - ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים
בקור חולים — פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד יטפל במידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00—20.00. בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03"433500, 03"433300.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ירושלים 02"243558
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04"329488 (20.00-11.00)
גליל מערבי 04"922232

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד': טל. 222782
"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03"221480 24 שעות

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שלך — ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג השעות: 18.00—24.00, בשבתות ומועדים השעות: 15.00—21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 244849. בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' [illegible] פתוחה מדי יום ביומו, כולל שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי תאום טלפוני בלבד. ירושלים: סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה 2, טל' 03"285822, 294869.

מרכז מידע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052"32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02"227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03"5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04"672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057"418111
ער"ן נתניה — טל' 053"35516

סילוק מוקשים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' [illegible]

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101; בני־ברק, גבעתיים — טל' [illegible]; רמלה — 101; [illegible]

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 2244; חדרה - 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'־ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים:
א'־ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'־ה': 9.00, 8.16, 8.00, 7.00, 6.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מודיעין, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 18.00 [illegible]

מחול הידידות של הדב מאומסק

"אנו נושאים קול לידידות ולשלום" ● מסורבי עלייה לשעבר הפגינו בת"א ● חסידי ברסלב יטוסו היישר אל קבר הרבי

(צילום: מאיר פרטוש)

חברי הלהקה והדוב המרקד

מאת עומר גיר

הגלסנוסט שלח הנה את להקת המחול הרוסית "אומסק", מסיביר. 50 נגנים, רקדנים ונגנים, ושתי טונות של ציוד הופעה ובכלל זה תלבושות צבעוניות ופרוות דב אחת. את הדב לא הביאו לארוחת־הבוקר המאוחרת במלון דן־פנורמה, אולי למנוע אובדן תיאבון מעיתונאים בעלי קיבה רכה במיוחד.

אבל לאחר דברי־הנימוסין המקובלים ואכילת הגבינות־ירקות־פירות קרואסונים הקפיטליסטיים, יצא הדב ורקד עם השיקסעס והמוז'יקים הצעירים, ואפילו הניף אל־על בחורה אחת, מאורחות המלון, שנקלעה אל החבורה הצבעונית הזאת בדרכה מן הבריכה, לבושה ביקיני קטן. אחר־כך הוריד הדב את ראשו והרוסי המיוזע שבפנים נשם קצת אויר מלוח של "ים" התיכון, ונהנה מן הרוח הקרירה, שבידרה את פרוותו ואת שמלותיהן של הרקדניות.

הגברים, הרקדנים, לא היו קוטלי־קנים כלל וכלל, רגליים באויר, בעיטות נמרצות, אפילו ברוס לי היה נהנה מן הביצועים שלהם. אחד הצלמים שהתקרב מדי לקלוז־אפ, ראה בעצב איך העדשה החדשה של מצלמתו מתעופפת לאחר שספגה בעיטה נמרצת של רקדן אומסקי, ונוחתת נחיתה קשה על המרצפות, קורבן להתקרבות בין מוסקווה וירושלים.

קודם לכן, היתה חלוקת עבודה ברורה בין הרקדנים לבין המנהל האמנותי, טובאריש גיאורגי פנטיוקוב, הם אכלו, הוא דיבר. יורם גרוז'ינסקי, יו"ר אגודת הידידות ישראל־בריה"מ, תרגם וגם נאם נאום קטן על קירוב־לבבות באמצעות הפולקלור וחילופי התרבות.

"אני משוכנע", כך גרודינסקי, "שהופעות הלהקה והמפגש עם הקהל, יוכיחו לישראלים שסיביר זה לא רק קור אלא גם פולקלור".

פנטיוקוב כבר היה בישראל, עם "אומסק", בשנת 1965, מן הסבוב ההוא נותרו מלבדו רק עוד חמישה מאנשי הלהקה, הוא שמח להיות כאן שוב וגם הוא מקווה לקירוב לבבות. "אנחנו רוצים להביא לידי ביטוי את האדם הרוסי והתרבותי", הוא אומר, "התכוננו ברצינות רבה לקראת הסיור הזה בישראל, אנו נושאים קול לידידות ולשלום, כבר בפעם הקודמת הרגשנו יחס מיוחד מצד הקהל, כי בישראל יש הרבה דוברי רוסית, אנחנו משוכנעים שכך יהיה גם הפעם".

משאלות שיש בהן נגיעה לפוליטיקה, הוא מתחמק, בצורה אלגנטית, כבקי ורגיל. את הפוליטיקה הוא משאיר לחלונות הגבוהים במוסקווה וירושלים. על השאלה, מדוע אין ביקורי גומלין, והופעות של אמנים ישראלים בברית־המועצות, הוא משיב כי "יש משרד שמטפל בזה ואני יודע שיש דיבורים בעניין", ויקטור פריילך, האמרגן, אומר שמתנהל משא־ומתן וגרודנסקי מצביע על אמנים ישראלים ומנהלי תיאטרון שכבר היו, וקבוצה נכבדה של 19 מוסיקאים ישראלים שעוד תצא השנה לשם. בינתיים מבטיח פנטיוקוב כמה הפתעות לקהל הישראלי, נוסף ל"הבה נגילה", שהותירה להם נחמה ליפשיץ, הזמרת, בהופעה הקודמת. "נשמח להיפגש איתה גם הפעם", הוא אומר בקורקטיות.

ביום חמישי, בירושלים, הופעת בכורה, עם אורח־כבוד, — שמעון פרס, 17 הופעות מתוכננות, שש מהן בתל־אביב, ובינתיים, הם יכולים לחזור אל מיזוג־האויר בחדרים, לפשוט את הבגדים הצבעוניים, לחלוץ את המגפיים והדב יסיר את עורו מעליו, קשה לחיות רוסי בלהקת פולקלור, בארץ חמה שכזו...

מסורבים לשעבר למען מסורב

משמרת הזדהות עם אלכסנדר חולמיאנסקי, אסיר ציון לשעבר, התקיימה אתמול מול משרד המשלחת הקונסולארית הסובייטית בתל־אביב. בראש המשמרת ניצב אחיו, מיכאל חולמיאנסקי, שהגיע ארצה לפני שישה ימים. בו זמנית הפגין אלכסנדר חולמיאנסקי מול משרד החוץ הסובייטי בכיכר סמולנסקי במוסקבה, בדרישה לקבל אשרת יציאה. יחד עם מיכאל ניצבו במשמרת יולי אדלשטיין, חיים צ'סלר ויוסף מנדלביץ אסירי ציון לשעבר.

בתמונה, מימין לשמאל: טניה אדלשטיין, יולי אדלשטיין, יוסף מנדלוביץ', מיכאל חולמיאנסקי חיים צ'סלר
(יוסף גליל, צילום: ישראל חדרי)

בטיסה ישירה אל הרבי מברסלב

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

בפעם ראשונה מזה שנים רבות יוצאים 200 חסידי ברסלב מישראל לברית המועצות אל קברו של רבי נחמן מברסלב, ישירות ועם דרכונים ישראלים. הקבוצה מורכבת בחלקה הגדול מחסידי ברסלב מצפת, יבנאל וירושלים, והיא הגדולה ביותר מזה עשרות שנים היוצאת מישראל לקברו של רבי נחמן, באומן שליד קייב.

כל אחד מן החסידים שילם כאלף דולר למימון הנסיעה, וחלקם מימנו את הנסיעה במשיכה מקופת חסדים שבתצרם. עד־כה נאלצו חסידי ברסלב לנסוע לבריה"מ בעקיפין, בעיקר דרך אירופה וארה"ב ולהימנע משימוש בדרכונים ישראלים. ככל־הנראה זה עוד סימן להפשרה ביחסים בין מוסקווה לירושלים.

בי"ח וולפסון מתרים להקמת יחידת צנתור; התור כיום — עד 8 חודשים

מאת רונית מורגנשטרן ואשר שילוני, כתבי "על המשמר"

לאחרונה היו מקרי פטירה רבים של חולי לב מאזור חולון ובת ים, בתור הארוך לצינתור, הנמשך עד שמונה חודשים.

כמה מהחולים מגיעים בסופו של דבר לצינתור במצב גופני גרוע מכדי שתוצאותיו יוכלו להועיל.

דברים אלה נמסרו במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בביה"ח וולפסון בחולון, השתתפו פרופ' קישון, מנהל מכון הלב בוולפסון, ד"ר שחר, מנהל ביה"ח, ואפרים שרון, סגן ראש עיריית חולון.

כ־300 חולי לב הזקוקים לצינתור מאובחנים מדי שנה, במכון הלב בוולפסון מתוך כ־8,000 נבדקים. בתקופה האחרונה הוכלו הצינתורים הקיימות במרכזים הרפואיים האחרים בארץ לספק את הדרישה של בתי החולים שם אין יחידות צינתור, והחולים מאזור בת ים חולון נדחים כל פעם מחדש.

סגן ראש־העיר חולון, אפרים קורן, עומד בראש מערכת גיוס כספים לשם רכישת מערכת צינתור לב לביה"ח וולפסון. משרד הבריאות, הבטיח לממן את הבנייה ואת משכורות העובדים, ואת רכישת הציוד היקר, ששוויו כ־690 אלף דולר, מבקש בית החולים לממן בעזרת הציבור, שני מופעים לגיוס כספים יערכו ב־17 וב־25 לחודש.

בכל בתי החולים בגדה המערבית ועזה, אין מבצעים צינתורים פרופ' קישון מסר, שבמשרד הבריאות קיימת מגמה להקים יחידת צינתור גם בבית החולים שברמאללה.

בטיפול הצינתור, מחדירים צינור לכלי הדם, ודוחפים אותו עד הלב. לטיפול מסוג זה שתי מטרות. הראשונה, החדרת חומר מיוחד דרך הצינור לכלי הדם בלב. החומר זה נראה בצילום הרנטגן ומאפשר לגלות סתימות בכלי הדם בלב. המטרה השנייה היא טיפול. בחלק ממקרי הסתימת עורקים, ניתן להחדיר את הצינור, כשבקצהו בלון קטן, עד לקטע החסום, ושם מנפחים את הבלון מבחוץ, לפתיחת הסתימה. פעולה זו עשויה לחסוך את הצורך בניתוח.

● קבוצת מפגינים מתומכי אש"ף ניצבו לפני דלתות הכניסה של אולם הקונצרטים בשטוקהולם כשבידים כרוזים: אש"ף רמולדת לפלשתינים. ההפגנה היתה שקטה ולא הפריעה לקונצרט. כוחות מתוגברים של משטרת שטוקהולם שמרו על הסדר.

משרד הקליטה מכין תכנית חומש להחזרת היורדים

משרד הקליטה מכין תכנית אב מקפת להחזרת יורדים. בהכנת התוכנית נעזר אגף התכנון והמחקר של המשרד במרכז לחיזוי טכנולוגי של אוניברסיטת תל־אביב, ועיבודה יושלם לקראת אפריל 1988.

מנכ"ל משרד־הקליטה אמר, כי מטרת תכנית האב היא לגבש מדיניות וקווי פעולה ל־5 השנים הבאות, שיאפשרו הגדלה משמעותית של שיעור החזרה ארצה בקרב היורדים.

צוות ההכנה "ייעזר בניסיון שהצטבר במשרד הקליטה ובקהילות בחו"ל בטיפול בהחזרת ישראלים, תוך התבססות על מחקרים וניתוח הנתונים הקיימים בשטח. התוכנית תעסוק גם בהיבטים הארגוניים של קליטת התושבים החוזרים, בקביעת הגופים האחראים לקליטה וביעול וקיצור התהליך.

"מימדי הירידה חמורים, אך מרבית היורדים מצהירים כי ברצונם לשוב ארצה" אמר מנכ"ל המשרד, מאיר שמיר. 25% מהתושבים החוזרים שפנו בשנה החולפת לקבל סיוע ממשרד הקליטה, שהו בחו"ל 10 שנים ומעלה.

שרת הבריאות של צרפת לשמיר ופרס:

האווירה נוחה למימוש הסכמים לשיתוף־פעולה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

ראש הממשלה יצחק שמיר ושר החוץ שמעון פרס הביעו אתמול קורת־רוח וציפיה לקראת בואו של ראש ממשלת צרפת, ז'אק שיראק, לישראל בראשית נובמבר.

השניים נפגשו אתמול בנפרד עם שרת הבריאות של צרפת, מישל בארזאק, וציינו לפניה את יחסי הידידות השוררים בתקופה זו בין שתי המדינות. פרס אמר, כי גם הנשיא מיטראן וגם ראש הממשלה שיראק הם ידידים נאמנים לישראל.

שרת הבריאות הצרפתית אמרה לשר החוץ, כי ממשלת צרפת תומכת ברעיון הוועידה הבין־לאומית, שתאפשר מו"מ ישיר, לא תכפה הסדר ולא תטיל וטו.

בעברת לענייני בריאות אמרה מישל בארזאק, כי האווירה בצרפת ובישראל נוחה עתה לפיתוח שיתוף־פעולה במחקר רפואי ובטכנולוגיה רפואית, וכי יש רצון צרפתי לצקת תוכן בהסכמים קיימים.

היא סיפרה על שיתוף־פעולה בחקר מחלת האיידס. לראש הממשלה שמיר סיפרה בארזאק, כי בית־החולים בידון בפאריס רכש מ"אלסינט" את הסורק האלקטרוני הראשון.

בארזאק מסרה, כי שיראק ישמח לבוא לישראל.

זהירות, שפעת! שלושה זנים חדשים ואחד מוכר ולא חביב

מאת רונית מורגנשטרן, כתבת "על המשמר"

גם השנה תרתק השפעת רבים מאיתנו למיטה. השפעת תגיע אלינו בתחילת דצמבר ושיאה צפוי בראשית ינואר. אשתקד זכינו לביקור של נגיפי שפעת מזני "סינגפור" ו"טייוואן", שהיו הזנים השכיחים יותר ברוב הארצות.

עם כל בהלת החיסונים בשנה שעברה, נמסר ממשרד הבריאות, היתה בסך הכל ירידה של 8 אחוזים במספר חולי השפעת.

בחורף הקרוב צפויה שפעת מהזנים טייוואן, לנינגראד ואן־ארבור. לשלושת הסוגים סימפטומים דומים של חום וצמרמורת, כאבים בגפיים, בראש ובבטן, חולשה וחוסר תיאבון, אודם בגרון, נזלת ושיעול יבש.

עשרות אלפי מנות חיסון יובאו וייובאו בחודשים הקרובים. החיסון נגד שלושת הזנים הוא בתרכיב אחד, ומיועד בעיקר לקשישים ולאנשים הסובלים ממחלות כרוניות.

משרד הבריאות ממליץ לקבוצות הסיכון הללו לקבל את החיסון, רצוי לפני תחילת העונה הקרה וככל האפשר לא יאוחר מאמצע נובמבר, כדי להשיג יעילות מכסימאלית. את החיסונים ניתן להשיג בכל בתי המרקחת ובמרפאות של קופות החולים השונות. לבירור פרטים ניתן לפנות לתחנות לבריאות המשפחה, לקופות החולים וללשכות הבריאות.

נבון: יינתנו מענקים גם לסופרים הכותבים ערבית

מאת קאסם זייד, כתב "על המשמר"

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הודיע אתמול על החלטת משרדו להעניק השנה שלושה מענקים לסופרים הכותבים בשפה הערבית.

השר נבון מסר על כך בוועידת הסופרים הערבים שהתקיימה בנצרת. המענקים יהיו זהים לאלה הנתנים לסופרים יהודים, והם נועדו לאפשר לסופרים להתפנות לעיסוקיהם כדי ליצור במשך שנה אחת מבלי להיות טרודים בבעיות פרנסה.

נבון החליט גם להעניק לסופרים הערביים היוצרים בישראל תשלומים לפי מדד השאלת ספריהם בספריות הציבוריות. לפני כשנתיים הנהיג השר תשלומים כאלה לסופרים יהודים ועתה החליט כי ראוי שגם הערבים ייהנו מהסדר זה.

כן הודיע השר, שבדעתו למנות עובד בכיר שירכז את הטיפול בקידום התרבות הערבית.

ועידת הסופרים הערביים התקיימה אתמול בסימן אחדות, ובהשתתפות סופרים ערבים מכל גוני הקשת הפוליטית לרבות מחד"ש ומהמתקדמת.

יוזמת הוועידה, בקי פרישטט, אמרה שהסופרים קבלו עד כה פרסים מראש הממשלה, והדבר אינו מקובל על הסופרים הערבים, הם רוצים שהפרסים יינתנו ע"י שר החינוך והתרבות.

פרישטט שיגרה ברכה חמה למשורר מחמוד דרוויש על קריאתו לקיים מפגש של סופרים יהודים וערבים, ואמרה שהגיעה השעה להקים תנועת שלום פלשתינית והביעה את התקווה שדרוויש יוכל לעמוד בראש תנועה זו.

הסופר א.ב. יהושע אמר שהסופרים הערבים דיברו עד כה בכפל לשון ובזמן האחרון הם מדברים ישיר יותר, וזו התפתחות חיובית. "כשקראתי את שירו של דרוויש זה נתן לי שוק, ופתאום הבנתי שהוא מדבר בגלוי", אמר.

חד"ש: יד פלשתינית מושטת לשלום, וישראל מחבלת בו

הנהלת חד"ש פרסמה אתמול גילוי דעת בו היא קוראת לממשלת ישראל להיענות ליד הפלשתינית המושטת לשלום, מברכת על פעילות משלחת חד"ש בכנס ז'נבה, ומגנה את "התסקיר המכויש של המתקדמת".

"מסע ההשמצה הטרוריסטי של השלטון ושופרותיו נגד ח"כ ביטון, אשר הביא עמו מסר בעל־פה מיו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, המביע נכונות להכרה הדדית ולמו"מ לשלום במסגרת הוועידה הבינלאומית בחסות האו"ם, חושף את האמת: היד הפלשתינית מושטת לשלום צודק באופן רשמי ופומבי, בעוד שממשלת ישראל מחבלת בסיכוי לשלום ודו־קיום בין שני העמים" אומר גילוי הדעת, ומביע שאט־נפש והתסקיר שממלאת הרשימה המתקדמת בשורה אחת עם השלטון ושופרותיו, כביהול מסע של הסתה והשמצה נגד ח"כ ביטון ונגד חד"ש. (עתים)

הפגנה נגד ואלדהיים בפסטיבל מוסיקה בלינץ

לינץ, אוסטריה. — קהל שהשמיע קריאות־גנאי ושריקות קידם את פני נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, בהגיעו לפתיחת פסטיבל ברוקנר בלינץ, ביום א'.

קבוצה קטנה של מפגינים הצליחה לחדור לאולם הקונצרטים, שם עמד ואלדהיים לפתוח את הפסטיבל. המפגינים הניפו כרזות, בהן נאמר "אנו זוקקים לאנטי־פאשיסט" והעיפו כרוזים מהיציע.

בנאום שהשמיע בפתיחת הפסטיבל, אמר ואלדהיים: "אין אנו יכולים לפתור את בעיות העתיד על־ידי עימותים או פלמוסים, אלא רק על־ידי שיתוף־פעולה. הצעירים שאירגנו הפגנה זו היום, מן הראוי שיחשבו על כך".

המפגינים גורשו מן האולם.

טלקס

● מופע לציון 50 שנות התיישבות בעמק בית־שאן

החגיגות לציון 50 שנות התיישבות בעמק בית־שאן מגיעות היום ומחר לשיאן במופע אור־קולי ענק שייערך בגן־השלושה.
הערב תועלה במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג מסכת אשר תספר בתנועה, צליל ואומר את סיפור ההתיישבות בעמק בית־שאן.
25 שחקנים, זמרים ורקדנים, כולם תושבי עמק בית־שאן, נוטלים חלק במופע בבימויים של בני פורת ובניחולו המוזיקלי של שאול גלעד.
מחר תועלה המסכת בנוכחותו של מ"מ רה"מ ושר־החוץ שמעון פרס.
שלמה גלזר

● אלפי סחלבים בתערוכת הפרחים בחולון

אלפי סחלבים משבע מדינות, ובהם הסחלב הידוע בשמו „סנדל הגברת" הגדל אך ורק בסינגפור, יוצגו בביתן הבינלאומי שבתערוכת הפרחים ה־11 שתיפתח בחולון בחג הסוכות הקרוב.
הביתן הבינלאומי ישתרע על שטח של שלושה דונם. בנוסף לסחלבים הנדירים ביופיים מהוואי, סינגפור, תאילנד ואוסטרליה, יוצגו בביתן זה פרחים נדירים מרחבי העולם — מבטיחים מארגני התערוכה.
אשר שילוני

● מסכת אור־קולית תנעל חגיגות ה־20 בגולן

טנקים ופרשים יטלו חלק במופע אור־קולי שיתקיים מחר בערב באתר גמלא לציון 20 שנה להתיישבות יהודית בגולן.
מאות אנשים נוטלים חלק במופע שינעל את החגיגות לציון 20 שנה להתיישבות בגולן.
ראשי ישובים בגולן מסרו אתמול, שלמרות מצבה הקשה של ההתיישבות בגולן, בגלל נטל הריבית והיעדר סיוע כספי, הוחלט לקיים את האירוע כדי להוכיח את נחישותם של תושבי הגולן להמשיך במפעלם.
יהודה צור

● 32 אתיופים סיימו לימודי חינוך ועבודה סוציאלית

שר־הקליטה יעקב צור יעניק היום ל־32 עולים מאתיופיה תעודות עובדים חינוכיים סוציאליים.
העולים מאתיופיה למדו במשך שנה במדרשה לחינוך בבית לינת נשים בנתניה וישולבו בלשכות רווחה ברשויות המקומיות בארץ כדי לסייע בקליטת עולים מאתיופיה. הם ישמשו עובדים חינוכיים סוציאליים כשלב ביניים בין העובדים השכונתיים לעובדים הסוציאליים ויתמקדו בעיקר בהקלת קשיי הקליטה של העולים מאתיופיה.
ניצת רימון

איגוד יוצאי וילנה והסביבה בת"א
עצרת זכרון—44 שנה לחיסול גיטו וילנה
תתקיים ביום חמישי, 17 בספטמבר, בשעה 8 בערב, באולם „בית עוכר" העירייה, שמבדיתא 4 ת"א, מול „איכילוב".
בהשתתפות:
„מקהלת וילנה"—המנצח אל. מוסקי; חייקה גרוסמן, ח"כ; ד"ר מ. סיינוברג; ג. גורדונוביץ; ב. וילושטיין; י. מילקובסקי; איל חן; החזן—ש. סגל; קדיש הרב י. מסקה מנחה דוד יונק, יו"ר האיגוד וחבר הנהלת ת"א יפו.
ביום רביעי, 30 בספטמבר, בשעה 3.15 אחה"צ אזכרה ליד מצבת פונארי בקרית שאול.
ואזכרה בכ.ל הגיטאות, ביום רביעי, 16 בספטמבר, בשעה 7 בערב.

150 ילדים חוסים בפנימיות של עיריית ת"א המריאו אתמול משדה דב לטיסה בשמי הארץ. היתה זו להם הפעם הראשונה לטוס במטוס והם זכו לחוויה המיוחדת לרגל יום כיף שערכו עבורם חברי מועדון ה„אינטרליין" הישראלי, ארגון עובדי חברות התעופה, המאגד 500 חברים מכל חברות התעופה בישראל. (צילום: שאול רחמים / י.פ.פ.א.)

עתירות לנקיטת הליכים נגד ח"כ אלוני — בדיון בבג"ץ

בעקבות דברים שאמרה נגד שופט ביה"ש העליון מנחם אילון בשל עמדתו בפסק־דין נקש

דברים שאמרה ח"כ שולמית אלוני נגד שופט בית־המשפט העליון מנחם אילון, בעקבות עמדתו בפסק־דין נקש, עמדו אתמול במוקד דיון משפטי בבג"ץ, בשורה של עתירות שהוגשו נגד היועץ המשפטי לממשלה, על שאינו נוקט נגד ח"כ אלוני הליכים פליליים, ונגד לשכת עוה"ד, על שאינה נוקטת נגדה הליכים משמעתיים.
בעקבות החלטה בפסק־דין נקש, שבו היתה ח"כ אלוני אחת מן העותרים, אמרה בכלי התקשורת: „השופטים היושבים על תקן השופט הדתי, יותר שיש עליהם מרותו של החוק והממלכתיות, יש עליהם יראת הרבנות והעסקנים הדתיים ששלחו אותם"... העותרים טענו, כי דברים אלה יוחסו לשופט מנחם אילון.
שלוש עתירות הוגשו באחרונה לבג"ץ, לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה סירב להעמיד את ח"כ אלוני לדין פלילי ולשכת עוה"ד החליטה להזהירה בלבד ולא להעמידה לדין משמעתי בפני מוסדות הלשכה. העותרים הם: עו"ד שמואל רכטמן מת"א, עו"ד רותם מירושלים והליגה למניעת הסתה שיוצגה על־ידי עו"ד פנחס מעוז.
הדיון אתמול נסב סביב השאלה, אם יוציא בג"ץ צו על תנאי, המורה ליועץ המשפטי לממשלה וללשכת עוה"ד להשיב על טענות העתירה. השופטים, נשיא בית־המשפט העליון מאיר שמגר, שושנה נתניהו ואברהם חלימה, סיימו לשמוע את טיעוני הצדדים ודחו את החלטתם אם יוצא צו על תנאי, ואם לאו, במועד מאוחר יותר.

ביקורת אישית על שופט

במהלך הדיון אמר העותר עו"ד רכטמן, כי דבריה של ח"כ אלוני חמורים ביותר ומכוונים נגד אישיותו של השופט. דבריה לא נאמרו במסגרת תפקידה כחברת כנסת ולכן החסינות אינה חלה עליה במקרה זה.
עו"ד דוד רותם אמר, כי מאז קום המדינה לא נאמרו דברים כה חמורים נגד שופט. דברים אלה אינם יכולים להתחבא תחת מעטה חוק החסינות וחסינותם של חברי כנסת אינה עומדת להם, כדי שיעשו או יאמרו כל העולה על רוחם.
עו"ד פנחס מעוז, שייצג את הליגה למניעת הסתה, אמר, כי דבריה של ח"כ אלוני יש בהם משום ביקורת אישית על השופט, שאינה ביקורת על פסק־הדין. לטענתו מתן גושפנקא לדברים אלה על ידי אי־העמדתה לדין יביא לאנרכיה.
עו"ד דורית ביניש, שייצגה את היועץ המשפטי לממשלה, אמרה, כי מדובר בהתבטאות בלתי הולמת ובלתי ראויה, אך שיקוליו של היועץ המשפטי לממשלה שלא להעמיד לדין את ח"כ אלוני נובעים מחסינותה של אלוני.
את ח"כ אלוני ייצג עו"ד אברהם גל שאמר, כי דבריה של אלוני לא צריכים היו להיאמר, אך את הדברים היא לא ייחסה לשופט מסויים — אלא דיברה באופן כללי והביעה את עמדותיה במסגרת העקרונות הפוליטיים אותם היא מייצגת.
כאמור, יתנו השופטים החלטתם במועד מאוחר יותר. (עתים)

צ'כוסלובקיה משכיחה את מסריק וישראל מנציחה שמו

מאת קובי מגדל, כתב „על המשמר"

„אין זה מקרה ראשון שבמולדתו של מסריק, צ'כוסלובקיה, מנסים להשכיח את שמו. לעומת זאת בארץ חולקים כבוד לזכרו של מייסד הרפובליקה, ידיד העם היהודי והציונות. צ'כוסלובקיה של הוסאק היא „מגורת סבר, מזעיפת פנים לישראל, רחוקה מהדמוקרטיה, לא רוצה לדעת על מסריק ומורשתו. אנו לא נשכח, אלא נזכור".
דברים אלה אמר אתמול יצחק פטיש, חבר קיבוץ כפר מסריק ויוצא צ'כוסלובקיה, ששימש כשגריר ישראל באוסטריה, במהלך עצרת הזכרון לציון 50 שנה למותו של תומס גריג מסריק, נשיאה הראשון של צ'כוסלובקיה, שהתקיימה אמש בקיבוץ כפר מסריק הנושא את שמו.
חנה זמר, אף היא ילידת צ'כוסלובקיה, ציינה, כי ליוצאי צ'כוסלובקיה בארץ קיים מכנה משותף: הם ציבור קונסטרוקטיבי, בלתי פרובלמטי, נטול מרפקים, לא נדחק, לא דורש, אך תורם לכל מערכות החיים של המדינה.
„כנראה שהבאנו זאת ממורשת של החיים הציבוריים בצ'כוסלובקיה שבין שתי מלחמות העולם. הדגל של מסריק ומסריק היו לאומיות להבדיל מלאומנות", אמרה חנה זמר והוסיפה, כי מסריק מזכיר לה את נשיאה הראשון של ישראל חיים ויצמן. שניהם נכנסו לחיים הפוליטיים מהעולם האקדמי ושניהם לחמו על שיחרור עמיהם.
בקיבוץ כפר מסריק עומד לקום מרכז תרבותי־חברתי אשר ישא את שמו של ת.ג. מסריק ויכלול אגף מיוחד למורשתו: ספרים מפרי עטו ועל אודותיו וחומר נוסף אשר יעמוד לרשות חברי הקיבוץ ולמבקרים מבחוץ. הפעולות להקמת המרכז נעשות בישראל ובחו"ל, בעיקר בארה"ב.
תומס גריג מסריק (1850־1937), ששימש כנשיאה הראשון של צ'כוסלובקיה גילה עניין רב בציונות ודאג לזכויות היהודים בארצו. מסריק היה ראש המדינה הזר הראשון שביקר בארץ בימי המנדט.

הנאשמים בשוד הכספות הגדול בי"ם נעצרו עד תום ההליכים

בית־המשפט המחוזי בירושלים האריך את מעצרם של חמשת הנאשמים בפרשת שוד הכספות הגדול בבנק הפועלים בירושלים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.
מדובר בשוד הכספות בפברואר 1985 בבנק הפועלים בירושלים, במהלכו נגנבו סכומי כסף גדולים, תכשיטים וחפצי ערך מכמאה כספות פרטיות שהיו במרתפי הבנק.
בפרשה נעצרו לפני כשלושה שבועות חמישה תושבי ירושלים שנגדם הוגש כתב־אישום. החמישה הם יצחק דרורי, אפרים כהן, שמעון כהן, ציון ישראל ואורי ספר.
שופט בית־המשפט המחוזי בירושלים, יעקב צמח, פסק, שיש ראיות לכאורה הקשורות את החמישה לאישומים נגדם. בין יתר הראיות גם הודאות מוקלטות ומפורשות של שלושה מבין הנאשמים הקשורות אותם למעשים המיוחסים להם.
בעקבות כך החליט השופט להאריך מעצרם עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.
משפטם של החמישה יפתח ביום ה' הקרוב. (עתים)

ביקוש לאפרוחים ישראליים בחו"ל

310 אלף אפרוחים בני יום מוטסים בשבועות אלו מישראל לסינגפור, בנגקוק וארגנטינה. האפרוחים הוזמנו על־ידי מגדלים וסוחרים המעדיפים את התוצר הישראלי בשל איכותו.
האפרוחים יועברו בטיסות של ק.ל.מ. שתטיס לארגנטינה גם 720 ביצי דגירה.
יוסף גלילי

בפלילים

מצוד אחר בעל שתקף את אשתו בשואב אבק

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

משטרת מרחב חיפה פתחה במצוד אחר בעל שתקף את אשתו במוט מתכת של שואב אבק. האשה נחבלה קשות ואושפזה במצב קשה בבית־החולים רמב"ם.
המקרה אירע אתמול סמוך לשעה 2.30 אחר־הצהריים ברחוב חטיבת כרמלי בחיפה. השוטרים שהגיעו לדירת בני הזוג מצאו את האשה מוטלת בשלולית דם כשהיא חבולה קשות בראשה, בגבה ובפניה. מהחקירה הוברר כי היא הותקפה על־ידי בעלה במוט מתכת של שואב אבק על רקע סכסוך ממושך ביניהם.
בפרשה אחרת הוציא אתמול בית־משפט השלום בחיפה צו־הגנה נגד בעל שביצע מעשה סדום באשתו הנמצאת בחודש השמיני להריונה.
נציג המשטרה סיפר בבית־המשפט, כי לפני כשבוע תקף הבעל את אשתו ואיים עליה בסכין כי יזרוק אותה מהקומה השמינית ויפוצץ את בית הוריה. אחר־כך הוא ביצע בה מעשה סדום.

נפתח משפט הנאשמים ברצח מנהל סניף דואר

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

משפטם של שני הנאשמים ברצח מנהל סניף הדואר בקריית ביאליק, יצחק שועי, נפתח אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה בפני השופטים אמנון כרמי, חיים פיזם ויוסף זהבי.
בכתב־האישום שהוגש נגד השניים, גרשון מנשרוב בן 21 ואליהו דוידוב בן 23 מצור־שלום, טוענת התובעת, עו"ד רונית וייגרץ מפרקליטות מחוז חיפה, כי ב־25 בדצמבר 1986 חדרו הנאשמים אל סניף הדואר, לשם הגיעו במכונית גנובה, כשהם רעולי פנים, על ידיהם כפפות והם מצויידים בסכינים.
הנאשמים דרשו ממנהל הסניף למסור לידיהם את הכסף. המנהל סירב ולאחר שהביע התנגדות התנפלו עליו, דקרו אותו בכל חלקי גופו ונמלטו מהמקום.
המנוח נמצא פצוע אנוש על־ידי סיור של הג"א שעבר במקום והועבר לבית החולים רמב"ם בחיפה, שם מת מפצעיו.

נענשה על אספקת גברים נשואים לפנויות

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

בעלת משרד ההיכרויות „הורוסקופ" בחיפה, מרים טיטיה בת 45, הורשעה בבית־משפט השלום בעיר בקבלת דבר במירמה מלקוחותיה ונידונה לשישה חודשי מאסר על־תנאי למשך שנתיים ולקנס בסך 100 שקלים. היא זוכתה מעבירות של זיוף וגניבה.
אחת המתלוננות, גרושה עם שלושה ילדים מצפון הארץ, סיפרה בעדותה, כי נרשמה במשרד „הורוסקופ" להיכרות למטרת נישואין וקיבלה שמות של שלושה גברים. כשהתקשרה אליהם הוברר לה כי כולם נשואים וכי הם פנו למשרד „הורוסקופ" למטרת היכרות לצורך קיום יחסי־מין.
לקוחה אחרת שהעידה בבית־המשפט סיפרה, כי לאחר שנרשמה למשרד „הורוסקופ" וביקשה להכיר משפטן, היא קיבלה צילצולים גם מגברים נשואים. „הבית שלי התחיל להיות כמו התחנה המרכזית", אמרה. התובעת, עו"ד רורית לוי, הסתפקה בדרישת עונש מאסר על־תנאי משום שהעבירות בוצעו בשנת 1979, והשופט הטיל על הנאשמת מאסר על־תנאי וקנס כספי.

חשוד בהתעללות מינית בבתו הקטינה ובאינוסה

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

תושב עפולה בן 39, החשוד באונס בתו הקטינה, התעללות מינית בה ובעילתה שלא כדרך הטבע, נעצר אתמול ל־15 יום בבית־משפט השלום בעפולה.
נציג המשטרה טען בבית־המשפט, כי באחד הלילות תקף החשוד את האם והבת עד ששתיהן נזקקו לטיפול רפואי, אך הוא כלא אותן בדירה ולא איפשר להן לקבל טיפול.
נציג המשטרה ציין, כי החשוד שוחרר לא מזמן ממאסר ממושך לאחר שהורשע במעשים מגונים בבתו וימים מספר לאחר שיחרורו חזר ואנס את בתו.

שני פועלים מעזה חשודים באונס תיירת

שני צעירים מעזה, העובדים במסעדות בכיכר אתרים בתל־אביב, נעצרו אתמול, בבית־משפט השלום בתל־אביב כחשודים באונס תיירת מאנגליה.
באי־כוח המשטרה, רס"ר מוטי כרמלי, טען, כי השניים, עלי חדר (22) ואיסמעיל אסקר (21) אנסו את התיירת לפני 10 ימים ביחד עם אחר. החשוד השלישי נעצר כבר בסוף השבוע שעבר.
החוקר טען, כי השניים נראו ליד התיירת ואף שתו בחברתה לפני האונס. הוא ביקש הארכת מעצרם, כדי לערוך מסדר זיהוי ולקחת דגימות־דם.
השופט יצחק כראוז הורה על הארכת המעצר, כדי לאפשר למשטרה להשלים את החקירה. (עתים)

לחברנו דוד נצר
לבתיה, יוסף וכל המשפחה
אתכם בצערכם במות
אריה
בית יסעור

רשות־השידור דחתה הדרישה להימנע משידור „עתונאי קטן"

רשות־השידור דוחה דרישת עו"ד של העיתונאים מאיר שושני מסוכנות עתים, יובל פלג מ„קול חיפה" ואורי שרון מ„חדשות", להפסקת שידור השיר „עתונאי קטן" של אריק איינשטיין.
עמדת הרשות, כפי שנמסרה לעו"ד יונה להב, המייצג את שלושת העיתונאים מחיפה, קובעת, כי „זכותו של אריק איינשטיין, ככל אזרח אחר במדינה, שדעותיו, כפי שהן באות לידי ביטוי בשידור האמור, ישודרו בין ברדיו בין בטלוויזיה. כך גם זכאי אדם אחר להביע בשיר ובמנגינה דעה חולקת בנושא זה, בין ברדיו ובין בטלוויזיה, אם אך יהיו ראויים לכך מבחינה מקצועית".
סעיף 4 לחוק רשות־השידור מטיל על הרשות לשדר דעות רווחות בציבור. לדעת רשות השידור, חלות בנסיבות המקרה גם ההגנות המפורטות בחוק איסור לשון הרע תשכ"ה — 1965.
בפנייתו לרשות־השידור, הודיע עו"ד להב, בשם שלושת העיתונאים, כי אם לא תיענה דרישתו בחיוב, שומרים מרשיו לעצמם את הזכות לפנות לערכאות כדי למנוע פגיעה מתמשכת בשמם הטוב.

ב"ה — צה"ל לא ישנה ההוראות למכתבים רשמיים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

בצה"ל אין כוונה בשלב זה לשנות את ההוראות הקיימות לכתיבת מכתבים רשמיים — נמסר אתמול ממקורות צבאיים, בעקבות בדיקת ההזמנות הרשמיות שנשלחו בתוספת „בעזרת השם".
המקורות אמרו כי ההוראות הקיימות מציינות במפורש את דרך ואופן כתיבת ההזמנות לטקסים רשמיים.
כזכור, שלח מפקד חטיבת גבעתי, שהינו אדם דתי, הזמנות להורי חיילים של ישיבות ההסדר בהם צויינה התוספת „בעזרת השם", תוספת שאינה מוכרת בפקודות ובהוראות לכתיבת מכתב. בהוראות ובנהלים אין למעשה התייחסות לנושא זה. מכאן, שאם מפקד, שהינו אדם דתי, כותב בראש כל מכתב ב"ה יישלח מכתב רשמי עם תוספת זו והדבר לא ייחשב לעבירה על הפקודות וההוראות הקיימות.
בעקבות ההחלטה שלא לשנות את הפקודות וההוראות הקיימות, ניתן יהיה להוציא מכתבים והזמנות רשמיים מצה"ל עם התוספת ב"ה או בלעדיה.

סכסוך עבודה באגף התברואה של עיריית ת"א

מזכירות מועצת פועלי ת"א־יפו נענתה לבקשת ארגון עובדי העירייה והכריזה בישיבתה השבועית סיכסוך עבודה בסקטור נהגי אגף התברואה.
הרקע — סירוב העירייה להענות לתביעות שכר של נהגי התברואה והחשש מפיטורי עשרות מתוכם במסגרת ריארגון שמתכננת העירייה באגף.
מזכיר מועצת פועלי ת"א־יפו, תרי קאופמן הדגיש כי דאגתה של ההסתדרות נתונה לעתיד העובדים, לשיפור שכרם ולהבטחת עתידם לבל ייפגעו.
עורכת דין רינה גרוס — הממונה על יחסי עבודה בת"א אמורה לזמן בימים הקרובים את נציגי העובדים ונציגי העירייה בנסיון לפשר ביניהם ובכך למנוע שביתה, העלולה לגרום לאי פינוי אשפה מרחובות תל־אביב בתקופת החגים. (שע"ת)

סקר: סיפוק ומימוש עצמי הגורם החשוב ביותר בעבודה

מאת כתבנו לענייני עבודה

סיפוק ומימוש עצמי הם הגורם החשוב ביותר בעבודה. נתון זה מעלה סקר, שנערך באחרונה על־ידי ירחון „נעמת".
עוד מעיד הסקר, כי כשני שלישים מן העובדים אינם חשים שהם מקופחים בעבודתם, אך רק כמחציתם מרוצים מרמת שכרם.
הסקר, שנערך על־ידי מכון „דחף", מגלה, כי 85 אחוז מהנשים, לעומת 75 מהגברים, מוכנות להקדיש זמנן לאחר שעות־העבודה, כדי להשתלם ולהתקדם בעבודה. 40 אחוז מהנשים, שאינן עובדות, מעוניינות לצאת לעבודה, אך רבות מהן אינן עושות זאת בשל התנגדות הבעל או היעדר עידוד מצידו.

ההסתדרות קוראת למבצעי הוזלה לקראת החגים

הוועדה המרכזת החליטה לקבל את הצעת מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, ולקרוא לכל רשתות השיווק המאורגן, דהיינו רשתות השיווק ההסתדרותיות, הסופרסל והשקם לערוך מבצעי הוזלה מצרכים לקראת החגים.
כן נקראת הממשלה להגביר את הפיקוח על המחירים לקראת החגים. להלן אושרה הצעת שאול בן שמחון יו"ר מטה „כחול לבן" בהסתדרות לפנות לוועדי העובדים ולציבור העובדים בכללו לרכוש מוצרי תעשיה ישראלים, ולא מוצרים מיובאים. כן אושרה הכרזה שמוציא מטה „כחול לבן" לעידוד רכישת תוצרת הארץ.
נוחת קצב יו"ר הרשות להגנת הצרכן, אמרה שבעת האחרונה נבדקו מחירים באלפי חנויות על־ידי מתנדבות ומתנדבים מטעם הרשות להגנת הצרכן והתברר שבין חנויות באותו רחוב, קיים לעתים פער מחירים המגיע עד כדי 50 ואף 70 אחוז. זאת בשל העדר פיקוח מצד משרד התעשיה והמסחר.

יממה בלי טלפון בצפת בגלל טרקטור

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

העיר צפת נותקה ביום א', בחלקה הגדול, מקשר טלפוני חיצוני ופנימי למשך יממה שלמה, לאחר שטרקטור, שעסק בעבודות־תשתית, ניתק קווים מרכזיים.
הטרקטור, שעבד ליד מרכז התרבות ע"ש יגאל אלון, לא הרחק ממרכזת הטלפונים של העיר, פגע בכבלים ראשיים. הנהג לא שם לב לכך ועל כן אף לא הודיע על התקלה. אך כעבור כמה רגעים, החלו להתלונן במרכזת צפת על ניתוק הקשר הטלפוני.
בעיקר פגע הניתוק במרכז המסחרי, לרבות העירייה, הבנקים והמוסדות, ומנויים אחרים בעיר.
עובדי „בזק" עמלו כל הלילה והצליחו לחבר את הקווים אתמול אחר הצהריים.

תא"ל סנה פורש — כנראה על רקע חילוקי דעות עם גורן

ראש המינהל האזרחי ביו"ש התנגד לקידוח המים בהרודיון — בניגוד לעמדת מתאם הפעולות בשטחים ● כן התנגד סנה למדיניות היד החזקה כלפי תומכי אש"ף

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

ראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון, תת־אלוף אפרים סנה, ביקש לשחררו מתפקידו לאחר שסיים את הקדנציה שלו שארכה שנתיים ורבע. הוא יסיים את תפקידו בסביבות ראש השנה, ולפי שעה לא נמצא לו מחליף.
ככל הנראה נקט תת־אלוף סנה בצעד הזה בגלל חילוקי דעות עם מתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, בעניינים שונים, והקש ששבר את גב הגמל היה חילוקי דעות בעניין קידוח המים בהרודיון. תת־אלוף סנה התנגד לקידוח הזה.
כתבנו מעיר, כי חילוקי הדעות המדיניים בין ישראל לבין מצרים בעניין תוכנית האוטונומיה נוגעים בין היתר בשאלת הסמכות על מקורות המים בגדה. גם ירדן התנגדה בחריפות לקידוח הזה.
ייתכן כי תת־אלוף סנה גרס, כי לקידוח בהרודיון יהיו השלכות שליליות על התהליך המדיני.
כמו־כן לא היה האלוף סנה שלם עם מדיניות היד החזקה שנקט רבין נגד תומכי אש"ף. כך, למשל, הוא חלק על ההחלטה שלא לאפשר לראש עיריית חברון המודח, מוסטפה נטשה, להשתתף בסימפוזיונים אקדמיים בארצות־הברית ולמנוע את צאתו של נטשה בכלל מן הגדה. שלא על־פי קו המדיניות הרשמי, פיתח תת־אלוף סנה דיאלוג גם עם תומכי אש"ף מתונים.
בנושא בעיות הקרקע ניסה תת־אלוף סנה ללא הצלחה לגנוז את תוכנית כבישי הרוחב בגדה שהוכנה בימי השר שרון ונועדה בין היתר להשתלט על שטחי קרקע נוספים.
תת־אלוף סנה היה מועמדו של השר רבין, בעוד לרמטכ"ל דאז, רב־אלוף לוי, ולמתאם גורן היו מועמדים אחרים.

ח"כ גרוסמן: למנות בודק לכשרות העסקות שנעשו ב„רום כרמל"

עובדי המפעל ונציגי מועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם הפגינו מול בנין „כלל" בתל־אביב

מאת אבשלום קווה ומוטי בסוק, כתבי „על המשמר"

עשרות מעובדי „רום כרמל" ונציגי מועצת העובדים שליד מפ"ם הפגינו אתמול מול משרדי „כלל" בתל־אביב. נציגי המועצה הודיעו, כי יסייעו לעובדי „רום כרמל" לאורך כל מאבקם.
הדוברים מחו על היחס המחפיר, לטענתם, של הנהלות „רום כרמל" ו„אורדן", המתבצרות בעמדותיהם ואינן מוכנות לפצות את העובדים שהקדישו את מיטב שנותיהם למפעל.
מזכיר מועצת ועדי העובדים, יוסי סולומון, וחבר המזכירות עמוס וויל אמרו, כי מצער ששוכחים שמפעלים הוקמו למען האדם ולא ההיפך.
יו"ר ועד עובדי „אורדן" נתניה, יוסי אוחיון, חבר במזכירות המועצה, הבטיח השתתפות כל עובדי „אורדן תעשיות" במאבק.
משלחת מטעם מטה התעסוקה של ההסתדרות נפגשה אתמול בבוקר עם מנכ"ל „כלל", בעלת „אורדן", עמוס מר־חיים. במשלחת השתתפו מזכיר הסתדרות המתכת יצחק גלעדי ונציג מטה התעסוקה יעקב סעדון. גלעדי דרש, כי מנכ"ל „אורדן", מיכאל תמרי, יגמיש את עמדותיו במו"מ על מתן פיצויים לעובדים המפוטרים.

עיסקות לא כשרות

„מוכרחים למנות בודק למפעל רום כרמל. ייתכן שנעשו שם עיסקות לא כשרות. אי־אפשר להשלים עם זריקת עובדים לרחוב, בלי אזהרה מוקדמת, רק משום שההנהלה החליטה שהמפעל לא נחוץ לה." דברים אלו אמרה אתמול בכנסת חייקה גרוסמן (מפ"ם).
בהצעה לסדר היום טענה ח"כ גרוסמן, כי „רום כרמל" הוא מפעל רווחי. „ראיתי את המאזנים של חברת 'כלל', והם מאוד חיוביים." ייתכן כי ההנהלה רוצה לסגור את המפעל, כיון הוא עומד על אדמות יקרות", אמרה.
המשך הטיפול בנושא זה הועבר לוועדת העבודה והרווחה.

הפגנת עובדי „רום כרמל" מול בית „כלל" בתל־אביב. (צילום: מאיר פרטוש)

אושרה העלאת ביטוח רכב חובה ב־26 אחוז מה־1 באוקטובר

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

ועדת הכספים של הכנסת אישרה אתמול ייקור של 26 אחוז בתעריפי ביטוח רכב חובה, שייכנס לתוקף ב־1 באוקטובר.
האוצר ביקש מוועדת הכספים לאשר ייקור תעריפים בשיעור של 24 אחוז, לאחר שראשי תאגיד חברות הביטוח „אבנר" דרשו ייקור בשיעור של למעלה מ־30 אחוז, בגלל הגידול החד במספר תאונות הדרכים ולאור ההפסדים הכבדים שצבר „אבנר".
שר־התחבורה, חיים קורפו, דרש כי לבקשת האוצר יוסיפו ייקור בשיעור שני אחוזים אשר יועברו ישירות לקרן לבטיחות בדרכים. כבר עתה מפריש כל מבוטח 3 אחוזים מהפרמיה של ביטוח החובה לקרן הזו, כך שההפרשה תסתכם מעתה ב־5 אחוזים. האוצר התנגד להצעתו של קורפו, וגם כמה מחברי הוועדה טענו כי על המדינה להקציב למלחמה בתאונות הדרכים כספים מתקציב המדינה ולא לגבות כספים אלה מהמבוטחים.
בהצבעה אושרה דרישתו של שר התחבורה, ורק יו"ר הוועדה, ח"כ אברהם שפירא נמנע באומרו כי עד שלא תיפסק הנסיעה בשבת, לא ייפסקו תאונות הדרכים. ראשי חברות הביטוח דורשים לייקר גם את תעריפי ביטוח רכב־רכוש ב־10 אחוזים, והאוצר אמור לדון בבקשה זו בשבועיים הקרובים, לאחר שיקבל נתונים מעודכנים על היקף התביעות בחודשים האחרונים. תעריפים אלה הועלו לאחרונה בתחילת יוני 87 בשיעור של 10 אחוזים.

העובדים הסוציאליים לא יחתמו על הסכם המסגרת אם שכרם לא יתוקן

מאת כתבנו לענייני עבודה

הכינוס השישי של איגוד העובדים הסוציאליים נפתח אתמול בירושלים בהשתתפות נציגים מכל רחבי הארץ.
מזכירת האיגוד, שרה שילברשטיין, הצהירה בדברי פתיחתה, כי האיגוד לא יחתום על הסכם השכר אם ההסתדרות והאוצר לא ידאגו במסגרת ההסכם הצפוי לתקן את העיוותים בשכרם של העובדים.
במסגרת הכינוס נערכת לראשונה בארץ תערוכת שיקום ורווחה בהשתתפות 70 יצרנים שונים ומארגני התערוכה מעריכים כי צפויים עיסקאות בשווי של 2 מיליון דולר.

מערכה בין רווחה לרווחה

„הממשלה הזאת, המשותפת לליכוד ולעבודה, שנגונה כידוע ברגישות חברתית מיוחדת במינה, איננה מרוצה כנראה מהיחסים של העובדים הסוציאליים לאלה המטופלים על ידם וכנראה זאת הסיבה שהיא החליטה להפוך את העובדים הסוציאליים עצמם למקרים סוציאליים. וזה אולי ההסבר לשחיקת השכר הדרקונית שגזרה הממשלה על העובדים הסוציאליים?" אמר ח"כ יאיר צבן בכנס הארצי של העובדים הסוציאליים.
בדברו לאחר שמעון פרס ויורם אריד־ור הדגיש ח"כ צבן, כי יחסה של הממשלה לעובדים הסוציאליים היא ההוכחה לגישתה האמיתית של הממשלה, על שני חלקיה, לנושא של מדיניות הרווחה.
„מה שאירע בארץ לאחרונה מלמד, כי בישראל מתנהלת מערכה בין אלה הרוצים שנהיה חברה המבוססת על רווח וצדקה — העיקר להגדלת הרווח וקצת צדקה להרגעת המצפון — או על צדק ורווחה, סיים ח"כ צבן.